

รายงานการประเมินผล

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงปี 2560)

กรณีศึกษาสินค้า ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เอกสารการประเมินผล

CENTRE FOR PROJECT AND PROGRAMME EVALUATION
OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS
MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES
EVALUATION PAPERS

รายงานการประเมินผล

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงปี 2560)

กรณีศึกษาสินค้า ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน

โดย

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นโครงการบูรณาการที่สำคัญตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน มีตลาดรองรับที่แน่นอน เกษตรกรสามารถลดต้นทุนและผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ดังนั้น ในการประเมินผลครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมิน ผลผลิต (Outputs) ผลกระทบ (Effects) และผลกระทบต่อเนื้องความยั่งยืนของโครงการ (Impacts) ที่เกิดขึ้นจากโครงการแปลงใหญ่ปี 2560 ใน 5 พืชเศรษฐกิจ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการแปลงใหญ่ในระยะต่อไป การประเมินผลในครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดการแปลงจำนวน 135 ราย และเกษตรกรจำนวน 2,025 ราย รวมทั้งสิ้น 2,160 ราย

ผลการประเมิน พบว่า ภาพรวม 5 สินค้า ในด้านเศรษฐกิจ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดค่าใช้จ่ายการผลิต และเพิ่มผลผลิต มูลค่ารวม 2,053.34 ล้านบาท โดยเกษตรกรทั้ง 5 สินค้า มีลักษณะการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มผลผลิตที่เหมือนกัน จากการลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์แทน รวมทั้งการใช้พันธุ์ดี การดูแลรักษาที่ถูกต้อง และการรวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต แต่ค่าใช้จ่ายด้านแรงงานไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ยังคงวิธีการผลิตเหมือนเดิม จึงต้องการได้รับการพัฒนาด้านเครื่องจักรกลการเกษตรต่อไป ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม กลุ่มแปลงใหญ่มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าก่อนมีโครงการ โดยมีการบริหารจัดการเงินทุนกลุ่ม การขยายช่องทาง โอกาสทางการค้า การต่อรองการจำหน่ายผลผลิต และการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตโดยลดการใช้สารเคมีที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านความยั่งยืนของโครงการ เกษตรกรแปลงใหญ่ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้การยอมรับและเชื่อถือประธาน/คณะทำงานกลุ่ม ให้เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกลุ่ม ระบบเงินทุนหมุนเวียนมีความโปร่งใส และบางกลุ่มมีการปันผลกำไรและให้สิทธิพิเศษแก่สมาชิก ในการกู้ยืมซื้อปัจจัย และใช้จ่ายในกระบวนการผลิต ความยั่งยืนของโครงการที่สำคัญที่เกิดขึ้นอีกด้านหนึ่ง คือ องค์ความรู้แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในกลุ่ม ทั้งกลุ่มเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ที่มีการจัดตั้ง Application Line แลกเปลี่ยนปัญหา อุปสรรค และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งเกิดผลดีในการเชื่อมโยงองค์ความรู้สู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง และการแลกเปลี่ยนผลผลิตระหว่างกัน ในกลุ่มแปลงใหญ่ ด้านคุณภาพชีวิต ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในเลือดปี 2561 - 2562 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกายจากการลดการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต และเกษตรกรเริ่มมีการปรับเปลี่ยนจากพืชเชิงเดี่ยวมาทำพืชเสริมในพื้นที่แปลงใหญ่มากขึ้น เช่น ปลูกผัก พืชไร่ ทำสวนผลไม้ เป็นต้น โดยมีรายได้เสริมเฉลี่ย 53,770 บาทต่อปี

การบรรลุวัตถุประสงค์โครงการ ด้านการลดค่าใช้จ่ายการผลิต สินค้าข้าวสามารถลดค่าใช้จ่ายการผลิตไร่ละ 676.18 บาท (ร้อยละ 17.63) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไร่ละ 513.97 บาท (ร้อยละ 13.11) มันสำปะหลังไร่ละ 652.50 บาท (ร้อยละ 12.52) อ้อยโรงงานไร่ละ 1,452.30 บาท (13.96) ปาล์มน้ำมันไร่ละ 570.02 บาท (ร้อยละ 10.12) ด้านการเพิ่มผลผลิต สินค้าข้าวสามารถเพิ่มผลผลิตไร่ละ 41.37 กิโลกรัม (ร้อยละ 8.27)

(ค)

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไร่ละ 102.68 กิโลกรัม (ร้อยละ 11.48) มันสำปะหลังไร่ละ 394.98 กิโลกรัม (ร้อยละ 11.25) อ้อยโรงงานไร่ละ 1,048.01 กิโลกรัม (ร้อยละ 8.59) ปาล์มน้ำมันไร่ละ 395.32 กิโลกรัม (ร้อยละ 12.97) ซึ่งบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 42.39 ได้รับการรับรองมาตรฐาน ซึ่งยังน้อยกว่าเป้าหมาย ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งในการตรวจรับรอง และสร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าปลอดภัย ด้านการตลาดก็เช่นเดียวกัน มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 31.41 ที่นำสินค้าไปจำหน่ายให้ภาคเอกชน/ภาครัฐที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ เนื่องจากคุณภาพที่ผลิตยังไม่ตรงความต้องการของผู้ประกอบการ ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาต่อไป

ข้อเสนอแนะในภาพรวมสรุปได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง และผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น จากการนำองค์ความรู้ด้านการผลิต และการบริหารจัดการกลุ่มไปปฏิบัติ แต่การผลิตสินค้าคุณภาพ และการตลาดยังคงมีจุดอ่อน เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังคงผลิตตามปกติ ไม่เน้นการผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งเกษตรกรไม่นำผลผลิตไปจำหน่ายให้ภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันไว้ (MOU) เนื่องจากจำหน่ายได้ในราคาทั่วไป จำหน่ายให้พ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำ สินค้าไม่ได้มาตรฐานที่ผู้ประกอบการต้องการ เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานความต้องการระหว่างผู้ผลิตกับผู้ประกอบการให้เกิดความชัดเจนก่อนทำการผลิต รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรก่อนทำข้อตกลงร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตและควบคุมคุณภาพได้ตามมาตรฐาน และปริมาณที่ผู้ประกอบการต้องการ ซึ่งจะนำไปสู่การซื้อขายผลผลิตร่วมกันอย่างต่อเนื่องต่อไป

คำนำ

การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 – 12 เพื่อให้ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าโครงการ ผลกระทบของโครงการ ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานในระยะต่อไป

การประเมินผลในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งผู้จัดการแปลง และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในการให้ข้อมูล ทำให้การประเมินผลครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอขอบคุณบุคคลดังกล่าวไว้ ณ โอกาสนี้

ศูนย์ประเมินผล หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และผู้สนใจนำผลลัพธ์ของโครงการ ข้อค้นพบ ข้อเสนอแนะ จากเอกสารฉบับนี้ ไปปรับปรุงโครงการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาโครงการไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ข
คำนำ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 สาระสำคัญของโครงการ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
1.3 เป้าหมายโครงการ	2
1.4 งบประมาณของโครงการ	2
1.5 การดำเนินงานโครงการ	2
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ	3
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการประเมินผล	5
2.1 ความสำคัญของการประเมินผล	5
2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล	5
2.3 ขอบเขตของการประเมินผล	5
2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี	6
2.5 กรอบแนวคิดการประเมินผล	16
2.6 วิธีการประเมินผล	17
2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล	22
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของโครงการ	23
3.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ	23
3.2 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	23
3.3 การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	29
บทที่ 4 ผลการประเมินผล	31
4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)	31
4.2 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการประเมินผล (ต่อ)	
4.3 ผลกระทบ (Effects)	42
4.4 ผลกระทบต่อความยั่งยืนของโครงการ (Impacts)	57
บทที่ 5 สรุป ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ	71
5.1 สรุป	71
5.2 ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	77
ภาคผนวกที่ 1	79
สรุปผลการประเมินโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงปี 2560) กรณีศึกษาสินค้าข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน	
ภาคผนวกที่ 2	83
คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	
ภาคผนวกที่ 3	89
สรุปการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงปี 2560) กรณีศึกษาสินค้า ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน	
ภาคผนวกที่ 4	95
ตารางค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย ราคาจำหน่าย และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	
ภาคผนวกที่ 5	103
ประมวลภาพกิจกรรมในแปลงใหญ่	
ภาคผนวกที่ 6	109
แบบสัมภาษณ์เกษตรกร/ผู้จัดการแปลง	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ประเด็นและตัวชี้วัด	17
2.2	การกำหนดขนาดตัวอย่างเกษตรกรในการประเมินผลโครงการ	21
3.1	ขนาดพื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	23
3.2	เพศ อายุ ประสบการณ์ทำการเกษตรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	24
3.3	ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	25
3.4	อาชีพหลักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	26
3.5	ที่ดินถือครองในภาคการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	27
3.6	ที่ดินถือครองนอกภาคการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	28
3.7	แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	29
3.8	การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	30
4.1	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ	31
4.2	งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ	32
4.3	จำนวนแปลง และวงเงินที่ได้รับสินเชื่อในแปลงใหญ่	33
4.4	พื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	35
4.5	หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	35
4.6	การถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่	37
4.7	การปรับปรุงบำรุงดินในแปลงใหญ่	38
4.8	การสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้ในแปลงใหญ่	40
4.9	การยกระดับมาตรฐาน เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาตลาด และการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่	41
4.10	การวางแผน การซื้อปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่	42
4.11	การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2560	43
4.12	การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2560	45
4.13	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยสินค้าข้าว	46
4.14	การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าข้าว	46
4.15	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.16	การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	47
4.17	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย สินค้า มันสำปะหลัง	48
4.18	การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร สินค้าน้ำมันสำปะหลัง	49
4.19	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต ต่อหน่วยสินค้า อ้อยโรงงาน	50
4.20	การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร สินค้าอ้อยโรงงาน	50
4.21	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยสินค้า ปาล์มน้ำมัน	51
4.22	การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร สินค้าปาล์มน้ำมัน	51
4.23	การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	52
4.24	ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	53
4.25	ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่	53
4.26	คู่ค้าทางธุรกิจซื้อขายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่	54
4.27	ช่องทางและโอกาสทางการค้าธุรกิจในกลุ่มแปลงใหญ่	54
4.28	การนำผลผลิตของเกษตรกรไปจำหน่ายกับภาคเอกชน/ภาครัฐ ที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ และราคาขายผลผลิตในแปลงใหญ่	55
4.29	การซื้อปัจจัยการผลิต และการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตในแปลงใหญ่	56
4.30	การผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	57
4.31	การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่	58
4.32	การให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่	58
4.33	การยอมรับของสมาชิกในการทำงานของประธานกลุ่มแปลงใหญ่	59
4.34	การยอมรับของสมาชิกในการทำงานของคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่	59
4.35	ความโปร่งใสและการได้รับเงินปันผลของระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่	60
4.36	ผลกำไรจากการดำเนินการธุรกิจของกลุ่มแปลงใหญ่	61
4.37	การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปในกลุ่มแปลงใหญ่	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.38	การขยายจำนวนสมาชิกเข้าร่วมโครงการในแปลงใหญ่	62
4.39	การได้รับการถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่	63
4.40	ผลการตรวจสอบการเคมีตกค้างในร่างกายของเกษตรกรระหว่างปี 2561-2562 ในแปลงใหญ่	64
4.41	รายได้เสริมของเกษตรกรในแปลงใหญ่	65
4.42	การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน/ความร่วมมือโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	66
4.43	ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานของผู้จัดการแปลง	67
4.44	ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการฯ	68

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)	14
2.2	กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	16
4.1	การประชุมเครือข่ายเกษตรกรฯ ระดับประเทศ	63
4.2	การประชุมเครือข่ายเกษตรกรฯ ระดับจังหวัด	63
4.3	ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	69

บทที่ 1

บทนำ

1.1 สารสำคัญของโครงการ

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของกระทรวง (Road map) โดยมีโครงการที่สำคัญ คือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และสินค้าประมง ประกอบกับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ) ได้มอบนโยบาย เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2558 เน้นให้ความสำคัญในเรื่อง การลดต้นทุนการผลิต โดยการรวมแปลงเป็นแปลงใหญ่ ก่อให้เกิดกิจกรรม ลดต้นทุนการผลิตตามที่กำหนด และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับสินค้าเกษตร ทั้งนี้ การปรับโครงสร้างสินค้าที่สำคัญดังกล่าว จะต้องทำการผลิตในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้า 22 ชนิด ไว้แล้ว โดยมีหลักการคือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต อาทิ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ตรงตามความต้องการของตลาด มีการผลิตร่วมกันเป็นกลุ่ม และมีการเชื่อมโยงกับตลาด เพื่อบริหารจัดการให้เกิดสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้า แก้ปัญหาเรื่องสินค้าล้นตลาดและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างภาคการเกษตรของไทย โดยส่วนใหญ่เป็นครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยที่มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรขนาดเล็ก และเป็นการผลิตที่มีลักษณะต่างคนต่างทำ การดำเนินการลักษณะดังกล่าว ทำให้ภาคเกษตรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร เช่น ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกลการเกษตร และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมทั้ง ปัญหาการขาดอำนาจการต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต (Production Process) การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain) และปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงตัวเกษตรกรได้เท่าที่ควร เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าว จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิต และการบริหารจัดการร่วมกัน

ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีภารกิจในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร และเพิ่มรายได้ของเกษตรกร ตลอดจนดูแลคุณภาพชีวิตของเกษตรกร จึงได้จัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ที่มีการบริหารจัดการร่วมกันให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตเพื่อร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพดี ราคาถูก อาทิ พันธุ์ ปุ๋ย และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร (Motor Pool) เพื่อลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ตลอดจนการจัดการด้านการตลาด โดยหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม และบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการรวมกันผลิต และรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

1.2.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

1.3 เป้าหมายของโครงการ

รวมทั้งหมด จำนวน 6,534 แปลง ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562 ประกอบด้วย

- 1.3.1 แปลงใหญ่ปี 2559 จำนวน 592 แปลง
- 1.3.2 แปลงใหญ่ปี 2560 จำนวน 1,771 แปลง
- 1.3.3 แปลงใหญ่ปี 2561 จำนวน 1,633 แปลง
- 1.3.4 แปลงใหญ่ปี 2562 จำนวน 1,586 แปลง
- 1.3.5 แปลงใหญ่ปี 2563 จำนวน 952 แปลง

1.4 งบประมาณของโครงการ

ใช้งบปกติที่ได้รับการจัดสรรและการเสียดจ่ายงบประมาณจากโครงการ/กิจกรรมอื่นของหน่วยงาน รวมทั้งสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ

1.5 การดำเนินงานโครงการ

1.5.1 การถ่ายทอดความรู้ (การลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)

- 1) วิเคราะห์จัดทำ/ปรับปรุงแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ
- 2) ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การตลาด การบริหารจัดการกลุ่ม
- 3) พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กร/วิสาหกิจชุมชน
- 4) พัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer

1.5.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/แหล่งน้ำ

- 1) จัดหาน้ำสนับสนุนแปลงใหญ่
- 2) สนับสนุนวัสดุการเกษตรเพื่อพัฒนาการผลิต
- 3) พัฒนาคุณภาพดินในแปลงใหญ่

1.5.3 การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

- 1) ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ
- 2) การตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
- 3) สร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป

1.5.4 การเชื่อมโยงตลาด

สนับสนุนการรวมกลุ่ม มีการบริหารจัดการร่วมกัน รวมกันผลิตและรวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

1.5.5 การบริหารจัดการ

- 1) พัฒนาเกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลงใหญ่
- 2) ถ่ายทอดความรู้ผู้จัดการแปลง (เจ้าหน้าที่รัฐ)
- 3) จัดประชุมเครือข่ายคณะกรรมการแปลงใหญ่
- 4) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- 5) ติดตามและประเมินผล
- 6) บริหารจัดการโครงการ/พัฒนาฐานข้อมูลกลาง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

เกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานที่เน้นการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพ มีตลาดรองรับ ภายใต้การบริหารจัดการที่ดี สามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันสินค้าเกษตรและสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการประเมินผล

2.1 ความสำคัญของการประเมินผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตร คือ รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกร ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรดูแลเกษตรกรที่มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดิน แหล่งเงินทุน โดยจัดทำโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ที่มีเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่ม และมีการบริหารจัดการร่วมกันเพื่อลดต้นทุน และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนด้านการตลาด ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จำนวน 14,500 แปลง และพื้นที่ 30 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2579

การดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มการผลิต การบริหารจัดการร่วมกัน มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการผลิต และเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย เป็นผลผลิตที่ได้มาตรฐาน ปัจจุบันได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 5 ซึ่งในแต่ละปีจะมีแปลงที่เกิดขึ้นใหม่ ในขณะที่แปลงเดิมมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง จนครบ 3 ปี หลังจากนั้นแปลงจะดำเนินการด้วยตนเอง สำหรับงบประมาณดำเนินการ ใช้งบปกติที่ได้รับการจัดสรรจากโครงการ รวมทั้งบสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล ได้รับมอบหมายให้ประเมินผลโครงการฯ ดังกล่าว ซึ่งเป็นโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อทราบถึงผลการดำเนินงาน ผลผลิต และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ดำเนินการประเมินผลแปลงที่เข้าร่วมปี 2560 ในสินค้าเศรษฐกิจสำคัญ 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และปาล์มน้ำมัน เพื่อที่ฝ่ายบริหารและผู้เกี่ยวข้องได้มีสารสนเทศ สำหรับประกอบการพิจารณาและตัดสินใจในการปรับปรุงและดำเนินงานโครงการให้ได้ตามเป้าหมายในระยะต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

2.3 ขอบเขตของการประเมินผล

พื้นที่เป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ปี 2560 ใน 5 ชนิด สินค้า ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และปาล์มน้ำมัน ครอบคลุม 1,194 แปลง พื้นที่ 1,603,406 ไร่ เกษตรกร 86,045 ราย ใน 77 จังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562

2.3.2 ประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย

- 1) ผู้จัดการแปลง
- 2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2560

2.3.3 ระยะเวลาข้อมูล

- 1) ข้อมูลด้านการผลิต ก่อนมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2559/60 หลังมีโครงการ ปีเพาะปลูก 2562/63
- 2) ข้อมูลด้านการประเมินผลการดำเนินงานโครงการเป็นข้อมูลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (1 ตุลาคม 2561 – 30 กันยายน 2562)

2.4 การตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

2.4.1 การตรวจเอกสาร

นโยบายเกษตรแปลงใหญ่กับภาคการเกษตรไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรที่ปลูกพืชชนิดเดียวกันในพื้นที่ใกล้เคียงกันมาร่วมกันทำการผลิตและร่วมกันขายสินค้า เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต รวมทั้งการสร้างอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกรในการขายสินค้าเกษตรการศึกษาเชิงนโยบายแปลงใหญ่ที่ส่งผลต่อภาคเกษตรไทย มีหลากหลายวิธี เช่น การวิเคราะห์นโยบาย โดยใช้ SWOT Analysis (กมลรัตน์ ธีระพงษ์, 2561) พบว่า จุดแข็งของนโยบาย คือ การที่ภาคเกษตรของประเทศไทย มีหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนภาคเกษตรอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินนโยบายสามารถทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จุดอ่อนของนโยบายอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงานยังมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในเรื่องของการดำเนินนโยบาย รวมไปถึงการก้าวตามไม่ทันเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปได้ล่าช้า ส่วนโอกาสของนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ คือ การที่มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างกว้างขวาง ส่งผลให้การส่งเสริมการเกษตรเป็นไปได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เกษตรกรมักจะประสบกับอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ความเสี่ยงในด้านการเมือง และความผันผวนของสภาพอากาศและเศรษฐกิจโลก ส่งผลโดยตรงต่อภาคเกษตรของไทย

นอกจากนี้นโยบายแปลงใหญ่ เป็นโครงการสำคัญที่สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ต้องการปฏิรูปภาคเกษตรและมุ่งเน้นการพัฒนาภาคเกษตรใน 4 ด้าน ได้แก่ เจาะกลุ่มเกษตรกร สินค้าเกษตร ทรัพยากรเกษตร และการบริหารจัดการภาครัฐ ผลการดำเนินงานโครงการ มีแนวโน้มเติบโตขึ้นทุกปี เนื่องจากเกษตรกรเล็งเห็นผลลัพธ์จากการทำเกษตรรูปแบบแปลงใหญ่ ซึ่งช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร ทั้งนี้ นโยบายยังคงมีจุดอ่อนของการปฏิบัติงาน คือ ยังมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันในเรื่องของการดำเนินนโยบายของผู้ปฏิบัติงาน อีกทั้งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีอายุมากส่งผลให้การรับรู้และเข้าใจในองค์ความรู้ไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปได้ช้า (วิริยะ คล้ายแดง, 2561)

จะเห็นได้ว่า จุดอ่อนที่สำคัญในการดำเนินนโยบาย คือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติงานที่ไม่ตรงกัน รวมถึงเกษตรกรเป็นผู้สูงอายุ ทำให้เข้าถึงนวัตกรรมได้ค่อนข้างช้า ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย จึงควรเตรียมความพร้อมในการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ และฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ความเข้าใจตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะนำไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง

การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต้นแบบ) ปี 2559 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2561) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 66 มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง ในจำนวนนี้มีเกษตรกรร้อยละ 20 ที่สามารถลดต้นทุนเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ร้อยละ 20 ส่วนเกษตรกรที่ต้นทุนการผลิตยังไม่ลดลง เนื่องจากยังนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติไม่มากนัก รวมทั้งมีปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบ อาทิ ภัยแล้ง โรคระบาด เป็นต้น ในด้านผลผลิต เกษตรกรร้อยละ 52 มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นจากการนำความรู้ในการใช้พันธุ์ดี การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต ขณะที่การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เกษตรกรทั้งหมด 13,549 ราย ได้รับการพัฒนาเข้าสู่การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และมีเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต GAP/เกษตรอินทรีย์แล้วร้อยละ 36 ซึ่งในด้านการตลาด พบว่า 76 แปลงที่เข้าร่วมโครงการ มีการทำสัญญาข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้วทั้งหมด และมีเกษตรกรนำผลผลิตไปจำหน่ายร้อยละ 63 ทั้งนี้เกษตรกรร้อยละ 38 นำผลผลิตไปขายได้ตามราคาที่ตกลงกันไว้ ส่วนเกษตรกรร้อยละ 62 ขายผลผลิตไม่เป็นไปตามข้อตกลง เนื่องจากคุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นไปตามที่ต้องการของภาคเอกชน ข้อค้นพบที่สำคัญ เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง และผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ร้อยละ 20 เนื่องจากเกษตรกรยังนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติไม่ครบตามหลักสูตรที่หน่วยงานเข้าไปสนับสนุน เลือกเพียงกิจกรรมที่ตนเองสนใจไปปฏิบัติเท่านั้น รวมทั้งการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตยังมีปัจจัยภายนอกอื่นมากระทบ เช่น ภัยแล้งในช่วงการเพาะปลูก ส่วนการรวมกลุ่มเป็นหลักสำคัญของโครงการแปลงใหญ่ ซึ่งมีหลายกลุ่มชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ บางแปลงยังรวมกลุ่มกันไม่เข้มแข็งมากนัก ซึ่งต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสร้างความสามัคคีภายในกลุ่ม ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงโครงการให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรให้การสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้และนำไปปฏิบัติในครัวเรือน ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ในการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต การผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเพื่อให้สมาชิกแปลงใหญ่เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่การขยายผลการพัฒนาต่อไปยังเกษตรกรที่ไม่ได้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่

นอกจากนี้ การผลิตและการตลาดในแปลงใหญ่ เช่น สินค้าปาล์มน้ำมันในพื้นที่ 5 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ ชุมพร สตูล และตรัง (ศุทธิกานต์ คงคล้าย และคณะ, 2553) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีต้นทุนการผลิตที่สูงเนื่องจากราคาปุ๋ยเคมีที่สูง โดยต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 9,090.48 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 3.01 บาท โดยสัดส่วนของต้นทุนที่สูงที่สุด ได้แก่ ค่าปุ๋ยและยาร้อยละ 41 รองลงมา คือ ค่าแรงงานร้อยละ 33 และที่เหลือน้อยร้อยละ 26 เป็นต้นทุนคงที่ สำหรับด้านการตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบในเรื่อง 1) ราคาที่มีความผันผวน และราคาจับต้องต่ำ 2) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับความสะดวกในเรื่องราคา และการบริการ 3) มีการเปลี่ยนแปลงของราคาโดยไม่ได้บอกล่วงหน้า และ 4) เกษตรกรเสียเปรียบ และไม่มีอำนาจในการต่อรอง ดังนั้นมาตรการสำคัญที่จะช่วยในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไป คือ การจัดสวนที่ดี โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการธาตุอาหารและน้ำ และการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน Roundtable on sustainable palm oil ซึ่งจะมีต้นทุนเฉลี่ยต่ำกว่าการผลิตทั่วไปร้อยละ 30.23 (สรพงศ์ เบญจศรี และปัญญา ใจสมุทร, 2557) สำหรับด้านตลาด การจัดการโลจิสติกส์เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรได้รับราคาที่เพิ่มขึ้น

จากการศึกษาการจัดการโลจิสติกส์ของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ลานเท และ สหกรณ์การเกษตรบางสะพานน้อย จำกัด (ฉะอ้อน จุ้ยแจ้ง, 2555) พบว่า 1) กรณีที่เกษตรกรขายผลผลิตให้กับผู้ประกอบการลานเทจะมีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.8339 บาท 2) กรณีที่เกษตรกรขายผลผลิตให้กับสหกรณ์การเกษตรบางสะพานน้อย จำกัด จะมีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.7172 บาท และ 3) กรณีที่เกษตรกรขายผลผลิตให้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะมีต้นทุนโลจิสติกส์เฉลี่ยกิโลกรัมละ 0.9207 บาท แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรขายผลผลิตให้กับสหกรณ์การเกษตรบางสะพานน้อย จำกัด จะมีต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำที่สุด เนื่องจากมีขั้นตอนการรับซื้อที่เป็นระบบ และมีมาตรการรับซื้อผลผลิตที่เป็นมาตรฐานชัดเจน

แนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความสำเร็จ มีการศึกษาแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาแปลงใหญ่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแปลงใหญ่ พบว่า มีปัจจัยสู่ความสำเร็จ 5 ด้าน คือ 1) ด้านการลดต้นทุน ควรเน้นการสนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ตลอดกระบวนการผลิต ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อทดแทนสารเคมีให้มากขึ้น รวมทั้งการทำบัญชีครัวเรือน เพื่อนำมาปรับปรุงในกระบวนการผลิต ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงานวิจัย คิดค้นเทคโนโลยี นวัตกรรมด้านการลดต้นทุนการผลิต และผลักดันให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจัง 2) ด้านการเพิ่มผลผลิต ควรเน้นการนำองค์ความรู้ ผลงานวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการผลิต หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิตให้เกษตรกรในโครงการอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยตลอดกระบวนการผลิต รวมทั้งสนับสนุนองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และภาคเอกชนมีการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าสู่สากล 4) ด้านการตลาด ควรมีการวางแผนร่วมกันในทุกภาคส่วน ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการผลิต การประเมินผลผลิต การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้า และรักษาคุณภาพสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งส่งเสริมให้ผลิตสินค้าในรูปแบบตลาดพันธะสัญญา (Contract Farming) เพื่อลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา 5) ด้านการบริหารจัดการ เน้นกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบ Zero Waste ผลักดันเกษตรกรที่มีความสนใจและต้องการพัฒนาตนเองเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ Young Smart Farmer เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อสืบทอดการบริหารจัดการให้มีความยั่งยืน และเชื่อมโยงศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ภายในพื้นที่แปลงใหญ่ให้มากขึ้น (Sumonwan Jirarud and Suneepore Suwanmaneepong, 2560) ศึกษาความสามารถในการทำกำไรของผลผลิตข้าวภายใต้โครงการเกษตรแปลงใหญ่ (A Large Agricultural Plot Scheme: LAPS) ในอำเภอคลองเขื่อน จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์สมการถดถอย ซึ่งเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในโครงการมีกำไรจากการขายเฉลี่ยปีละ 135,267.40 บาท โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของผลผลิตข้าวมีเพียงตัวเดียว คือ ขนาดของพื้นที่ฟาร์ม ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในส่วนปัจจัย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนครั้งในการเข้ารับการอบรม และการเป็นสมาชิกโครงการเกษตร ไม่มีนัยสำคัญในการส่งผลต่อการทำกำไรของผลผลิตข้าวภายใต้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่

แนวทางการประยุกต์ IOEI Model ในการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

มีงานวิจัยโดยใช้ IOEI Model ในการประเมินผล (ศูนย์ประเมินผล, 2561) ใช้เพื่อประเมินผลกระทบต่อโครงสร้างรายได้และพัฒนาเกษตรกรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง ซึ่งมีการใช้ IOEI Model ในการประเมินผลที่มุ่งเน้นไปสู่การศึกษาผลกระทบต่อความสำเร็จของตัวโครงการอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) 2) ด้านผลได้ (Outputs) 3) ด้านผลกระทบ (Effects) และ 4) ด้านผลกระทบต่อเนื่อง (Impacts) โดยผลการประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบดังกล่าวมีการกำหนดปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ งบประมาณของโครงการ บุคลากร การบริหารโครงการ วัสดุอุปกรณ์ และองค์ความรู้ รวมไปถึงวิธีการดำเนินงานของโครงการ เป็นต้น ด้านผลได้ของโครงการ (Outputs) ได้แก่ การจ้างแรงงานในชุมชน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของชุมชน เป็นต้น ด้านผลกระทบ (Effect) ได้แก่ การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน กระแสเงินสดหมุนเวียนในสังคม ผลประโยชน์ หรือผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ด้านผลกระทบต่อเนื่อง (Impact) เป็นการศึกษาจากผลกระทบที่เกิดขึ้นไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สารสนเทศที่ได้จากผลการประเมินหลักสูตรดังกล่าว ทำให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วนรอบด้าน อันเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

จากการตรวจสอบเอกสาร ในด้านนโยบายเกษตรแปลงใหญ่กับภาคการเกษตรไทย การประเมินผลโครงการแนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความสำเร็จ และรูปแบบการประเมินผล IOEI Model ทำให้ผู้ประเมินได้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลในการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่ พบว่า ยังคงมีจุดแข็ง จุดอ่อน ในหลายด้านรวมทั้งได้ทราบถึงผลประเมินและตัวชี้วัดต่าง ๆ ของการประเมินผลแปลงใหญ่ ซึ่งการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมของหน่วยงานเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องด้วย และด้านการตลาด เกษตรกรแปลงใหญ่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมมากนัก ส่วนการศึกษาแนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่สู่ความสำเร็จ ผู้ประเมินได้ทราบถึงปัจจัย 5 ด้านที่ทำให้แปลงใหญ่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ด้านการลดต้นทุน 2) ด้านการเพิ่มผลผลิต 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต 4) ด้านการตลาด และ 5) ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการตอบผลสำเร็จของโครงการแปลงใหญ่ และสุดท้ายในการศึกษารูปแบบการประเมินผล IOEI Model ของโครงสร้างรายได้ และพัฒนาเกษตรกรแก่ชุมชนเพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง ทำให้ได้ทราบโครงสร้างการประเมินผลใน 4 ด้าน และการกำหนดประเด็นตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปประกอบการกำหนดตัวชี้วัดโครงการในครั้งนี้ต่อไป

2.4.2 แนวคิดและทฤษฎี

1) แนวคิดด้านการผลิต (อ้างในเจนนิตา ชัยชาญ, 2558)

การผลิต หมายถึง การสร้างเศรษฐกิจและบริการต่าง ๆ เพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์ การผลิตสิ่งของและบริการทุกอย่าง จะต้องเป็นการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจขึ้นใหม่ การผลิตหรือการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจขึ้นใหม่ อาจจัดอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น การสร้างรูปร่างผลิตผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสินค้าตามลักษณะและรูปร่างที่ต้องการเพื่อเพิ่มความพอใจให้แก่ผู้ใช้ และผู้บริโภคมากที่สุด

กระบวนการผลิต (Production Process) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process) และผลผลิต (Outputs) โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1.1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) คือ ทรัพยากรที่ใช้ผลิตทั้งที่เป็นสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Tangible Assets) เช่น ดิน เครื่องจักร อุปกรณ์ และสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน (Intangible Assets) เช่น แรงงานระบบการจัดการ ข่าวสาร ทรัพยากรที่จะต้องมีคุณสมบัติและประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสม และมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ เพื่อให้สินค้าสำเร็จรูปสามารถแข่งขันทางด้านราคาได้ในท้องตลาด

1.2) กระบวนการแปลงสภาพ (Conversion Process) เป็นขั้นตอนที่ทำให้ปัจจัยนำเข้าที่ผ่านเข้ามามีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้แก่ รูปลักษณ์ (Physical) โดยการผ่านกระบวนการผลิตในโรงงาน (Location) การขนส่ง การเก็บเข้าคลังสินค้า การแลกเปลี่ยน (Exchange) โดยการค้าปลีก การค้าส่ง การให้ข้อมูล (Informational) โดยการติดต่อสื่อสาร และจิตวิทยา (Psychological) โดยการนันทนาการ ฯลฯ

1.3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลได้จากกระบวนการผลิตที่มีมูลค่าสูงกว่าปัจจัยนำเข้าที่รวมกัน อันเนื่องมาจากได้ผ่านกระบวนการแปลงสภาพ ผลผลิตแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ที่ได้จากการทำงานร่วมกันของปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่มีอัตราประโยชน์มากกว่าศูนย์ (Goods and Service)

2) แนวคิดด้านต้นทุนการผลิต (อ้างในเจนนีชา ชัยชาญ, 2558)

ต้นทุนการผลิต (Cost of Production) คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการผลิต ต้นทุนการผลิตมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน เช่น ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ต้นทุนที่เป็นตัวเงิน (Cash Cost) และต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงิน (Non Cash Cost) ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) และต้นทุนผันแปร (Variable Cost) เป็นต้น

ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร (Fixed Cost and Variable Cost) ปัจจัยการผลิตใด ๆ ก็ตามจะถือว่าเป็น “ปัจจัยคงที่” ต่อเมื่อปริมาณการใช้ปัจจัยนั้นไม่เปลี่ยนแปลงตลอดระยะเวลาการผลิต แต่ถ้าปริมาณการใช้ปัจจัยใดเปลี่ยนแปลงระหว่างการผลิต เราเรียกปัจจัยการผลิตนั้นว่า “ปัจจัยผันแปร” เมื่อมีการใช้ปัจจัยในการผลิตสินค้าก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยคงที่เรียกว่า ต้นทุนคงที่ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยผันแปรเรียกว่า ต้นทุนผันแปร

2.1) ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (Total Fixed Cost: TFC) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยคงที่ และต้นทุนคงที่จะไม่เปลี่ยนแปลงเมื่อจำนวนผลผลิตเปลี่ยนแปลง เช่น ในการทำฟาร์ม ต้นทุนคงที่ที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ค่าภาษีที่ดิน ค่าเช่าที่ดิน ค่าเบี้ยประกันภัย ค่าจ้างแรงงานรายปี เป็นต้น ส่วนต้นทุนคงที่ที่ไม่ใช่เงินสด ได้แก่ ค่าเสื่อมของอาคารและเครื่องมือ เครื่องจักร ซึ่งเกิดจากการใช้งานเป็นเวลานาน ค่าจ้างแรงงานจากครอบครัวและการจัดการ เป็นต้น

2.2) ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (Average Fixed Cost : AFC) คำนวณได้จากการนำต้นทุนคงที่ทั้งหมดหารด้วยผลผลิต ต้นทุนคงที่เฉลี่ยมีค่าเปลี่ยนแปลงทุกระดับการผลิต นั่นคือ เมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้นต้นทุนคงที่เฉลี่ยจะมีค่าลดลง

$$AFC_i = TFC_i / Q_i \quad (1)$$

โดยที่ AFC_i = ต้นทุนคงที่เฉลี่ยของตัวอย่างที่ i
 TFC_i = ต้นทุนคงที่ทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 Q_i = ปริมาณผลผลิตของตัวอย่างที่ i

2.3) ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (Total Variable Cost : TVC) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปร คำนวณจากการนำจำนวนปัจจัยผันแปรทั้งหมดคูณด้วยราคาของปัจจัยผันแปรต่อหน่วย

$$TVC_i = PX_1 * X_1 + PX_2 * X_2 + \dots + PX_n * X_n \quad (2)$$

โดยที่ TVC_i = ต้นทุนผันแปรทั้งหมด
 PX_i = ราคาของปัจจัยผันแปรต่อหน่วยตัวอย่างที่ i
 X_i = ปัจจัยผันแปรตัวอย่างที่ i

2.4) ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย (Average Variable Cost : AVC) คำนวณได้จากการนำต้นทุนผันแปรทั้งหมดหารด้วยผลผลิต [$AVC = TVC/Q$] ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยมีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามระดับการผลิต เส้นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยจะค่อย ๆ ลดลงจนต่ำสุด ณ ผลผลิตระดับหนึ่ง ถ้าหากทำการผลิตเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ เส้นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น นอกจากนี้เราสามารถคำนวณหาต้นทุนผันแปรทั้งหมดได้จากต้นทุนผันแปรเฉลี่ยคูณด้วยจำนวนผลผลิต ดังนี้

$$AVC_i = TVC_i / Q_i \quad (3)$$

โดยที่ AVC_i = ต้นทุนผันแปรเฉลี่ยของตัวอย่างที่ i
 TVC_i = ต้นทุนผันแปรทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 Q_i = ผลผลิตตัวอย่างที่ i

2.5) ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost :TC) คือ ผลรวมของต้นทุนคงที่กับต้นทุนผันแปร เมื่อไม่มีการใช้ปัจจัยผันแปรเลย (การผลิตเท่ากับ 0) ต้นทุนทั้งหมดจะมีค่าเท่ากับต้นทุนคงที่ เส้นต้นทุนทั้งหมดจะมีรูปร่างเหมือนกับเส้นต้นทุนผันแปร แตกต่างกันตรงที่จุดเริ่มต้น (Origin) ของเส้นต้นทุนทั้งหมดจะเริ่มที่จุดกำเนิด

$$TC_i = TFC_i + TVC_i \quad (4)$$

โดยที่ TC_i = ต้นทุนทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 TFC_i = ต้นทุนคงที่ทั้งหมดของตัวอย่างที่ i
 TVC_i = ต้นทุนผันแปรทั้งหมดของตัวอย่างที่ i

2.6) ต้นทุนการผลิตต่อไร่ คือ ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (บาท) หารด้วยเนื้อที่เพาะปลูกของแปลงตัวอย่างที่ i (ไร่)

$$TCR_i = TC_i / A_i \quad (5)$$

โดยที่ TCR_i = ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (บาท)
 TC_i = ต้นทุนการผลิตรวมของตัวอย่างที่ i
 หรือค่าใช้จ่ายในการผลิตรวมของตัวอย่างที่ i (บาท)
 A_i = เนื้อที่ปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

2.7) ผลผลิตต่อไร่ คือ ผลผลิตทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (กก.) หารด้วย เนื้อที่ปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

$$Y_i = P_i / A_i \quad (6)$$

โดยที่ Y_i = ผลผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (กก.)

P_i = ผลผลิตทั้งหมดของตัวอย่างที่ i (กก.)

A_i = เนื้อที่ปลูกของตัวอย่างที่ i (ไร่)

2.8) ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกกรัม คือ ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (บาท) หารด้วยผลผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (กก.)

$$TCK_i = TCR_i / Y_i \quad (7)$$

โดยที่ TCK_i = ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกกรัมของตัวอย่างที่ i (บาท)

TCR_i = ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (บาท)

Y_i = ผลผลิตต่อไร่ของตัวอย่างที่ i (กก.)

3) แนวคิดรายได้จากการผลิต (อ้างในเจเนริชา ชัยชาญ, 2558)

รายได้ที่ผู้ผลิตได้รับจากการขายผลผลิตในราคาที่กำหนด ซึ่งถ้าราคาสินค้าสูงขึ้น จำนวนสินค้าที่ขายได้มีปริมาณลดลง รายได้จากการผลิตจะลดลงด้วย เนื่องจากราคาของสินค้า ในแต่ละระดับ คือ รายรับของผู้ผลิตจากการขายสินค้านั้น ๆ ดังนั้น ราคาต่อหน่วยสินค้า ณ ระดับการขายจะเท่ากับรายรับเฉลี่ย (Average Revenue : AR) ของผู้ผลิต ณ ระดับการขาย

3.1) รายรับรวม (Total Revenue : TR) หมายถึง รายรับทั้งหมดที่ผู้ผลิตได้รับจากการขายสินค้า รายรับรวมหาได้จาก

$$TR_i = P_i * Q_i \quad (8)$$

โดยที่ TR_i = รายรับรวมของตัวอย่างที่ i

P_i = ราคาสินค้าต่อหน่วยของตัวอย่างที่ i

Q_i = ปริมาณสินค้าที่ขายได้ของตัวอย่างที่ i

3.2) รายรับเฉลี่ย (Average Revenues : AR) หมายถึง รายรับรวมเฉลี่ยต่อจำนวนสินค้าทั้งหมดที่ขายได้ รายรับเฉลี่ยหาได้จาก

$$AR_i = \frac{TR_i}{Q_i} \quad (9)$$

โดยที่ AR_i = รายรับเฉลี่ยของตัวอย่างที่ i

TR_i = รายรับรวมของตัวอย่างที่ i

Q_i = ปริมาณสินค้าที่ขายได้ของตัวอย่างที่ i

3.3) รายรับเพิ่ม (Marginal Revenue : MR) หมายถึง รายรับรวมที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อขายสินค้าเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย รายรับเพิ่มหาได้จาก

$$MR_i = \frac{\Delta TR_i}{\Delta Q_i} \quad (10)$$

โดยที่ MR_i = รายรับเพิ่มของตัวอย่างที่ i
 ΔTR_i = ส่วนเปลี่ยนแปลงของรายรับรวมตัวอย่างที่ i
 ΔQ_i = ส่วนเปลี่ยนแปลงของจำนวนสินค้าที่ขายได้ตัวอย่างที่ i

3.4) ความสัมพันธ์ระหว่างรายรับรวม (TR) รายรับเฉลี่ย (AR) และรายรับเพิ่ม (MR)

รายรับเฉลี่ยจะมีค่าลดลงเมื่อขายสินค้าได้เพิ่มขึ้นและมีค่ามากกว่ารายรับเพิ่ม เสมอไม่ว่าจะขายสินค้าได้จำนวนเท่าใด ในขณะที่รายรับเพิ่มมีค่าเป็นบวก รายรับรวมจะเพิ่มขึ้นเมื่อขายสินค้าได้เพิ่มขึ้น เมื่อรายรับเพิ่มมีค่าเป็นศูนย์ รายรับรวมจะมีค่าสูงสุด เมื่อรายรับเพิ่มมีค่าเป็นลบ รายรับรวมจะมีค่าลดลงเมื่อขายสินค้าเพิ่มขึ้น

4) แนวคิดเกี่ยวกับประเภทของการประเมินผล (บรรเทิง มาแสง, 2546)

การประเมินผลโครงการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามระยะเวลาของโครงการดังนี้

4.1) การประเมินผลก่อนการดำเนินงานโครงการ (Pre-Evaluation) เป็นการประเมินผลก่อนที่จะทำโครงการ วัตถุประสงค์ในการประเมินผลครั้งนี้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการวิเคราะห์ว่าผลที่จะได้ตามโครงการนั้น คำนึงค่ากับการลงทุนหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์เสนอต่อผู้มีหน้าที่ในการอนุมัติโครงการ

4.2) การประเมินผลระหว่างการดำเนินงานโครงการ (Ongoing Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตที่ได้ (Output) กับผลกระทบในระยะสั้นของโครงการ (Effect) มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันโครงการไม่ให้ล้มเหลว นอกจากนี้บทเรียนที่ได้จากการประเมินผลยังสามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกันได้

4.3) การประเมินโครงการหลังสิ้นสุดแล้ว (Post - Evaluation) การประเมินผลในลักษณะนี้ เป็นการประเมินผลกระทบ (Impact) อันเกิดจากการทำงานของโครงการ โดยเปรียบเทียบผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมก่อนดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน เป็นการวิเคราะห์ว่าผลดำเนินงานนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้บทเรียนซึ่งไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ จะได้นำไปประกอบการพิจารณาแนวทางในการวางแผนโครงการอื่น ๆ ต่อไป

5) ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model) (วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์, 2553)

ตัวแบบเชิงตรรกะ เป็นวิธีการสื่อที่เป็นระบบ และเห็นภาพได้ชัดเจนที่นำเสนอความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรในการปฏิบัติงานของแผนงาน การจัดทำกิจกรรมและการเปลี่ยนแปลงหรือผลงานที่ต้องการบรรลุผลสำเร็จ (W.K. Kellogg Foundation, 2004) ตัวแบบเชิงตรรกะ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

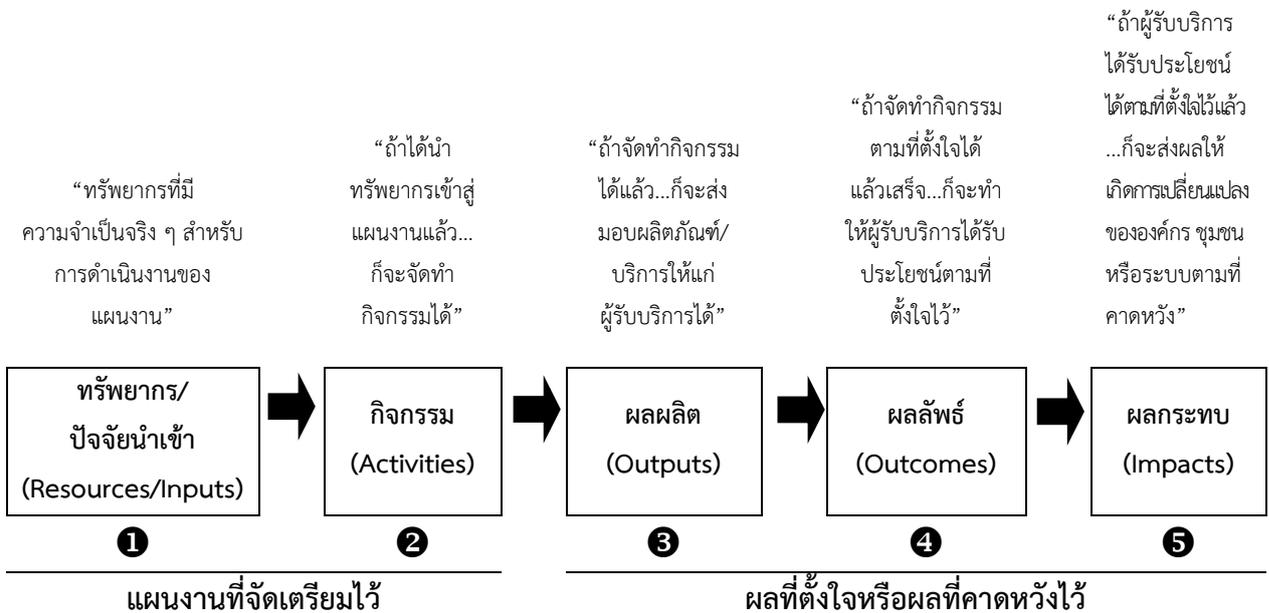
5.1) ทรัพยากรต่าง ๆ (Resources) เช่น คน เงิน การจัดการองค์การ และชุมชนที่แผนงานสามารถจัดหาได้เพื่อดำเนินงาน หรือที่เรียกว่า ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

5.2) กิจกรรมของแผนงาน (Program Activities) แผนงาน คือ สิ่งที่ทำขึ้นโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ส่วนกิจกรรมเป็นทั้งกระบวนการ เครื่องมือ เหตุการณ์ เทคโนโลยี และกิจกรรมการพัฒนานี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือผลงานที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ ผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts)

5.3) ผลผลิต (Outputs) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงจากการจัดกิจกรรมของแผนงาน และอาจครอบคลุมถึงประเภท ระดับ และเป้าหมายของการให้บริการที่ส่งมอบของแผนงาน

5.4) ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความรู้ ทักษะ สถานภาพและระดับของหน้าที่การงานของผู้มีส่วนร่วมในแผนงาน ผลลัพธ์ระยะสั้นวัดได้ภายใน 1 - 3 ปี ผลลัพธ์ระยะยาววัดได้ภายใน 4 - 6 ปี และนำไปสู่ผลกระทบได้

5.5) ผลกระทบ (Impacts) เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจที่เกิดขึ้นในองค์การ ชุมชน หรือระบบ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดทำกิจกรรมของแผนงานที่ปรากฏในช่วง 7 - 10 ปี ของการดำเนินงานตามแผนงาน ซึ่งโดยปกติมักจะทำการประเมินผลกระทบเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนงาน

ที่มา : W.K. Kellogg Foundation, 2004

ภาพที่ 2.1 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic Model)

6) การสร้างเครื่องมือการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ

ตัวชี้วัดทางกายภาพ เช่น เพศ หรือตัวชี้วัดที่บอกความแตกต่าง เช่น ระดับการศึกษา อายุ ผู้ประเมิน หรือผู้วิจัยสามารถวัดค่าตัวชี้วัดได้ไม่ยากนัก แต่ตัวชี้วัดบางตัวไม่สามารถวัดได้จากการสังเกต หรือสอบถามถึงความแตกต่างได้ เช่น ทักษะคิด ความรู้ หรือความเข้าใจ เป็นต้น ตัวชี้วัดเหล่านี้ต้องใช้เครื่องมือวัดที่ผู้ประเมิน หรือผู้วิจัยต้องสร้างขึ้นมาพิเศษ เพื่อวัดข้อเท็จจริงได้อย่างแม่นยำและเที่ยงตรง ในการประเมินครั้งนี้ ได้นำมาตรวัดแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ที่สร้างขึ้นโดย Rensis Likert มาใช้ในการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยกำหนดระดับของการแสดงความคิดเห็นในข้อคำถามกำหนดความคิดเห็นแต่ละระดับ ดังนี้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

5 คะแนน	สำหรับมาก
4 คะแนน	สำหรับค่อนข้างมาก
3 คะแนน	สำหรับปานกลาง
2 คะแนน	สำหรับค่อนข้างน้อย
1 คะแนน	สำหรับน้อย

ต่อจากนั้นก็มากำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นช่วง ๆ มีวิธีคำนวณหาค่าคะแนนได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} &= \frac{\text{คะแนนมาก} - \text{คะแนนน้อย}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8 \end{aligned}$$

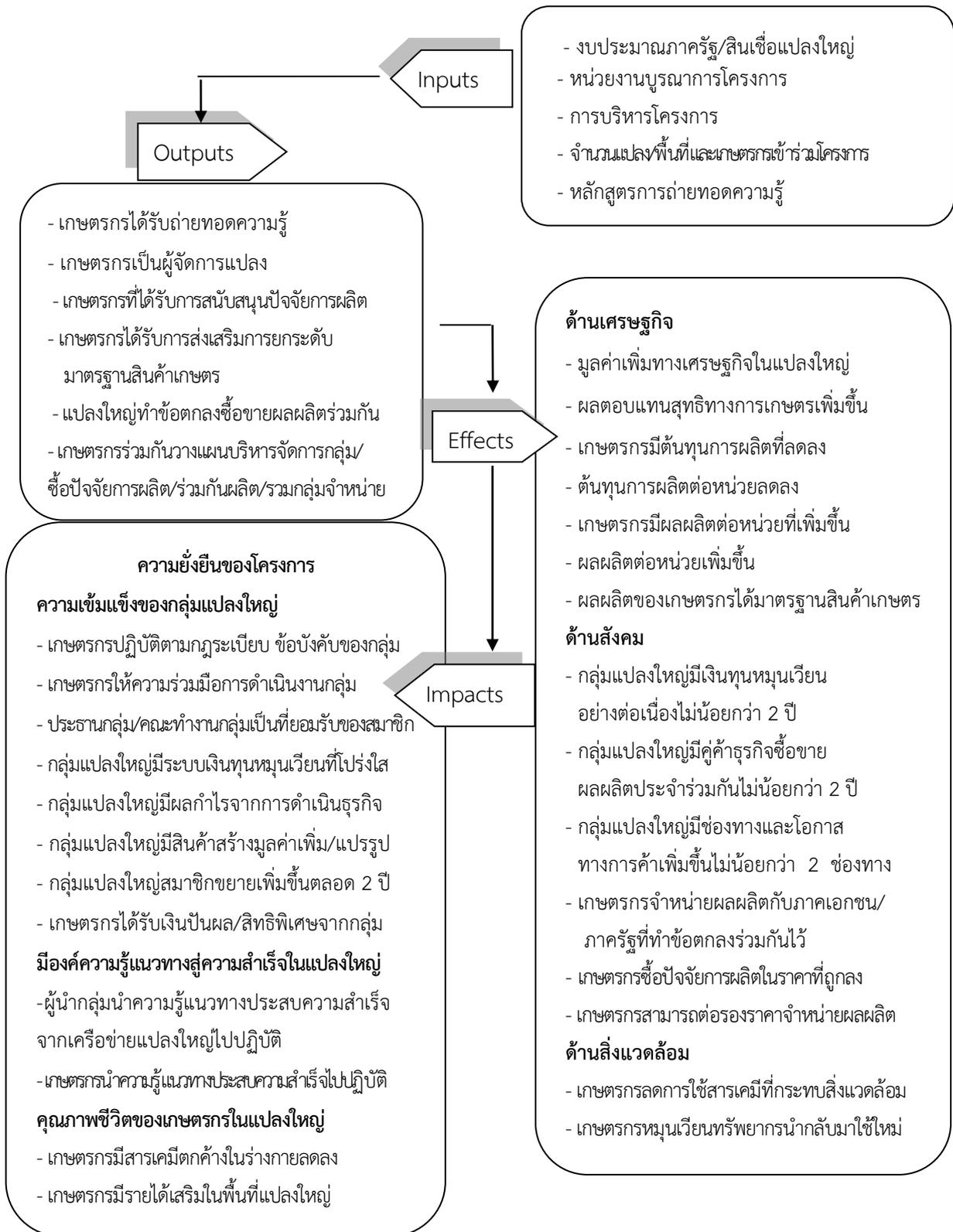
โดยที่ คะแนนมาก คือ คะแนนที่กำหนดมาก (ในที่นี้ = 5)

คะแนนน้อย คือ คะแนนที่กำหนดน้อย (ในที่นี้ = 1)

จำนวนระดับ คือ ระดับการวัดที่กำหนด ซึ่งสามารถกำหนดได้หลายระดับ เช่น 3 ระดับ 4 ระดับ หรือ 5 ระดับ ในที่นี้คือ 5 ระดับ

2.5 กรอบแนวคิดในการประเมินผล

จากการศึกษากรอบแนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ได้ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

2.6 วิธีการประเมินผล

2.6.1 รูปแบบประเมินผล

จากการศึกษาแนวคิดการประเมินผล IOEI Model ซึ่งเป็นรูปแบบของกระบวนการในเชิงเหตุและผล สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมืออธิบายกระบวนการของการประเมินผล ที่เน้นความเชื่อมโยงปัจจัยนำเข้า ผลผลิต ผลกระทบ และผลกระทบต่อเนื่องจากโครงการ

2.6.2 ประเภทการประเมินผล

การประเมินผลครั้งนี้เป็นการประเมินผลหลังจากการดำเนินโครงการ 3 ปี ซึ่งเน้นความเชื่อมโยงปัจจัยนำเข้า ผลผลิต ผลกระทบ และผลกระทบต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้รับไปปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่อไป

2.6.3 แผนแบบการประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนและหลังมีโครงการ และเปรียบเทียบกับเป้าหมายของโครงการ

2.6.4 ประเด็นและตัวชี้วัด

จากแนวคิดของการประเมินผลที่นำมาประยุกต์ใช้ ได้สร้างเป็นประเด็นที่ต้องการประเมิน และตัวชี้วัด โดยเกณฑ์ที่ใช้เปรียบเทียบในครั้งนี้จะเป็นการเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และก่อน - หลังมีโครงการ ดังนี้ (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ประเด็น และตัวชี้วัด

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ประเมิน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)		
1.1 งบประมาณ		
1.1.1 งบประมาณภาครัฐ	- จำนวนงบประมาณที่สนับสนุนโครงการ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	เท่ากับเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
1.1.2 สินเชื่อแปลงใหญ่	- จำนวนสินเชื่อเงื่อนไขพิเศษสำหรับสมาชิกแปลงใหญ่ - จำนวนแปลงที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อแปลงใหญ่	สนับสนุนแปลงละ 10 ล้านบาท เท่ากับ 1,194 แปลง
1.2 หน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการ	- จำนวนหน่วยงานร่วมปฏิบัติงานทั้งภาครัฐ และเอกชน	เท่ากับ 23 หน่วยงาน
1.3 การบริหารโครงการ	- จำนวนคณะกรรมการระดับส่วนกลาง/ระดับจังหวัด - จำนวนครั้งในการประชุมโครงการ	ครบ 77 จังหวัด เท่ากับ 5 ครั้ง/ปี
1.4 เกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ	- จำนวนแปลง พื้นที่และเกษตรกรที่ผ่านการพิจารณา คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนนโยบาย กษ.ฯ (CoO)	ร้อยละ 80 ของเป้าหมาย
1.5 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้	- จำนวนหลักสูตรฯ การถ่ายทอดความรู้ของหน่วยงาน ร่วมบูรณาการโครงการ	เท่ากับ 27 หลักสูตร

ตารางที่ 2.1 ประเด็น และตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ประเมิน
2. ผลได้ (Outputs)		
2.1 การได้รับการถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย
2.2 การเป็นผู้จัดการแปลง	- ร้อยละของแปลงที่เกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	เท่ากับ 1,194 ราย
2.3 การสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกล/ปัจจัยการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย
2.4 การยกระดับมาตรฐานสินค้าและเชื่อมโยงตลาด	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด - จำนวนแปลงที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย
2.5 การบริหารจัดการกลุ่ม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ร่วมกันวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม/ ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน/ร่วมกันผลิต/ร่วมจำหน่ายผลผลิตในนามกลุ่มแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย
3. ผลกระทบ (Effects)		
3.1 ด้านการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ	- ร้อยละเกษตรกรที่นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ	เท่ากับเป้าหมาย
3.2 ด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง - ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง - ร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตที่เพิ่มขึ้น - ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น - ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น - มูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ลดลงร้อยละ 20 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 เพิ่มขึ้นร้อยละ 20 เพิ่มขึ้น เพิ่มขึ้น
3.3 ด้านสังคม	- ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่มีเงินทุนหมุนเวียนอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 2 ปี - ร้อยละกลุ่มแปลงใหญ่มีคู่ค้าธุรกิจซื้อขายผลผลิตประจำร่วมกันไม่น้อยกว่า 2 ปี - ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่มีช่องทางและโอกาสทางการค้าเพิ่มขึ้น - ร้อยละของเกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ไม่น้อยกว่า 2 ช่องทาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

ตารางที่ 2.1 ประเด็น และตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ประเมิน
3.3 ด้านสังคม (ต่อ)	- ร้อยละของเกษตรกรที่ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกลง/สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตได้	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ลดการใช้สารเคมีที่กระทบสิ่งแวดล้อม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
	- ร้อยละของเกษตรกรที่หมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
4. ผลกระทบต่อเนื้องความยั่งยืนของโครงการ (Impacts)		
4.1 ด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือการดำเนินงานกลุ่ม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ยอมรับการดำเนินงานของประธานกลุ่ม/คณะกรรมการแปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
	- ร้อยละของเกษตรกรต่อความโปร่งใสของเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่ม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
	- ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจจากสินค้าในแปลงใหญ่อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 2 ปี	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
	- ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีสินค้าสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
	- ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีจำนวนเกษตรกรเพิ่มขึ้นตลอด 2 ปี	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
4.2 ด้านองค์ความรู้แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่		
4.2.1 เครือข่ายแปลงใหญ่	- ร้อยละของผู้นำกลุ่มที่ได้รับถ่ายทอดผลสำเร็จจากเครือข่าย	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
	- ร้อยละของผู้นำกลุ่มที่นำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาปฏิบัติใช้ในกลุ่มแปลงใหญ่ของตนเอง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
4.2.2 กลุ่มเกษตรกรในแปลงใหญ่	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดแนวทางสู่ความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
4.3 ด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีสารเคมีตกค้างในร่างกายลดลง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เสริมในพื้นที่แปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
4.4 ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของผู้จัดการแปลงต่อการบูรณาการทำงาน	ระดับมากถึงมากที่สุด
	- ระดับความพึงพอใจของผู้จัดการแปลงต่อความร่วมมือของคณะกรรมการกลุ่ม/สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่	ระดับมากถึงมากที่สุด
	- ระดับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มต่อผู้จัดการแปลง	ระดับมากหรือมากที่สุด

ตารางที่ 2.1 ประเด็น และตัวชี้วัด (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ประเมิน
4.4 ความพึงพอใจ (ต่อ)	- ระดับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มต่อการดำเนินงานโครงการ - ร้อยละของเกษตรกรที่โครงการเป็นประโยชน์ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น - ร้อยละของเกษตรกรที่ต้องการให้โครงการแปลงใหญ่ดำเนินการต่อไป	ระดับมากหรือมากที่สุด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ที่มา : จากการศึกษา

2.6.5 การรวบรวมข้อมูล

1) **วิธีการรวบรวมข้อมูล** ศูนย์ประเมินผลร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้จัดการแปลง และเกษตรกร เอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย

2.1) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้จัดการแปลง และกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ดังนี้

(1) ประชากรตัวอย่าง จำนวน 1,194 แปลง ประกอบด้วย

- (1.1) แปลงใหญ่สินค้าข้าว จำนวน 889 แปลง
- (1.2) แปลงใหญ่สินค้ามันสำปะหลัง จำนวน 106 แปลง
- (1.3) แปลงใหญ่สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 60 แปลง
- (1.4) แปลงใหญ่สินค้าอ้อยโรงงาน จำนวน 49 แปลง
- (1.5) แปลงใหญ่สินค้าปาล์มน้ำมัน จำนวน 90 แปลง

(2) **การกำหนดขนาดตัวอย่าง** โดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับประชากรที่มีจำนวนหลักพัน ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยร้อยละ 10 ของประชากร (ธีรวุฒิเอกะกุล, 2543)

(3) **สุ่มแปลงตัวอย่าง** โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ตามภูมิภาค โดยแยกการสุ่มตามชนิดสินค้า หลังจากนั้นใช้วิธีการสุ่มแปลงตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Sampling Without Replacement) แบ่งเป็นแปลงข้าว 90 แปลง แปลงอ้อยโรงงาน 8 แปลง แปลงมันสำปะหลัง 15 แปลง แปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 10 แปลง และแปลงปาล์มน้ำมัน 12 แปลง รวมทั้งหมด 135 แปลง

(4) **ผู้จัดการแปลง** สัมภาษณ์ผู้จัดการแปลงทุกแปลงจากแปลงที่สุ่มเป็นตัวอย่างทั้งหมด 135 แปลง

(5) สุ่มตัวอย่างเกษตรกร ในการสำรวจในแต่ละแปลงโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบไม่ใส่คืน (Sampling Without Replacement) แปลงละ 15 ตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 การกำหนดขนาดตัวอย่างเกษตรกรในการประเมินผลโครงการฯ

ขั้นตอน/แปลงสินค้า	หน่วย	ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ปาล์มน้ำมัน	รวม						
1. ขนาดประชากร	ราย	68,354	2,636	6,746	3,505	4,804	86,045						
	แปลง	889	49	106	60	90	1,194						
2. ขนาดแปลงตัวอย่าง (อย่างน้อย ร้อยละ 10)	แปลง	90	8	15	10	12	135						
3. แบ่งแปลงตาม สัดส่วนแต่ละภูมิภาค		N	n	N	n	N	n	N	N	N	n	N	n
		แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง	แปลง
ภาคเหนือ	แปลง	135	14	9	1	15	2	39	7	-	-	198	24
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	แปลง	581	58	30	5	65	9	13	2	-	-	689	74
ภาคกลาง	แปลง	128	14	10	2	26	4	8	1	5	1	177	22
ภาคใต้	แปลง	45	4	-	-	-	-	-	-	85	11	130	15
รวม	แปลง	889	90	49	8	106	15	60	10	90	12	1,194	135
4. เกษตรกรตัวอย่าง	ราย	1,350	120	225	150	180	2,025						

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารโครงการ รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ ฐานระบบข้อมูลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ของกรมส่งเสริมการเกษตร และข้อมูลจากเอกสารรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.6.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ในเชิงตัวเลข ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายให้เห็นคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของข้อมูล ค่าร้อยละ และผลรวม เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเป็นคำอธิบายประกอบตาราง

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น/ความพึงพอใจใช้การวัดแบบลิเคิทสเกล (Likert Scale) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมายการประเมิน
4.21 - 5.00	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับมาก
2.61 - 3.40	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับน้อย
1.00 - 1.80	มีความเห็น/ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

2.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผล

ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้ผลประเมินเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสนับสนุน ส่งเสริมหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานโครงการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมทั้งใช้ประกอบการพิจารณาในการวางแผนจัดทำโครงการที่คล้ายคลึงกันต่อไป

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของโครงการ

3.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ

3.1.1 ขนาดพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

1) **ขนาดพื้นที่โครงการ** ในภาพรวม 5 สิ้นค้า พบว่า มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 1,603,406 ไร่ โดยสิ้นค้าข้าว มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการมากที่สุด จำนวน 1,170,424 ไร่ รองลงมา คือ มันสำปะหลัง จำนวน 181,390 ไร่ ปาล์มน้ำมัน จำนวน 103,631 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 90,389 ไร่ และอ้อยโรงงาน จำนวน 57,572 ไร่ ตามลำดับ

2) **เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ** ในภาพรวม 5 สิ้นค้า พบว่า มีจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด จำนวน 86,045 ราย โดยสิ้นค้าข้าวมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการมากที่สุด จำนวน 68,354 ราย รองลงมา คือ มันสำปะหลัง จำนวน 6,746 ราย ปาล์มน้ำมัน จำนวน 4,804 ราย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 3,505 ราย และอ้อยโรงงาน จำนวน 2,636 ราย ตามลำดับ

3) **จำนวนแปลงใหญ่** ในภาพรวม 5 สิ้นค้า พบว่า มีจำนวนแปลงใหญ่ทั้งหมด จำนวน 1,194 แปลง โดยสิ้นค้าข้าวมีแปลงใหญ่เข้าร่วมโครงการมากที่สุด จำนวน 889 แปลง รองลงมา คือ มันสำปะหลัง จำนวน 106 แปลง ปาล์มน้ำมัน จำนวน 90 แปลง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 60 แปลง และอ้อยโรงงาน จำนวน 49 แปลง ตามลำดับ (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ขนาดพื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปี 2560

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1.ขนาดพื้นที่ (ไร่)	1,170,424	90,389	181,390	57,572	103,631	1,603,406
2.เกษตรกร (ราย)	68,354	3,505	6,746	2,636	4,804	86,045
3.จำนวนแปลง (แปลง)	889	60	106	49	90	1,194

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

3.2 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.2.1 **เพศ/อายุ** พบว่า ในภาพรวม เกษตรกรร้อยละ 56.25 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 43.75 เป็นเพศชาย โดยเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สิ้นค้าข้าว เป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.74 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 43.26 เกษตรกรข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.67 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 35.33 เกษตรกรมันสำปะหลัง เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.22 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 45.78 เกษตรกรอ้อยโรงงาน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.50 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 42.50 และเกษตรกรปาล์มน้ำมัน เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.78 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.22

ส่วนอายุเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55 ปี โดยเกษตรกรสิ้นค้าข้าว เฉลี่ย 56 ปี เกษตรกรที่ทำปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 55 ปี เกษตรกรมันสำปะหลัง กับอ้อยโรงงาน เฉลี่ย 54 ปี เท่ากัน และ

เกษตรกรชาวโพตเลียงสัตว์ เฉลี่ย 52 ปี ซึ่งแสดงว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ดังนั้นการส่งเสริมโครงการต้องใช้ระยะเวลาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกร (ตารางที่ 3.2)

3.2.2 ประสบการณ์ทำการเกษตร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีประสบการณ์ทำการเกษตร เฉลี่ย 31 ปี โดยเกษตรกรสินค้าข้าว เฉลี่ย 33 ปี เกษตรกรมันสำปะหลัง เฉลี่ย 31 ปี เกษตรกรชาวโพตเลียงสัตว์ กับอ้อยโรงงาน เฉลี่ย 28 ปี เท่ากัน และเกษตรกรปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 25 ปี แสดงว่าเกษตรกรทำอาชีพเกษตรเป็นอาชีพหลัก และมีความชำนาญในการทำการเกษตรอยู่แล้ว (ตารางที่ 3.2)

3.2.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน/แรงงานในครัวเรือน พบว่า ในภาพรวมครัวเรือนเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 ราย จำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3 ราย และแรงงานภาคการเกษตร เฉลี่ย 2 ราย ซึ่งทั้ง 5 สินค้า มีข้อมูลครัวเรือนเกษตรกรที่เหมือนกัน ยกเว้นเกษตรกรปาล์มน้ำมันที่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 ราย (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 เพศ อายุ ประสบการณ์ทำการเกษตรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ข้าว	ชาวโพตเลียงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1.เพศ (ร้อยละ)						
- ชาย	43.26	35.33	45.78	42.50	52.78	43.75
- หญิง	56.74	64.67	54.22	57.50	47.22	56.25
2.อายุเฉลี่ย (ปี)	56	52	54	54	55	55
3.ประสบการณ์ทำการเกษตรเฉลี่ย (ปี)	33	28	31	28	25	31
4.จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย (ราย)	4	4	4	4	4	4
5.จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย (ราย)	3	3	3	3	2	3
6.จำนวนแรงงานในภาคเกษตรเฉลี่ย (ราย)	2	2	2	2	2	2

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.4 ระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกร ร้อยละ 39.21 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 26.81 จบประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 14.37 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 10.27 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.65 จบปริญญาตรี ร้อยละ 3.41 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 1.93 ไม่สำเร็จการศึกษา และร้อยละ 0.35 จบปริญญาโทตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังต้องการได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ จากโครงการ รายละเอียดในแต่ละชนิดสินค้า ดังนี้

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกร ร้อยละ 40.81 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 28.07 จบประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.85 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 9.70 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 2.96 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ 2.90 จบปริญญาตรี ร้อยละ 1.41 ไม่สำเร็จการศึกษา และร้อยละ 0.30 จบปริญญาโท ตามลำดับ

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกร ร้อยละ 37.33 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 24.67 จบประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 17.34 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 8.67 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 5.33 ไม่สำเร็จการศึกษา และร้อยละ 3.33 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและจบปริญญาตรี ตามลำดับ

3) **สินค้ามันสำปะหลัง** เกษตรกร ร้อยละ 42.67 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 27.11 จบประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 12.89 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 11.11 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 4.00 ไม่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 1.33 จบปริญญาตรี และร้อยละ 0.89 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตามลำดับ

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกร ร้อยละ 41.67 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 25.83 จบประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 11.67 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10.83 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 5.83 จบปริญญาตรี และร้อยละ 4.17 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตามลำดับ

5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** เกษตรกร ร้อยละ 22.78 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 20.00 จบมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 19.44 จบประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 13.89 จบมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 11.11 จบปริญญาตรี ร้อยละ 9.44 จบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และร้อยละ 1.67 เท่ากัน จบปริญญาโท และไม่สำเร็จการศึกษา ตามลำดับ (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ระดับการศึกษาของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1. ประถมศึกษาตอนต้น	40.81	37.33	42.67	41.67	22.78	39.21
2. ประถมศึกษาตอนปลาย	28.07	24.67	27.11	25.83	19.44	26.81
3. มัธยมศึกษาตอนต้น	9.70	8.67	11.11	11.67	13.89	10.27
4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	13.85	17.34	12.89	10.83	20.00	14.37
5. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง	2.96	3.33	0.89	4.17	9.44	3.41
6. ปริญญาตรี	2.90	3.33	1.33	5.83	11.11	3.65
7. ปริญญาโท	0.30	-	-	-	1.67	0.35
8. ไม่ได้เรียน	1.41	5.33	4.00	-	1.67	1.93

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.5 อาชีพหลัก พบว่า ในภาพรวมเกษตรกร ร้อยละ 97.63 ทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 0.69 ทำงานประจำ ร้อยละ 0.50 ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 0.44 รับจ้างในภาคเกษตร และรับจ้างนอกภาคเกษตร ร้อยละ 0.15 เรียนหนังสือ และว่างงาน/แม่บ้าน ตามลำดับ รายละเอียดในแต่ละชนิดสินค้า ดังนี้

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกร ร้อยละ 97.85 ทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 0.67 ทำงานประจำ ร้อยละ 0.44 รับจ้างนอกภาคเกษตร ร้อยละ 0.37 รับจ้างในภาคเกษตร และทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 0.22 เรียนหนังสือ และร้อยละ 0.08 ว่างงาน/แม่บ้าน ตามลำดับ

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกร ร้อยละ 98.00 ทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 1.33 ทำธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 0.67 ทำงานประจำ ตามลำดับ

3) **สินค้ามันสำปะหลัง** เกษตรกร ร้อยละ 99.12 ทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก และร้อยละ 0.44 รับจ้างนอกภาคเกษตร และทำงานประจำ ตามลำดับ

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกร ร้อยละ 96.68 ทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก และร้อยละ 0.83 รับจ้างในภาคเกษตร รับจ้างนอกภาคเกษตร ทำงานประจำ และทำธุรกิจส่วนตัว

5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** เกษตรกร ร้อยละ 94.44 ทำอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 1.67 รับจ้างในภาคเกษตร ร้อยละ 1.11 ทำงานประจำ ทำธุรกิจส่วนตัว และว่างงาน/แม่บ้าน และร้อยละ 0.56 รับจ้างนอกภาคเกษตร ตามลำดับ (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 อาชีพหลักของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1.ในภาคการเกษตร						
- เกษตรกร	97.85	98.00	99.12	96.68	94.44	97.63
- รับจ้างเกษตร	0.37	-	-	0.83	1.67	0.44
2.นอกภาคเกษตร						
- รับจ้างนอกภาคเกษตร	0.44	-	0.44	0.83	0.56	0.44
- ทำงานประจำ	0.67	0.67	0.44	0.83	1.11	0.69
- ธุรกิจส่วนตัว	0.37	1.33	-	0.83	1.11	0.50
3. ไม่มีงานทำ						
- เรียนหนังสือ	0.22	-	-	-	-	0.15
- อยู่ระหว่างหางาน	0.08	-	-	-	1.11	0.15

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.6 ที่ดินถือครองในภาคการเกษตร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกร ใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำนามากที่สุดเฉลี่ย 17.02 ไร่ รองลงมา คือ พื้นที่พืชไร่ เฉลี่ย 11.48 ไร่ พื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น เฉลี่ย 5.53 ไร่ พื้นที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ เฉลี่ย 0.79 ไร่ พื้นที่เพาะเลี้ยงประมง เฉลี่ย 0.19 ไร่ พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์กับฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน เฉลี่ย 0.16 ไร่ พื้นที่สวนผัก/สมุนไพร เฉลี่ย 0.12 ไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/โรงเลี้ยง/คอกสัตว์ เฉลี่ย 0.10 ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดในแต่ละชนิดสินค้า ดังนี้

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกรใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำนามากที่สุด เฉลี่ย 22.29 ไร่ รองลงมา คือ พื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น เฉลี่ย 2.85 ไร่ พื้นที่พืชไร่ เฉลี่ย 1.69 ไร่ พื้นที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ เฉลี่ย 1.17 ไร่ พื้นที่เพาะเลี้ยงประมง เฉลี่ย 0.25 ไร่ พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 0.24 ไร่ พื้นที่ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน เฉลี่ย 0.17 ไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/โรงเลี้ยง/คอกสัตว์ เฉลี่ย 0.11 ไร่ ตามลำดับ

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกรใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำพืชไร่มากที่สุด เฉลี่ย 42.10 ไร่ รองลงมา คือ พื้นที่นา เฉลี่ย 6.30 ไร่ และพื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น เฉลี่ย 2.96 ไร่ ตามลำดับ

3) **สินค้ามันสำปะหลัง** เกษตรกรใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำพืชไร่มากที่สุด เฉลี่ย 28.88 ไร่ รองลงมา คือ พื้นที่นา เฉลี่ย 10.94 ไร่ พื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น เฉลี่ย 3.25 ไร่ พื้นที่สวนผัก/สมุนไพร เฉลี่ย 0.19 ไร่ พื้นที่เพาะเลี้ยงประมง เฉลี่ย 0.16 ไร่ พื้นที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/โรงเลี้ยง/คอกสัตว์ เฉลี่ย 0.15 ไร่ และพื้นที่ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน เฉลี่ย 0.10 ไร่ ตามลำดับ

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกรใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำพืชไร่มากที่สุด เฉลี่ย 62.40 ไร่ รองลงมา คือ พื้นที่นา เฉลี่ย 7.81 ไร่ พื้นที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น เฉลี่ย 0.99 ไร่ พื้นที่สวนผัก/สมุนไพร เฉลี่ย 0.22 ไร่ พื้นที่เพาะเลี้ยงประมง เฉลี่ย 0.13 ไร่ และพื้นที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/โรงเลี้ยง/คอกสัตว์ เฉลี่ย 0.11 ไร่ ตามลำดับ

5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** เกษตรกรใช้ประโยชน์พื้นที่ในการทำสวนผลไม้/ไม้ยืนต้นมากที่สุด เฉลี่ย 33.68 ไร่ รองลงมา คือ พื้นที่พืชไร่ เฉลี่ย 3.71 ไร่ พื้นที่สวนผัก/สมุนไพร เฉลี่ย 0.97 ไร่ พื้นที่ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน เฉลี่ย 0.43 ไร่ พื้นที่นา เฉลี่ย 0.15 ไร่ และพื้นที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ เฉลี่ย 0.12 ไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 ที่ดินถือครองในภาคการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	หน่วย : ไร่					
	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1.ที่นา	22.29	6.30	10.94	7.81	0.15	17.02
2.ที่พืชไร่	1.69	42.10	28.88	62.40	3.71	11.48
3.ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น	2.85	2.96	3.25	0.99	33.68	5.53
4.ที่สวนผัก/สมุนไพร	-	-	0.19	0.22	0.97	0.12
5.ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ	1.17	-	-	-	0.12	0.79
6.ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์	0.11	-	0.15	0.11	-	0.10
7.ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูก หญ้าเลี้ยงสัตว์	0.24	-	-	-	-	0.16
8.ที่เพาะเลี้ยงประมง	0.25	-	0.16	0.13	-	0.19
9.ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน	0.17	-	0.10	-	0.43	0.16

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.7 ที่ดินถือครองนอกภาคการเกษตร พบว่า การถือครองที่ดินนอกภาคของเกษตรกร เกษตรกรมีพื้นที่ป่าถือครองมากที่สุด เฉลี่ย 1.45 ไร่ รองลงมาเป็นพื้นที่อยู่อาศัย เฉลี่ย 1.00 ไร่ เป็นพื้นที่ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ เฉลี่ย 0.18 ไร่ และเป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า เฉลี่ย 0.01 ไร่ ตามลำดับ รายละเอียดในแต่ละชนิดสินค้า ดังนี้

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกรมีพื้นที่ป่าถือครองมากที่สุด เฉลี่ย 2.18 ไร่ รองลงมาพื้นที่อยู่อาศัย เฉลี่ย 1.02 ไร่ และเป็นพื้นที่ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ เฉลี่ย 0.20 ไร่ ตามลำดับ

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกรมีพื้นที่อยู่อาศัยมากที่สุด เฉลี่ย 0.77 ไร่ และเป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า เฉลี่ย 0.20 ไร่

3) **สินค้ามันสำปะหลัง** เกษตรกรมีพื้นที่อยู่อาศัยมากที่สุด เฉลี่ย 0.81 ไร่ และเป็นพื้นที่ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ เฉลี่ย 0.33 ไร่

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกรมีพื้นที่อยู่อาศัยมากที่สุด เฉลี่ย 1.13 ไร่ และเป็นพื้นที่ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ เฉลี่ย 0.24 ไร่

5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** เกษตรกรมีพื้นที่อยู่อาศัยอย่างเดียว เฉลี่ย 1.14 ไร่ (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 ที่ดินถือครองนอกภาคการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

หน่วย : ไร่

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1.ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย	1.02	0.77	0.81	1.13	1.14	1.00
2.ที่รกร้างว่างเปล่า	-	0.20	-	-	-	0.01
3.ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ	0.20	-	0.33	0.24	-	0.18
4.ป่าถือครอง	2.18	-	-	-	-	1.45

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.8 แหล่งน้ำที่ใช้ของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 76.44 ใช้น้ำฝนทำการเกษตรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 23.06 ใช้น้ำจากชลประทาน ร้อยละ 11.36 สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ร้อยละ 11.11 ใช้น้ำในบ่อ/สระ/บาดาลของตนเอง ร้อยละ 2.92 ใช้น้ำในโครงการเอกชน/ราชการ สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ ร้อยละ 1.13 ใช้น้ำจากกลุ่ม/สถาบัน สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติและร้อยละ 0.10 ชื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา ตามลำดับ รายละเอียดในแต่ละสินค้า ดังนี้

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกรร้อยละ 72.37 ใช้น้ำฝนทำการเกษตรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 31.56 ใช้น้ำจากชลประทาน ร้อยละ 11.48 สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ร้อยละ 9.85 ใช้น้ำในบ่อ/สระ/บาดาลของตนเอง ร้อยละ 4.15 ใช้น้ำในโครงการเอกชน/ราชการสูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ ร้อยละ 1.48 ใช้น้ำจากกลุ่ม/สถาบันสูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติและร้อยละ 0.15 ชื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา ตามลำดับ

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกรร้อยละ 92.00 ใช้น้ำฝนทำการเกษตรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 8.00 ใช้น้ำในบ่อ/สระ/บาดาลของตนเอง ร้อยละ 4.67 สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และร้อยละ 0.67 ใช้น้ำจากชลประทาน ตามลำดับ

3) **สินค้ามันสำปะหลัง** เกษตรกรร้อยละ 91.56 ใช้น้ำฝนทำการเกษตรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 8.89 สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ร้อยละ 7.56 ใช้น้ำในบ่อ/สระ/บาดาลของตนเอง ร้อยละ 3.11 ใช้น้ำจากชลประทาน ร้อยละ 1.33 ใช้น้ำจากกลุ่ม/สถาบัน สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ และร้อยละ 0.89 ใช้น้ำในโครงการเอกชน/ราชการ สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ ตามลำดับ

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกรร้อยละ 72.50 ใช้น้ำฝนทำการเกษตรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 30.83 ใช้น้ำในบ่อ/สระ/บาดาลของตนเอง ร้อยละ 12.50 ใช้น้ำจากชลประทาน และร้อยละ 3.33 สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ตามลำดับ

5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** เกษตรกรร้อยละ 77.78 ใช้น้ำฝนทำการเกษตรเป็นหลัก รองลงมา ร้อยละ 24.44 สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ร้อยละ 14.44 ใช้น้ำในบ่อ/สระ/บาดาลของตนเอง ร้อยละ 10.00 ใช้น้ำจากชลประทาน และร้อยละ 0.56 ใช้น้ำในโครงการเอกชน/ราชการ สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.7)

ตารางที่ 3.7 แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1.น้ำฝน	72.37	92.00	91.56	72.50	77.78	76.44
2.ชลประทาน	31.56	0.67	3.11	12.50	10.00	23.06
3.สูบน้ำเองจากแหล่งน้ำธรรมชาติ	11.48	4.67	8.89	3.33	24.44	11.36
4.บ่อ/สระ/บาดาลของตนเอง	9.85	8.00	7.56	30.83	14.44	11.11
5.โครงการเอกชน/ราชการ สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ	4.15	-	0.89	-	0.56	2.92
6.กลุ่ม/สถาบัน สูบน้ำจากแหล่งธรรมชาติ	1.48	-	1.33	-	-	1.13
7.ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา	0.15	-	-	-	-	1.10

ที่มา : จากการสำรวจ

3.3 การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร้อยละ 61.34 เข้าร่วมโครงการศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 56.35 เข้าร่วมโครงการมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/อินทรีย์ ร้อยละ 43.46 เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร ร้อยละ 37.23 เข้าร่วมโครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 34.67 เข้าร่วมโครงการเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 26.61 เข้าร่วมโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 21.58 เข้าร่วมโครงการรักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว ร้อยละ 20.84 เข้าร่วมโครงการแผนการผลิตข้าวครบวงจร ร้อยละ 19.46 เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการน้ำ ร้อยละ 15.95 เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมด้วยแผนที่การเกษตรเชิงรุก

(Zoning by Agri-Map) ร้อยละ 13.09 เข้าร่วมโครงการธนาคารสินค้าเกษตร ร้อยละ 12.69 เข้าร่วมโครงการป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลัง ร้อยละ 10.02 เข้าร่วมโครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร ตามลำดับ (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.8 การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1. ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	63.93	54.00	63.11	35.83	62.78	61.34
2. การบริหารจัดการน้ำ	23.19	2.67	15.56	4.17	20.56	19.46
3. แผนการผลิตข้าวครบวงจร	28.67	3.33	11.56	3.33	-	20.84
4. Zoning by Agri-Map	16.67	6.67	18.22	9.17	20.00	15.95
5. ธนาคารสินค้าเกษตร	14.74	4.67	16.44	8.33	6.67	13.09
6. มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/อินทรีย์	65.63	39.33	35.56	28.33	45.56	56.35
7. โครงการส่งเสริมเกษตรกรทฤษฎีใหม่	41.33	20.67	32.44	22.50	36.11	37.23
8. ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	28.44	12.67	16.44	13.33	46.11	26.61
9. รักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว	30.15	2.00	11.56	0.83	-	21.58
10. เกษตรผสมผสาน	39.41	17.33	27.11	18.33	33.89	34.67
11. ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร	49.56	36.67	35.11	40.00	16.11	43.46
12. ป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลัง	7.04	9.33	61.33	7.50	0.56	12.69
13. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	10.37	5.33	8.89	2.50	17.78	10.02

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : เกษตรกรตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 4 ผลการประเมินผล

การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ครั้งนี้ เป็นการประเมินผลแปลงใหญ่ที่เริ่มดำเนินการปี 2560 (ปีที่ 3) ใน 5 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และปาล์มน้ำมัน โดยข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้จัดการแปลงที่รวบรวม จำนวน 135 ราย และเกษตรกรจำนวน 2,025 ตัวอย่าง ซึ่งจำแนกผลการประเมินตามปัจจัยนำเข้า (Inputs) ผลผลิต (Outputs) ผลกระทบ (Effects) และผลกระทบต่อเนื่อง (Impacts) โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1 งบประมาณ

1) งบประมาณภาครัฐภาพรวมโครงการ

1.1) จำนวนงบประมาณ ที่สนับสนุนโครงการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 - 2562 จำนวน 4,174.085 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 3,564.987 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.41 โดยรายละเอียดดังนี้

1.1.1) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 823.279 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 695.350 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 84.46

1.1.2) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 1,812.056 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 1,484.927 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.95

1.1.3) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร จำนวน 1,538.75 ล้านบาท เบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 1,384.71 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.99 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562	
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย
1. กรมการข้าว	478.607	369.864	778.284	508.321	687.99	576.59
2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	25.202	25.201	33.672	33.672	32.50	32.50
3. กรมประมง	38.393	34.818	72.027	66.102	70.64	62.61
4. กรมปศุสัตว์	8.191	7.489	26.850	24.117	13.28	9.69
5. กรมพัฒนาที่ดิน	70.708	70.418	124.568	118.055	90.74	86.82
6. กรมวิชาการเกษตร	12.681	12.576	17.108	17.076	21.46	21.39
7. กรมส่งเสริมการเกษตร	120.520	118.528	619.147	597.030	485.48	474.20
8. กรมส่งเสริมสหกรณ์	5.280	5.280	28.365	28.358	32.49	31.83
9. กรมหม่อนไหม	8.677	8.244	11.100	10.320	9.30	5.42
10. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	28.960	17.925	71.825	59.087	68.54	58.91

ตารางที่ 4.1 งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปีงบประมาณ					
	พ.ศ. 2560		พ.ศ. 2561		พ.ศ. 2562	
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย
11. สำนักงานมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหารแห่งชาติ	22.100	21.879	26.500	20.234	22.33	20.92
12. สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร	3.960	3.128	2.610	2.555	4.00	3.84
รวม	823.279	695.350	1,812.056	1,484.927	1,538.75	1,384.71

ที่มา : รายงานการดำเนินงานหน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

2) งบประมาณจัดสรรรายแปลง ในการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ จัดสรรตามขนาดจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ขนาดแปลง Size S จำนวน 1 – 30 ราย ขนาดแปลง Size M จำนวน 31 -70 ราย และขนาดแปลง Size L จำนวน 70 รายขึ้นไป) โดย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2562 ทั้ง 5 ชนิดสินค้า ได้รับงบประมาณเฉลี่ย 1,220,022 บาทต่อแปลง (เป็นปี 2560 จำนวน 313,806 บาทต่อแปลง ปี 2561 จำนวน 504,698 บาทต่อแปลง และปี 2562 จำนวน 401,518 บาทต่อแปลง) โดยงบประมาณปีที่ 2 และปีที่ 3 ได้รับจัดสรรมากกว่าปีที่ 1 เนื่องจาก มีกิจกรรมที่สนับสนุนเพิ่มเติมจากปีแรก ในด้านการพัฒนาตลาด และการจัดประชุมอบรมการพัฒนาสินค้าเพื่อสิทธิพิเศษในแปลงใหญ่ โดยสินค้าข้าวได้รับงบประมาณในการสนับสนุนมากที่สุด 1,605,976 บาทต่อแปลง เนื่องจาก ได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ และเครื่องมือในการแปรรูปผลผลิต รองลงมา คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 499,325 บาทต่อแปลง มันสำปะหลัง 451,980 บาทต่อแปลง อ้อยโรงงาน 439,809 บาทต่อแปลง และปาล์มน้ำมัน 406,144 บาทต่อแปลง ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ

หน่วย : บาทต่อแปลง

ปี/สินค้า	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	409,714	107,305	117,926	131,733	132,817	313,806
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	651,875	273,293	212,368	190,893	168,325	504,698
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	544,387	118,727	121,686	117,183	105,002	401,518
รวม 3 ปี	1,605,976	499,325	451,980	439,809	406,144	1,220,022

ที่มา : จากการสำรวจ

2.1) **ความเพียงพอของงบประมาณ** เมื่อมีการกระจายงบประมาณลงพื้นที่ในระดับแปลงพบว่า ผู้จัดการแปลงร้อยละ 68.64 เห็นว่างบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานมีความเพียงพอ ส่วนที่เหลือไม่เพียงพอ เนื่องจากในแปลงขนาด Size L (จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 70 รายขึ้นไป) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมเกษตรกรทุกรายที่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากบางแปลงเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 200 – 300 ราย ส่งผลให้การจัดอบรม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรในแปลงใหญ่

2.2) **ความทันเวลาของงบประมาณ** ผู้จัดการแปลงร้อยละ 90.37 เห็นว่างบประมาณมาทันตามช่วงเวลาดำเนินงานโครงการ ตามแผนปฏิบัติงานในการถ่ายทอดองค์ความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตในเดือนธันวาคม 2561 – กุมภาพันธ์ 2562 ส่วนที่เหลือไม่ทัน เนื่องจากงบประมาณมาไม่ตรงช่วงเวลาดังกล่าวไม่ทันฤดูกาลเพาะปลูกของเกษตรกร ส่งผลให้การสนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิตล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ในแปลงใหญ่

3) สิ้นเชื่อเงินพิเศษแปลงใหญ่

โครงการได้มีการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อให้กลุ่มผู้ยืมใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เกินวงเงิน 10 ล้านบาทต่อแปลง ระยะเวลา 5 ปี อัตราดอกเบี้ย 0.01% โดยผลการดำเนินงาน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้อนุมัติสินเชื่อ ณ วันที่ 31 มกราคม 2563 ใน 5 สินค้า จำนวน 180 แปลง วงเงิน 1,016.094 ล้านบาท โดยกลุ่มเกษตรกรได้นำเงินที่ขอสินเชื่อแปลงใหญ่ไปใช้ประโยชน์ ในการจัดซื้อปัจจัยการผลิต เงินทุนหมุนเวียนเพื่อรวบรวมผลผลิต จัดหาเครื่องมือ เครื่องจักรกล และอุปกรณ์ทางการเกษตรในแปลงใหญ่ โดยสินค้าข้าวได้รับการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อมากที่สุด รองลงมาเป็นสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และอ้อยโรงงาน ตามลำดับ

จากการดำเนินงานด้านการสนับสนุนสินเชื่อให้เกษตรกรมีไม่มากนักเมื่อเทียบกับวงเงินที่ ธ.ก.ส. มีอยู่ โดยกลุ่มเกษตรกรไม่ขอสินเชื่อ เนื่องจากไม่ต้องการเป็นหนี้/มีหนี้เพิ่ม มีแหล่งเงินกู้ยืมอยู่แล้ว ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้สินเชื่อ กลุ่มเกษตรกรรวมตัวกันยังไม่มีความเข้มแข็ง ไม่มีความไว้วางใจกัน ต้องใช้เวลาในการพัฒนา กลุ่ม บางกลุ่มมีความต้องการสินเชื่อแต่ยังไม่มีความเชี่ยวชาญในการจัดทำแผนธุรกิจในการประกอบ ขออนุมัติสินเชื่อ ทั้งนี้ ธ.ก.ส. ได้ทราบถึงปัญหาและดำเนินการปรับปรุงแนวทางและสร้างความเข้าใจในกลุ่มแปลงใหญ่มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์จากโครงการสินเชื่อแปลงใหญ่เพิ่มมากขึ้นกว่าปัจจุบัน (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 จำนวนแปลง และวงเงินที่ได้รับสินเชื่อในแปลงใหญ่

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
จำนวนแปลง (แปลง)	139	14	11	7	9	180
วงเงินสินเชื่อ (ล้านบาท)	748.610	63.208	73.676	61.500	69.100	1,016.094

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2563)

4.1.2 หน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการ

หน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติงานทั้งภาครัฐ และเอกชน รวม 23 หน่วยงาน แบ่งเป็น ภาครัฐ 19 หน่วยงาน ประกอบด้วย หน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 15 หน่วยงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนตามความต้องการของพื้นที่ภายใต้ภารกิจของหน่วยงาน ภาคเอกชน 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย สภาหอการค้า สมาคมอุตสาหกรรม สมาคมผู้ส่งออก และสมาคมผู้ค้าปลีก ให้การสนับสนุนการบริหารจัดการ การตลาด การรับซื้อผลผลิตและการแปรรูปผลผลิต

4.1.3 การบริหารโครงการ

1) การขับเคลื่อนโครงการระดับส่วนกลาง

คณะทำงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระดับส่วนกลางจำนวน 1 คณะ คือ คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ประกอบด้วยหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานหลัก โดยคณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ขับเคลื่อนแนวทงนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์ และกำหนดระบบการบริหารจัดการ กระบวนการ แนวทางปฏิบัติโครงการ รวมทั้งเชื่อมโยงระดับภูมิภาค/ระดับจังหวัด ผ่านคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) ทั้งนี้ การจัดประชุมคณะทำงานระดับส่วนกลางในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีการจัดประชุม 2 ครั้ง โดยการประชุมเป็นการรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการ และปรับปรุงคู่มือโครงการฯให้เป็นปัจจุบัน เพื่อนำมาใช้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ทั้งนี้ คณะทำงานโครงการฯ มีการประสานการทำงานอย่างต่อเนื่องใน Application Line โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ รวมทั้งการประสานงานเป็นการส่วนตัวระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละหน่วยงาน

2) การขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด

คณะทำงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระดับจังหวัดมี 2 คณะ ประกอบด้วย

2.1) คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) มีอำนาจหน้าที่อำนวยการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Agenda Based) ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งพิจารณารับรองกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อเข้าสู่ระบบการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ซึ่งพบว่าทั้ง 77 จังหวัด ดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานครบตามเป้าหมาย ทั้งนี้ การจัดประชุมคณะทำงานระดับจังหวัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีการจัดประชุมเฉลี่ย 12 ครั้งต่อปี โดยการประชุมเป็นการรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการฯ และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในพื้นที่แปลงใหญ่

2.2) คณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและแก้ไขปัญหาในระดับอำเภอ (Operation Team) มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการสร้างการรับรู้ และสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายในพื้นที่ในการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งรายงานผลการปฏิบัติงาน ปัญหา อุปสรรคให้

คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation) ซึ่งพบว่าทั้ง 77 จังหวัด ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการครบตามเป้าหมาย ทั้งนี้ การจัดประชุมคณะกรรมการระดับจังหวัดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีการจัดประชุมเฉลี่ย 12 ครั้งต่อปี

4.1.4 เกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ

เป้าหมายการดำเนินการโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปี 2560 ในพื้นที่ 77 จังหวัด 5 สินค้า จำนวน 1,194 แปลง ข้อมูล ณ 31 ต.ค. 2562 ดำเนินการแล้วโดยผ่านคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO) แล้วทั้งหมด โดยมีพื้นที่ดำเนินการ 1,603,406 ไร่ เกษตรกร 86,045 ราย (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 พื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
พื้นที่เข้าร่วมโครงการ (ไร่)	1,170,424	90,389	181,390	57,572	103,631	1,603,406
เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ (ราย)	68,354	3,505	6,746	2,636	4,804	86,045

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานกรมส่งเสริมการเกษตร (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

4.1.5 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ กำหนดให้มีการจัดหลักสูตรสำหรับใช้ในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในกิจกรรม 5 ด้าน ประกอบด้วย การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต การตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งพบว่า หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการฯ มีหลักสูตรการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่ใน 5 สินค้า ทั้งหมด 27 หลักสูตร เช่น การพัฒนาคุณภาพผลผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เป็นต้น แต่การกำหนดหลักสูตรจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละชนิดสินค้าที่หน่วยงานร่วมบูรณาการเข้าไปส่งเสริมในแปลงใหญ่ (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วยงาน	หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้
1. กรมส่งเสริมการเกษตร	1. จัดเวทีวิเคราะห์จัดทำแผนรายแปลงและจัดทำแผนธุรกิจ
	2. ถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต
	3. ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรเน้นการพัฒนาคุณภาพและการพัฒนาด้านการตลาด
	4. การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่ Smart Farmer
	5. ถ่ายทอดความรู้หลักสูตรเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่
	6. ถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการองค์กรเกษตรกรในแต่ละแปลง
	7. ถ่ายทอดความรู้การพัฒนาผู้จัดการแปลง
2. กรมพัฒนาที่ดิน	8. การวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืชในแปลงใหญ่
	9. สาธิตการทำ/การใช้หมักชีวภาพ
	10. สาธิตการทำปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน

ตารางที่ 4.5 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

หน่วยงาน	หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้
2. กรมพัฒนาที่ดิน (ต่อ)	11. สาธิต/ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด (โดโลไมท์) 12. ให้ความรู้การไกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช 13. อบรมความรู้การปรับปรุงบำรุงดินในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต 14. การวิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืชในแปลงใหญ่
3. กรมวิชาการเกษตร	15. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตพืชที่ถูกต้องเหมาะสม 16. การอบรมสาธิตการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร
4. กรมส่งเสริมสหกรณ์	17. ส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็งโดยใช้วิธีการสหกรณ์ 18. เชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิตแปลงใหญ่กับผู้ค้า
5. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	19. อบรมครูบัญชีประจำแปลง/อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกร
6. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	20. ถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน 21. ถ่ายทอดความรู้การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและการเชื่อมโยงตลาด
7. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	22. อบรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ตามมาตรฐาน GAP และระบบตรวจสอบย้อนกลับ 23. การพัฒนาเข้าสู่ระบบการผลิตและการรับรองแบบกลุ่มตามมาตรฐานสินค้าเกษตร
8. กรมการข้าว	24. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตข้าวคุณภาพตามมาตรฐาน GAP 25. การส่งเสริมกลุ่มชาวนาใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร 26. การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ 27. การส่งเสริมการบริหารจัดการศัตรูข้าว

ที่มา : รายงานผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2562)

4.2 ผลผลิตของโครงการ (Outputs)

หน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้าไปส่งเสริมในพื้นที่แปลงใหญ่ที่ดำเนินการตลอด 3 ปี ตั้งแต่ปี 2560 - 2562 โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต สนับสนุนปัจจัยการผลิต ยกระดับมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาด้านการตลาด ซึ่งมีเกษตรกรได้รับประโยชน์ ดังนี้

4.2.1 ด้านการได้รับการถ่ายทอดความรู้และการส่งเสริมในพื้นที่โครงการ

1) การได้รับการถ่ายทอดความรู้ ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 98.96 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตในแต่ละชนิดสินค้า ส่วนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 98.42 ได้รับการส่งเสริมการวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 90.12 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 89.48 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต และร้อยละ 82.62 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีเกษตรกรได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 96.05 และด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 65.22 ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแต่ละด้าน เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเวลามาเข้าร่วมอบรมเนื่องจากติดภารกิจในช่วงการเพาะปลูก รายละเอียดในแต่ละสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.6)

1.1) สินค้าข้าว มีเกษตรกรร้อยละ 99.70 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน/เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้านการสร้างเสริมความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 99.11 ได้รับการส่งเสริมการวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 92.89 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 92.44 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต

และร้อยละ 87.56 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีเกษตรกรได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 97.56 และด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 65.78

1.2) สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีเกษตรกรร้อยละ 99.33 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน /เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้านการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 96.00 ได้รับการส่งเสริม การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 91.33 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 68.00 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต และ ร้อยละ 68.00 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีเกษตรกรได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 98.67 และด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 46.67

1.3) สินค้ามันสำปะหลัง มีเกษตรกรร้อยละ 98.22 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน/เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้านการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 98.22 ได้รับการส่งเสริม การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 90.67 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 88.89 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต และร้อยละ 71.11 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีเกษตรกรได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 88.89 และด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 77.17

1.4) สินค้าอ้อยโรงงาน มีเกษตรกรร้อยละ 90.00 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน/เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้านการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 91.67 ได้รับการส่งเสริม การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 60.83 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 68.33 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต และร้อยละ 60.00 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีเกษตรกรได้รับการส่งเสริม ร้อยละ 83.33 และด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 30.00

1.5) สินค้าปาล์มน้ำมัน เกษตรกรทั้งหมดได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการลดต้นทุน/เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้านการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรทั้งหมดได้รับการส่งเสริมการวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 87.22 การรวมกลุ่มผลิต เกษตรกรทั้งหมดได้รับการส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต และ ร้อยละ 87.22 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ เกษตรกรทั้งหมดได้รับการส่งเสริม และด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 85.00

ตารางที่ 4.6 การถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. การถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต	99.70	99.33	98.22	90.00	100.00	98.96
2. การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม						
2.1 การวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม	99.11	96.00	98.22	91.67	100.00	98.42
2.2 การรวมกลุ่มผลิต	92.89	91.33	90.67	60.83	87.22	90.12
2.3 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต	92.44	68.00	88.89	68.33	100.00	89.48
2.4 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต	87.56	68.00	71.11	60.00	87.22	82.62
3. การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	97.56	98.67	88.89	83.33	100.00	96.05
4. การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer	65.78	46.67	77.17	30.00	85.00	65.22

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินในแปลงใหญ่ ในภาพรวม การปรับปรุงบำรุงดินในแปลงใหญ่ของทั้ง 5 ชนิดสินค้า เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 70.00 ได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยเกษตรกรร้อยละ 96.24 ได้รับการส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ ร้อยละ 94.80 การไถกลบตอซัง งดเผาตอซังพืช ร้อยละ 86.47 การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 86.37 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด และร้อยละ 74.76 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินในแปลงใหญ่ เนื่องจากเป้าหมายแปลงของกรมพัฒนาที่ดินที่ส่งเสริมยังไม่ครอบคลุมทั้งหมดแปลง รวมทั้งเกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วมอบรม เนื่องจากตรงกับฤดูกาลเพาะปลูกของเกษตรกร รายละเอียดในแต่ละสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.7)

2.1) สินค้าข้าว เกษตรกรร้อยละ 98.52 ได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาตอซังพืช ร้อยละ 90.37 การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 85.93 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 73.33 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และร้อยละ 97.85 การส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

2.2) สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรร้อยละ 96.67 ได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาตอซังพืช ร้อยละ 82.00 การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 88.67 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 91.33 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และร้อยละ 95.33 การส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

2.3) สินค้ามันสำปะหลัง เกษตรกรร้อยละ 77.33 ได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาตอซังพืช ร้อยละ 85.78 การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 87.11 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 80.00 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และร้อยละ 93.33 การส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

2.4) สินค้าอ้อยโรงงาน เกษตรกรร้อยละ 83.33 ได้รับการส่งเสริมการไถกลบตอซัง งดเผาตอซังพืช ร้อยละ 76.67 การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 75.83 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 69.17 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และร้อยละ 87.50 การส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

2.5) สินค้าปาล์มน้ำมัน เกษตรกรร้อยละ 68.33 การส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ร้อยละ 93.89 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ร้อยละ 68.89 การส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และร้อยละ 94.44 การส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

ตารางที่ 4.7 การปรับปรุงบำรุงดินในแปลงใหญ่

รายการ	หน่วย : ร้อยละ					
	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1. ไถกลบตอซัง งดเผาตอซังพืช ^{1/}	98.52	96.67	77.33	83.33	-	94.80
2. การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	90.37	82.00	85.78	76.67	68.33	86.47
3. การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	85.93	88.67	87.11	75.83	93.89	86.37
4. การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน	73.33	91.33	80.00	69.17	68.89	74.76
5. การผลิตน้ำหมักชีวภาพ	97.85	95.33	93.33	87.50	94.44	96.24

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}กิจกรรมการไถกลบตอซังงดเผาตอซังพืช สินค้าปาล์มน้ำมันไม่มีการส่งเสริมจึงไม่นำมาคำนวณ

4.2.2 ด้านการเป็นผู้จัดการแปลงของเกษตรกร

โครงการมีเป้าหมายการถ่ายโอนภารกิจผู้จัดการแปลงให้เกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2560 ซึ่งดำเนินการเข้าสู่ปีที่ 3 โดยพบว่า ทุกแปลงได้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้เกษตรกรแล้วทั้งหมด โดยเกษตรกรที่ผู้จัดการแปลงบางแปลงเห็นว่า ตนเองยังขาดความพร้อมที่จะเป็นผู้จัดการแปลงได้ เนื่องจากไม่สามารถรวมเกษตรกรสมาชิกได้ทั้งหมด และยังไม่สามารถเชื่อมโยงตลาดได้ ยังต้องการให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐช่วยเป็นพี่เลี้ยงต่อไป

4.2.3 ด้านการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่

ในภาพรวมการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในด้านต่าง ๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.84 ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 56.55 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 93.93 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 73.14 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 65.93) และร้อยละ 85.04 ได้รับการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง รวมทั้งบางแปลงปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่ รายละเอียดในแต่ละสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.8)

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกรร้อยละ 35.93 ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 75.04 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 98.15 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 90.72 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 62.57) และร้อยละ 87.48 ได้รับการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกรร้อยละ 6.00 ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 10.00 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 72.67 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 30.67 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 58.00) และร้อยละ 63.33 ได้รับการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

3) **สินค้ามันสำปะหลัง** เกษตรกรร้อยละ 12.00 ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 35.11 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 90.67 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 49.51 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 68.63) และร้อยละ 88.44 ได้รับการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกรร้อยละ 19.17 ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ เกษตรกรร้อยละ 8.33 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 83.33 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 41.67 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 80.00) และร้อยละ 70.00 ได้รับการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** เกษตรกรร้อยละ 22.22 ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 15.56 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 91.11 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 27.22 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 85.00) และ ร้อยละ 90.56 ได้รับการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ตารางที่ 4.8 การสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต/แปลงเรียนรู้ในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. แหล่งน้ำในแปลงใหญ่	35.93	6.00	12.00	19.17	22.22	28.84
2. เครื่องจักรกลทางการเกษตร	75.04	10.00	35.11	8.33	15.56	56.55
3. ปัจจัยการผลิต/วัสดุทางการเกษตร	98.15	72.67	90.67	83.33	91.11	93.93
3.1 พันธุ์พืช	90.72	30.67	49.51	41.67	27.22	73.14
3.2 วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร	62.57	58.00	68.63	80.00	85.00	65.93
4. ส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	87.48	63.33	88.44	70.00	90.56	85.04

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2.4 ด้านการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร และการเชื่อมโยงตลาด

ในภาพรวมการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพและการเชื่อมโยงตลาด พบว่า เกษตรกรร้อยละ 83.41 ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 56.94 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 85.43 การส่งเสริมความรู้การพัฒนาตลาด และมีแปลงใหญ่ร้อยละ 57.04 ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมอบรม ติดตามกิจการในการทำ การเกษตรของตนเอง ในส่วนการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และ ปาล์มน้ำมัน เกษตรกรไม่นิยมนำมาแปรรูป ส่วนใหญ่จำหน่ายในรูปผลผลิตซึ่งมีความสะดวก และได้รับเงินที่รวดเร็ว กว่า ด้านการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน พบว่า แปลงใหญ่ที่ไม่ได้ทำข้อตกลงในปี 2563 เนื่องจากการเชื่อมโยงตลาด 2 ปีที่ผ่านมาไม่เห็นผลที่เป็นรูปธรรม ในปีนี้จึงไม่มีการดำเนินการ เป็นเพียงการแนะนำส่งเสริมเท่านั้น (ตารางที่ 4.9)

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกรร้อยละ 92.37 ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 70.74 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 84.07 การส่งเสริมความรู้การพัฒนาตลาด และมีแปลงใหญ่ร้อยละ 63.33 ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกรร้อยละ 79.33 ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 44.00 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 94.00 การส่งเสริมความรู้การพัฒนาตลาด และมีแปลงใหญ่ร้อยละ 30.00 ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว

3) **สินค้ามันสำปะหลัง** เกษตรกรร้อยละ 55.56 ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 34.67 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 84.00 การส่งเสริมความรู้การพัฒนาตลาด และมีแปลงใหญ่ร้อยละ 46.67 ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกรร้อยละ 51.67 ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 20.83 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 71.67 การส่งเสริมความรู้การพัฒนาตลาด และมีแปลงใหญ่ร้อยละ 37.50 ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว

5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** เกษตรกรร้อยละ 75.56 ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 16.11 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 99.44 การส่งเสริมความรู้การพัฒนาลาด และมีแปลงใหญ่ร้อยละ 58.33 ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันแล้ว

ตารางที่ 4.9 การยกระดับมาตรฐาน เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาลาด และการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด	มัน	อ้อย	ปาล์ม	ภาพรวม
		เลี้ยงสัตว์	สำปะหลัง	โรงงาน	น้ำมัน	
1. การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน	92.37	79.33	55.56	51.67	75.56	83.41
2. การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	70.74	44.00	34.67	20.83	16.11	56.94
3. การส่งเสริมความรู้การพัฒนาลาด	84.07	94.00	84.00	71.67	99.44	85.43
4. การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน(MOU) ^{1/}	63.33	30.00	46.67	37.50	58.33	57.04

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/}การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) ร้อยละของแปลงใหญ่

4.2.5 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

จากการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่ม สร้างความเข้มแข็งในกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า กลุ่มมีโครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ชัดเจนกว่าก่อนมีโครงการ โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มขับเคลื่อนโครงการฯ โดยทุกแปลงมีการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มแล้วทั้งหมด และจากการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งในกลุ่ม ในภาพรวมมีเกษตรกรร้อยละ 98.74 ที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 60.39 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 60.51 การผลิตร่วมกัน และร้อยละ 40.12 จำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ส่วนเกษตรกรที่เหลืออยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนและรอแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนจากกลุ่ม ทั้งนี้ เกษตรกรที่ร่วมทำกิจกรรมการซื้อปัจจัยการผลิต การผลิตร่วมกัน และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรสมาชิกในกลุ่มของคณะทำงานแปลงใหญ่ที่อยู่ในหมู่บ้าน ตำบลเดียวกัน ซึ่งยังไม่ครอบคลุมเกษตรกรที่อยู่ต่างตำบลที่ยังไม่ค่อยเข้าใจแนวทาง และไม่สะดวกในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งต้องได้รับการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจต่อไป (ตารางที่ 4.10)

1) **สินค้าข้าว** เกษตรกรร้อยละ 98.80 ที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 64.58 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 62.04 มีการผลิตร่วมกัน และร้อยละ 46.53 จำหน่ายผลผลิตร่วมกัน

2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เกษตรกรทั้งหมดได้ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 49.02 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 52.55 มีการผลิตร่วมกัน และร้อยละ 10.78 จำหน่ายผลผลิตร่วมกัน

3) **สินค้าน้ำมันสำปะหลัง** เกษตรกรร้อยละ 96.38 ที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 54.00 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 59.31 มีการผลิตร่วมกัน และร้อยละ 22.50 จำหน่ายผลผลิตร่วมกัน

4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** เกษตรกรร้อยละ 99.09 ที่ร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 29.27 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 41.10 มีการผลิตร่วมกัน และร้อยละ 16.67 จำหน่ายผลผลิตร่วมกัน

5) ลินค้ำปาล์มน้ำมัน เกษตรกรทั้งหมดร่วมวางแผนการผลิตของกลุ่ม ร้อยละ 67.22 ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ร้อยละ 70.06 มีการผลิตร่วมกัน และร้อยละ 54.14 จำหน่ายผลผลิตร่วมกัน

ตารางที่ 4.10 การวางแผน การซื้อปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. การร่วมวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม						
- ร่วมวางแผน	98.80	100.00	96.38	99.09	100.00	98.74
- ไม่ร่วมวางแผน	1.20	-	3.62	0.91	-	1.26
2. การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน						
- ร่วมซื้อปัจจัยการผลิต	64.58	49.02	54.00	29.27	67.22	60.39
- ไม่ร่วมซื้อปัจจัยการผลิต	35.42	50.98	46.00	70.73	32.78	39.61
3. การผลิตร่วมกัน						
- ร่วมผลิต	62.04	52.55	59.31	41.10	70.06	60.51
- ไม่ร่วมผลิต	37.96	47.45	40.69	58.90	29.94	39.49
4. การจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน						
- จำหน่ายร่วมกับกลุ่ม	46.53	10.78	22.50	16.67	54.14	40.12
- ไม่จำหน่ายร่วมกับกลุ่ม	53.47	89.22	77.50	83.33	45.86	59.88

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 ผลกระทบ (Effects)

การพิจารณาผลกระทบ (Effect) ในการประเมินครั้งนี้มีเนื้อหาประกอบด้วย การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิตและรายได้ของเกษตรกรในแปลงใหญ่ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ใน 5 ลินค้ำแปลงใหญ่ ด้านสังคม ได้แก่ ระบบเงินทุนหมุนเวียน คู่ค้าทางธุรกิจซื้อขายผลผลิตร่วมกัน ช่องทาง และโอกาสทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้น การจำหน่ายกับภาคเอกชน/ภาครัฐที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ การซื้อปัจจัยการผลิตที่ถูกลง ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การลดการใช้สารเคมีที่กระทบสิ่งแวดล้อม การหมุนเวียนสิ่งของเหลือใช้นำกลับมาใช้ใหม่ รายละเอียด ดังนี้

4.3.1 การนำองค์ความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ

1) การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรส่วนใหญ่ นำความรู้ไปปฏิบัติมากกว่า ร้อยละ 70.00 คือ องค์ความรู้ด้านการผลิต ร้อยละ 98.62 และการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 75.06 องค์ความรู้ที่มีการนำไปปฏิบัติมากกว่าร้อยละ 50 คือ การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 68.69 การพัฒนาด้านการตลาด ร้อยละ 58.96 ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ เนื่องจากเกษตรกรเลือกองค์ความรู้ที่ตนเองสนใจและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ไปปฏิบัติเท่านั้น รวมทั้งรอการปรับใช้ในฤดูกาลผลิตต่อไป

ทั้งนี้ องค์ความรู้การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ยังมีการนำไปปฏิบัติค่อนข้างน้อย เพียงร้อยละ 22.86 เนื่องจากสินค้าที่กลุ่มเกษตรกรผลิตส่วนใหญ่ขายในรูปของผลผลิต ให้กับผู้ประกอบการภาคเอกชน

มากกว่าการแปรรูปผลผลิตขายในกลุ่ม เกษตรกรจึงไม่ค่อยสนใจนำไปปฏิบัติเท่าที่ควร รายละเอียดในแต่ละชนิดสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.11)

1.1) สินค้าข้าว มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 99.63 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 80.15 การพัฒนาด้านการตลาด ร้อยละ 59.63 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 79.40 และการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 30.59

1.2) สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 99.33 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 60.00 การพัฒนาด้านการตลาด ร้อยละ 51.33 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 70.00 และการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 8.00

1.3) สินค้ามันสำปะหลัง มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 97.33 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 34.67 การพัฒนาด้านการตลาด ร้อยละ 45.33 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 61.33 และการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 6.22

1.4) สินค้าอ้อยโรงงาน มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 87.50 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 35.00 การพัฒนาด้านการตลาด ร้อยละ 52.50 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 50.83 และการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 6.67

1.5) สินค้าปาล์มน้ำมัน มีเกษตรกรนำองค์ความรู้ด้านการผลิตไปปฏิบัติ ร้อยละ 99.44 การพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 55.00 การพัฒนาด้านการตลาด ร้อยละ 81.67 การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ร้อยละ 80.00 และการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 8.89

ตารางที่ 4.11 การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2560

รายการ	หน่วย : ร้อยละ					
	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1. องค์ความรู้ด้านการผลิต	99.63	99.33	97.33	87.50	99.44	98.62
2. การพัฒนาคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐาน	80.15	60.00	34.67	35.00	55.00	68.69
3. การพัฒนาด้านการตลาด	59.63	51.33	45.33	52.50	81.67	58.96
4. การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	79.40	70.00	61.33	50.83	80.00	75.06
5. การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	30.59	8.00	6.22	6.67	8.89	22.86

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์มากกว่าร้อยละ 70.00 คือ การปรับปรุงคุณภาพดิน ร้อยละ 98.32 ปัจจัยการผลิต/วัสดุการเกษตร ร้อยละ 93.29 และใช้ประโยชน์ในแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 79.46 ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากบางแปลงปัจจัยการผลิตมาช้ากว่าฤดูกาลเพาะปลูก จึงไม่ทันใช้ในปีเพาะปลูกนี้ รวมทั้งปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่

ทั้งนี้ การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ และเครื่องจักรกลทางการเกษตร ยังมีการนำไปใช้ประโยชน์ค่อนข้างน้อย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ จึงไม่ครอบคลุมทั้ง 1,740 แปลง ส่วนการใช้ประโยชน์จากเครื่องจักรกลทางการเกษตรมีน้อย เนื่องจากจำนวนมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการ นอกจากนี้ยัง พบว่าเครื่องจักรกลทางการเกษตรบางชนิดไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในกลุ่มแปลงใหญ่ รายละเอียดในแต่ละสินค้า ดังนี้ (ตารางที่ 4.12)

2.1) สินค้าข้าว มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 25.93 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 73.93 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 97.78 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 86.59 ใช้ประโยชน์วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 61.41) การปรับปรุงคุณภาพดิน ร้อยละ 98.89 และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 84.00

2.2) สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่เพียงร้อยละ 6.00 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 4.00 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 72.67 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 62.39 ใช้ประโยชน์วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 68.81) การปรับปรุงคุณภาพดิน ร้อยละ 96.00 และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 56.67

2.3) สินค้ามันสำปะหลัง มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่เพียงร้อยละ 5.33 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 17.78 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 88.00 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 44.89 ใช้ประโยชน์วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 55.11) การปรับปรุงคุณภาพดิน ร้อยละ 97.78 และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 76.44

2.4) สินค้าอ้อยโรงงาน มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่เพียงร้อยละ 10.83 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 8.33 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 83.33 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 36.67 ใช้ประโยชน์วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 70.83) การปรับปรุงคุณภาพดิน ร้อยละ 93.33 และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 62.50

2.5) สินค้าปาล์มน้ำมัน มีเกษตรกรใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในแปลงใหญ่เพียงร้อยละ 6.67 ใช้ประโยชน์เครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 15.56 ใช้ประโยชน์ปัจจัยการผลิต ร้อยละ 90.00 (ใช้ประโยชน์พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ร้อยละ 17.22 ใช้ประโยชน์วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 86.11) การปรับปรุงคุณภาพดิน เกษตรกรทั้งหมดนำไปใช้ประโยชน์ และใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ร้อยละ 79.44

ตารางที่ 4.12 การนำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกรแปลงใหญ่ปี 2560

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1. แหล่งน้ำในแปลงใหญ่	25.93	6.00	5.33	10.83	6.67	19.56
2. เครื่องจักรกลทางการเกษตร	73.93	4.00	17.78	8.33	15.56	53.44
3. ปัจจัยการผลิต/วัสดุการเกษตร	97.78	72.67	88.00	83.33	90.00	93.29
3.1 พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์	86.59	62.39	44.89	36.67	17.22	71.04
3.2 วัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร	61.41	68.81	55.11	70.83	86.11	64.01
4. การปรับปรุงคุณภาพดิน	98.89	96.00	97.78	93.33	100.00	98.32
5. ใช้ประโยชน์แปลงเรียนรู้	84.00	56.67	76.44	62.50	79.44	79.46

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) การผลิตและรายได้ของเกษตรกรในแปลงใหญ่

1.1) สินค้าข้าว

(1) ด้านค่าใช้จ่ายการผลิต ในการผลิตข้าวของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงเฉลี่ย 676.18 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 17.63 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 3,836.42 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการลดลงเหลือ 3,160.24 บาทต่อไร่) เมื่อพิจารณาถึงจำนวนร้อยละของเกษตรกรที่สามารถลดค่าใช้จ่ายดังกล่าว พบว่า เกษตรกรร้อยละ 91.48 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง ซึ่งเกิดจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ลดลง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการผลิตปุ๋ยร่วมกัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายการผลิตทั้ง 3 ชนิด พบว่า เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตมากที่สุด 378.79 บาทต่อไร่ รองลงมา คือ ค่าพันธุ์ข้าว 202.94 บาทต่อไร่ และค่าจ้างแรงงาน 94.45 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

(2) ด้านผลผลิต หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 41.37 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.27 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 500.46 กิโลกรัมต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มขึ้นเป็น 541.83 กิโลกรัมต่อไร่) เมื่อพิจารณาร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น พบว่า มีเกษตรกรร้อยละ 49.11 มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ในการใช้ข้าวพันธุ์ดีจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ การปลูก และการดูแลที่ถูกต้องยิ่งขึ้น แต่ยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากเกษตรกรประสบภัยแล้ง ช่วงต้นฤดูเพาะปลูกเดือนมิถุนายน ถึงกรกฎาคม 2562 ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ทำให้การเจริญเติบโตของต้นข้าวไม่สมบูรณ์

(3) ด้านราคาจำหน่าย ราคาที่เกษตรกรขายได้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.08 บาทต่อกิโลกรัม หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.92 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 9.49 บาทต่อกิโลกรัม หลังมีโครงการเพิ่มขึ้นเป็น 11.57 บาทต่อกิโลกรัม) เป็นผลมาจากการผลิตข้าวที่มีคุณภาพมากขึ้น การปรับเปลี่ยนจากการขายข้าวเปลือกเป็นขายเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย และการปรับตัวของกลไกราคาตลาดที่เพิ่มขึ้น

(4) ด้านผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร หลังเข้าร่วมโครงการรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2,195.78 บาทต่อไร่ (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 912.95 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 3,110.50 บาทต่อไร่) เป็นผลมาจากการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และราคาที่ปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.13 และตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.13 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยสินค้าข้าว

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
1. ค่าใช้จ่ายการผลิต	91.48	0.59	7.93
2. ผลผลิตต่อหน่วย	30.96	19.93	49.11

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.14 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าข้าว

หน่วย : ต่อไร่

รายการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)
	ปี 2559/60	ปี 2562/63		
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตทั้งหมด	3,836.42	3,160.24	-676.18	-17.63
ค่าวัสดุคูป (เมล็ดพันธุ์)	502.38	299.44	-202.94	
ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต	1,364.30	985.51	-378.79	
ค่าจ้างแรงงาน	1,969.74	1,875.29	-94.45	
2. ผลผลิตข้าว ^{1/} (กก./ไร่)	500.46	541.83	41.37	8.27
3. ราคาจำหน่ายผลผลิต ^{1/} (บ./กก.)	9.49	11.57	2.08	21.92
4. รายได้ทั้งหมด	4,749.37	6,268.97	1,519.60	
5. ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	912.95	3,110.50	2,195.78	

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ผลผลิตข้าวเปลือก และราคาจำหน่ายผลผลิต ณ ความชื้น 15%

1.2) สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(1) ด้านค่าใช้จ่ายการผลิต ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงเฉลี่ย 513.97 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 13.11 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 3,921.19 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการลดลงเหลือ 3,407.22 บาทต่อไร่) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนร้อยละของเกษตรกรที่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ข้างต้นพบว่า มีเกษตรกรร้อยละ 86.00 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง ซึ่งเกิดจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตาม เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ลดลง การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการผลิตปุ๋ยร่วมกัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายการผลิตทั้ง 3 ชนิด พบว่า เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายค่าจ้างแรงงานมากที่สุด 244.35 บาทต่อไร่ รองลงมา คือ ค่าปัจจัยการผลิต 206.78 บาทต่อไร่ และค่าพันธุ์ 62.84 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

(2) **ด้านผลผลิต** หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรรมมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น เฉลี่ย 102.68 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.48 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 894.34 กิโลกรัมต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 997.02 กิโลกรัมต่อไร่) เมื่อพิจารณาร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.00 ที่ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากการใช้พันธุ์ดี การปลูก และดูแลที่ถูกต้องมากขึ้น แต่ผลผลิตยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากเกษตรกรประสบภัยแล้ง ช่วงต้นฤดูเพาะปลูก เดือนมิถุนายน ถึงกรกฎาคม 2562 ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ทำให้การเจริญเติบโตของต้นข้าวโพดไม่สมบูรณ์ ผลผลิตที่ได้รับไม่เต็มที่

(3) **ด้านราคาจำหน่าย** ราคาที่เกษตรกรขายได้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 0.37 บาทต่อกิโลกรัมหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.31 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 6.97 บาทต่อกิโลกรัม หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 7.34 บาทต่อกิโลกรัม) เป็นผลมาจากการผลิตข้าวโพดที่มีคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐาน GAP และการปรับตัวของกลไกราคาตลาดที่เพิ่มขึ้น

(4) **ด้านผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร** หลังเข้าร่วมโครงการรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1,598.55 บาทต่อไร่ (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 2,312.36 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 3,910.91 บาทต่อไร่) เป็นผลมาจากการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และราคาที่ปรับเปลี่ยนที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.15 และตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.15 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
1. ค่าใช้จ่ายการผลิต	86.00	1.33	12.67
2. ผลผลิตต่อหน่วย	33.33	14.67	52.00

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.16 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
หน่วย : ต่อไร่

รายการ	ก่อนโครงการ ปี 2559/60	หลังโครงการ ปี 2562/63	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตทั้งหมด	3,921.19	3,407.22	-513.97	-13.11
ค่าวัสดุคูป (เมล็ดพันธุ์)	519.60	456.76	-62.84	
ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต	1,332.81	1,126.03	-206.78	
ค่าจ้างแรงงาน	2,068.78	1,824.43	-244.35	
2. ผลผลิต ^{1/} (กก./ไร่)	894.34	997.02	102.68	11.48
3. ราคาจำหน่ายผลผลิต ^{1/} (บ./กก.)	6.97	7.34	0.37	5.31
4. รายได้ทั้งหมด	6,233.55	7,318.13	1,084.58	
5. ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	2,312.36	3,910.91	1,598.55	

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ผลผลิตข้าวโพดสีเป็นเมล็ด และราคาจำหน่ายผลผลิต ณ ความชื้น 15%

1.3) สิ้นค้ำมันสำปะหลัง

(1) **ด้านค่าใช้จ่ายการผลิต** ในการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงเฉลี่ย 652.50 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 12.52 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 5,212.95 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการลดลงเหลือ 4,560.45 บาทต่อไร่) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนร้อยละของเกษตรกรที่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ข้างต้นพบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.00 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง ซึ่งเกิดจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตาม เช่น การใช้ปริมาณพันธุ์ที่เหมาะสม การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการผลิตปุ๋ยร่วมกัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายการผลิตทั้ง 3 ชนิด พบว่า เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายค่าพันธุ์มากที่สุด 222.10 บาทต่อไร่ รองลงมาค่าจ้างแรงงาน 221.61 บาทต่อไร่ และค่าปัจจัยการผลิต 208.79 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

(2) **ด้านผลผลิต** หลังเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 394.98 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.25 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 3,510.86 กิโลกรัมต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 3,905.84 กิโลกรัมต่อไร่) เมื่อพิจารณาร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น พบว่า มีเกษตรกรร้อยละ 56.89 ที่ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น อันเป็นผลมาจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี การปลูก และการดูแลที่ถูกต้องขึ้น แต่ผลผลิตยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากเกษตรกรประสบภัยแล้งช่วงต้นฤดูเพาะปลูกเดือนมิถุนายน ถึงกรกฎาคม ปี 2562 ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ทำให้การเจริญเติบโตของต้นมันสำปะหลังไม่สมบูรณ์ ผลผลิตที่ได้รับไม่เต็มที่

(3) **ด้านราคาจำหน่าย** ราคาที่เกษตรกรขายได้หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 0.18 บาทต่อกิโลกรัมหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.38 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 1.92 บาทต่อกิโลกรัม หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 2.10 บาทต่อกิโลกรัม) จากการผลิตมันสำปะหลังคุณภาพ และการปรับตัวของกลไกราคาตลาดที่เพิ่มขึ้น

(4) **ด้านผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร** รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรหลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2,113.91 บาทต่อไร่ (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 1,527.90 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 3,641.81 บาทต่อไร่) ซึ่งเกิดจากผลการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และราคาที่ปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 4.17 และตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.17 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยมันสำปะหลัง
หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
1. ค่าใช้จ่ายการผลิต	80.00	5.78	14.22
2. ผลผลิตต่อหน่วย	18.22	24.89	56.89

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.18 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้ามันสำปะหลัง

หน่วย : ต่อไร่

รายการ	ก่อนโครงการ ปี 2559/60	หลังโครงการ ปี 2562/63	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตทั้งหมด	5,212.95	4,560.45	-652.50	-12.52
ค่าวัสดุคืบ (พันธุ์มันสำปะหลัง)	930.79	708.69	-222.10	
ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต	1,366.95	1,158.16	-208.79	
ค่าจ้างแรงงาน	2,915.21	2,693.60	-221.61	
2. ผลผลิต ^{1/} (กก./ไร่)	3,510.86	3,905.84	394.98	11.25
3. ราคาจำหน่ายผลผลิต (บ./กก.)	1.92	2.10	0.18	9.38
4. รายได้ทั้งหมด	6,740.85	8,202.26	1,461.41	
5. ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	1,527.90	3,641.81	2,113.91	

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} ผลผลิตหัวมันสด ณ อายุ 10 เดือน

1.4) สิ้นค้าอ้อยโรงงาน

(1) **ด้านค่าใช้จ่ายการผลิต** ในการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงเฉลี่ย 1,452.30 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 13.96 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 10,405.31 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการลดลงเหลือ 8,953.01 บาทต่อไร่) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงร้อยละของเกษตรกรที่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ข้างต้น พบว่ามีเกษตรกรร้อยละ 71.67 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง ซึ่งเกิดจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตาม เช่น การใช้ปริมาณพันธุ์ที่เหมาะสม การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการผลิตปุ๋ยร่วมกัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายการผลิตทั้ง 3 ชนิด พบว่า เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายจ้างแรงงานมากที่สุด 923.06 บาทต่อไร่ รองลงมา คือ ค่าพันธุ์ปลูกอ้อย 383.34 บาทต่อไร่ และค่าปัจจัยการผลิต 145.90 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

(2) **ด้านผลผลิต** เกษตรกรมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 1,048.01 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.59 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 12,204.13 กิโลกรัมต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 13,252.14 กิโลกรัมต่อไร่) เมื่อพิจารณาร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น พบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.67 มีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี การปลูก และการดูแลที่ถูกต้องขึ้น แต่ผลผลิตยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากเกษตรกรประสบภัยแล้ง ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอในช่วงเพาะปลูก ทำให้การเจริญเติบโตของต้นอ้อยไม่สมบูรณ์ ผลผลิตที่ได้รับจึงไม่เต็มที่

(3) **ด้านราคาจำหน่าย** ราคาที่เกษตรกรขายได้หลังเข้าร่วมโครงการลดลงเฉลี่ย 91.46 บาทต่อตัน หรือลดลงร้อยละ 10.12 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 904.13 บาทต่อตัน หลังมีโครงการลดลงเป็น 812.67 บาทต่อตัน) จากการปรับตัวของกลไกราคาตลาดที่ลดลง ทั้งนี้เกษตรกรมีการผลิตอ้อยที่มีคุณภาพน้ำตาลที่ดีขึ้น Commercial Cane Sugar : (C.C.S.) เพิ่มขึ้น 0.07 (ก่อนมีโครงการ 11.66 หลังมีโครงการเพิ่มขึ้นเป็น 11.73)

(4) ด้านผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1,187.80 บาทต่อไร่ (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 628.81 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 1,816.61 บาทต่อไร่) ซึ่งเป็นผลมาจากผลการลดต้นทุน และการเพิ่มผลผลิต (ตารางที่ 4.19 และ ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.19 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยสินค้าอ้อยโรงงาน

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
1. ค่าใช้จ่ายการผลิต	71.67	12.50	19.00
2. ผลผลิตต่อหน่วย	31.67	11.66	56.67

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.20 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าอ้อยโรงงาน

หน่วย : ต่อไร่

รายการ	ก่อนโครงการ ปี 2559/60	หลังโครงการ ปี 2562/63	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตทั้งหมด	10,405.31	8,953.01	-1,452.30	-13.96
ค่าวัสดุคืบ (พันธุ์อ้อยโรงงาน)	2,295.68	1,912.34	-383.34	
ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต	2,285.73	2,139.83	-145.90	
ค่าจ้างแรงงาน	5,823.90	4,900.84	-923.06	
2. ผลผลิต (กก./ไร่)	12,204.13	13,252.14	1,048.01	8.59
3. ราคาจำหน่ายผลผลิต ^{1/} (บ./ตัน)	904.13	812.67	-91.46	-10.12
Commercial Cane Sugar : (C.C.S.)	11.66	11.73	0.07	
4. รายได้ทั้งหมด	11,034.12	10,769.62	-264.50	
5. ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	628.81	1,816.61	1,187.80	

ที่มา : จากการสำรวจ

1.5) สินค้าปาล์มน้ำมัน

(1) ด้านค่าใช้จ่ายการผลิต ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลงเฉลี่ย 570.02 บาทต่อไร่ หรือลดลงร้อยละ 10.12 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 5,635.37 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการลดลงเหลือ 5,065.35 บาทต่อไร่) เมื่อพิจารณาถึงร้อยละของเกษตรกรที่สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ข้างต้น พบว่ามีเกษตรกรร้อยละ 52.22 มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง ซึ่งเกิดจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และการผลิตปุ๋ยร่วมกัน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายการผลิตทั้ง 3 ชนิด พบว่า เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตมากที่สุด 384.16 บาทต่อไร่ รองลงมาค่าจ้างแรงงาน 183.94 บาทต่อไร่ และค่าพันธุ์ปลูกซ่อม 1.92 บาทต่อไร่ ตามลำดับ

(2) ด้านผลผลิต เกษตรกรมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้นหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 395.32 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.97 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 3,047.78 กิโลกรัมต่อไร่ หลังมีโครงการ

เพิ่มเป็น 3,443.10 กิโลกรัมต่อไร่) เมื่อพิจารณาร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น พบว่า มีเกษตรกรร้อยละ 61.67 ที่ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น จากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในการใช้พันธุ์ดี การปลูก และดูแลที่ถูกต้องมากขึ้น แต่ผลผลิตยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากเกษตรกรประสบภัยแล้งช่วงการเพาะปลูก ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอในช่วงเพาะปลูก ทำให้การเจริญเติบโตไม่สมบูรณ์ ผลผลิตที่ได้รับจึงไม่เต็มที่

(3) ด้านราคาจำหน่าย ราคาที่เกษตรกรขายได้หลังเข้าร่วมโครงการลดลงเฉลี่ย 0.04 บาทต่อกิโลกรัม หรือลดลงร้อยละ 1.28 (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 3.13 บาทต่อกิโลกรัม หลังมีโครงการลดลงเป็น 3.09 บาทต่อกิโลกรัม) จากการปรับตัวของกลไกราคาตลาดที่ลดลง

(4) ด้านผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1,669.65 บาทต่อไร่ (ก่อนมีโครงการเฉลี่ย 3,904.18 บาทต่อไร่ หลังมีโครงการเพิ่มเป็น 5,573.83 บาทต่อไร่) จากการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต (ตารางที่ 4.21 และตารางที่ 4.22)

ตารางที่ 4.21 ร้อยละของเกษตรกรที่มีการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วยสินค้าปาล์มน้ำมัน

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การเปลี่ยนแปลง		
	ลดลง	เท่าเดิม	เพิ่มขึ้น
1. ค่าใช้จ่ายการผลิต	52.22	11.11	36.67
2. ผลผลิตต่อหน่วย	16.66	21.67	61.67

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.22 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าปาล์มน้ำมัน

หน่วย : ต่อไร่

รายการ	ก่อนโครงการ	หลังโครงการ	ผลต่าง (+ -)	ร้อยละ (+ -)
	ปี 2559/60	ปี 2562/63		
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตทั้งหมด	5,635.37	5,065.35	-570.02	-10.12
ค่าวัสดุค้ำ (พันธุ์ปาล์มปลูกซ่อม)	262.35	260.43	-1.92	
ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต	2,825.82	2,441.66	-384.16	
ค่าจ้างแรงงาน	2,547.20	2,363.26	-183.94	
2. ผลผลิต (กก./ไร่)	3,047.78	3,443.10	395.32	12.97
3. ราคาจำหน่ายผลผลิต ^{1/} (บ./กก.)	3.13	3.09	-0.04	-1.28
4. รายได้ทั้งหมด	9,539.55	10,639.18	1,099.63	
5. ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	3,904.18	5,573.83	1,669.65	

ที่มา : จากการสำรวจ

2) มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ปี 2560

การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร จากการลดต้นทุนการผลิตและการเพิ่มผลผลิตของแปลงใหญ่ ปี 2560 (ปีที่ 3) ใน 5 ชนิดสินค้า พบว่า สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม รวม 2,053.34 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวสามารถสร้าง

มูลค่าเพิ่มในแปลงใหญ่ปี 2560 ได้มากที่สุด รองลงมา คือ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ รายละเอียดการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในแต่ละชนิด ดังนี้ (ตารางที่ 4.23)

2.1) **สินค้าข้าว** สร้างมูลค่าเพิ่มรวม 1,351.64 ล้านบาท จากมูลค่าเพิ่มการลดค่าใช้จ่ายการผลิต 791.42 ล้านบาท และมูลค่าเพิ่มการเพิ่มผลผลิต 560.22 ล้านบาท

2.2) **สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** สร้างมูลค่าเพิ่มรวม 114.58 ล้านบาท จากมูลค่าเพิ่มการลดค่าใช้จ่ายการผลิต 46.46 ล้านบาท และมูลค่าเพิ่มการเพิ่มผลผลิต 68.12 ล้านบาท

2.3) **สินค้ามันสำปะหลัง** สร้างมูลค่าเพิ่มรวม 268.82 ล้านบาท จากมูลค่าเพิ่มการลดค่าใช้จ่ายการผลิต 118.36 ล้านบาท และมูลค่าเพิ่มการเพิ่มผลผลิต 150.46 ล้านบาท

2.4) **สินค้าอ้อยโรงงาน** สร้างมูลค่าเพิ่มรวม 132.64 ล้านบาท จากมูลค่าเพิ่มการลดค่าใช้จ่ายการผลิต 83.61 ล้านบาท และมูลค่าเพิ่มการเพิ่มผลผลิต 49.03 ล้านบาท

2.5) **สินค้าปาล์มน้ำมัน** สร้างมูลค่าเพิ่มรวม 185.66 ล้านบาท จากมูลค่าเพิ่มการลดค่าใช้จ่ายการผลิต 59.07 ล้านบาท และมูลค่าเพิ่มการเพิ่มผลผลิต 126.59 ล้านบาท

ตารางที่ 4.23 การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่

หน่วย : ล้านบาท			
รายการ	มูลค่าเพิ่มการลดต้นทุน	มูลค่าเพิ่มการเพิ่มผลผลิต	การสร้างมูลค่าเพิ่มรวม
1. ข้าว	791.42	560.22	1,351.64
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	46.46	68.12	114.58
3. มันสำปะหลัง	118.36	150.46	268.82
4. อ้อยโรงงาน	83.61	49.03	132.64
5. ปาล์มน้ำมัน	59.07	126.59	185.66
รวม	1,098.92	954.42	2,053.34

ที่มา : จากการสำรวจ

3) ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 42.39 ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 21.91 อยู่ระหว่างการตรวจรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 35.70 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าข้าวได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด ร้อยละ 47.07 รองลงมา คือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 37.34 อ้อยโรงงานร้อยละ 36.17 ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 33.09 และมันสำปะหลัง ร้อยละ 28.44 ตามลำดับ ทั้งนี้ เกษตรกรมีความต้องการตรวจรับรองมาตรฐานจำนวนมาก แต่เจ้าหน้าที่ในพื้นที่มีจำนวนจำกัด รวมทั้งช่วงระยะเวลาของพืชพันธุ์ไม่ทันในการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.24 ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด	มัน	อ้อย	ปาล์ม	ภาพรวม
		เลี้ยงสัตว์	สำปะหลัง	โรงงาน	น้ำมัน	
1. ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	47.07	37.34	28.44	36.17	33.09	42.39
- มาตรฐาน GAP	35.65	37.34	19.11	17.02	17.65	31.23
- เกษตรอินทรีย์	11.35	-	9.33	4.26	-	8.86
- อื่น ๆ ^{1/}	0.07	-	-	14.89	15.44	2.30
2. อยู่ระหว่างการตรวจรับรองมาตรฐาน	26.50	25.33	14.67	1.42	7.35	21.91
3. ไม่ได้การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	26.43	37.33	56.89	62.41	59.56	35.70

ที่มา : จากการสำรวจ

หมายเหตุ : ^{1/} RSPO ปาล์มน้ำมัน, การรับรองมาตรฐานแบบกลุ่ม PGS, มาตรฐานการรับรองยุโรป CE อ้อยโรงงาน ฯลฯ

4.3.3 ด้านสังคม

1) ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มแปลงใหญ่ โดยสนับสนุนให้กลุ่มมีการบริหารจัดการเงินทุนร่วมกัน เพื่อเป็นกองทุนในการใช้จ่ายในกระบวนการผลิต โดยพบว่า กลุ่มแปลงใหญ่ใน 5 สินค้าร้อยละ 80.74 มีระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่ตลอด 2 ปีที่ผ่านมา โดยแหล่งเงินทุนเกิดจากระดมเงินทุนของกลุ่มเกษตรกร เพื่อซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน และใช้หมุนเวียนในกระบวนการผลิต ส่วนที่เหลือร้อยละ 19.26 อยู่ระหว่างการรวบรวมเงินทุน และจัดตั้งกองทุนในกลุ่มแปลงใหญ่ เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้าพบว่า สินค้ามันสำปะหลังมีแปลงใหญ่ที่มีเงินทุนหมุนเวียนมากที่สุดร้อยละ 86.67 (452,727 บาทต่อแปลง) รองลงมา คือ ข้าวร้อยละ 82.22 (644,199 บาทต่อแปลง) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 80.00 (167,600 บาทต่อแปลง) ปาล์มน้ำมันร้อยละ 75.00 (170,000 บาทต่อแปลง) และอ้อยโรงงานร้อยละ 62.50 (193,700 บาทต่อแปลง) ตามลำดับ (ตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25 ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่		เงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ย (บาทต่อแปลง)
	ไม่มีเงินทุนหมุนเวียน	มีเงินทุนหมุนเวียน	
1. ข้าว	17.78	82.22	644,199
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	20.00	80.00	167,600
3. มันสำปะหลัง	13.33	86.67	452,727
4. อ้อยโรงงาน	37.50	62.50	193,700
5. ปาล์มน้ำมัน	25.00	75.00	170,000
ภาพรวม	19.26	80.74	507,504

ที่มา : จากการสำรวจ

2) คู่ค้าทางธุรกิจซื้อขายผลผลิตร่วมกัน

จากการส่งเสริมการเชื่อมโยงตลาดในกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มแปลงใหญ่ ร้อยละ 65.19 มีคู่ค้าทางธุรกิจซื้อขายผลผลิตร่วมกันตลอด 2 ปีที่ผ่านมา โดยมีคู่ค้าทางธุรกิจเฉลี่ย 2 แห่ง ทั้งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ ส่วนที่เหลือยังไม่มีคู่ค้าทางธุรกิจ โดยยังคงซื้อขายผลผลิตกับพ่อค้าทั่วไปที่ซื้อขายกันประจำ เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า แปลงใหญ่สินค้าข้าวมีคู่ค้าทางธุรกิจมากที่สุด ร้อยละ 67.78 โดยมีคู่ค้าทางธุรกิจเฉลี่ย 2 แห่ง รองลงมาคือ สินค้ามันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 66.67 คู่ค้าทางธุรกิจเฉลี่ย 2 แห่ง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กับอ้อยโรงงาน ร้อยละ 50.00 คู่ค้าทางธุรกิจเฉลี่ย 2 แห่ง และ 1 แห่ง ตามลำดับ (ตารางที่ 4.26)

ตารางที่ 4.26 คู่ค้าทางธุรกิจซื้อขายผลผลิตร่วมกันในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การมีคู่ค้าทางธุรกิจซื้อขายผลผลิตร่วมกัน		จำนวนคู่ค้าทางธุรกิจเฉลี่ย (แห่ง)
	ไม่มีคู่ค้าทางธุรกิจ	มีคู่ค้าทางธุรกิจ	
1. ข้าว	32.22	67.78	2
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	50.00	50.00	2
3. มันสำปะหลัง	33.33	66.67	2
4. อ้อยโรงงาน	50.00	50.00	1
5. ปาล์มน้ำมัน	33.33	66.67	2
ภาพรวม	34.81	65.19	2

ที่มา : จากการสำรวจ

3) ช่องทางและโอกาสทางการค้าธุรกิจที่เพิ่มขึ้น

จากการส่งเสริมการสร้างโอกาสทางการค้า โดยการประชาสัมพันธ์สินค้าในงานต่าง ๆ และการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มแปลงใหญ่ร้อยละ 67.41 มีการขยายโอกาสทางการค้าธุรกิจที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2 ช่องทาง เช่น Facebook Application Line งานแสดงสินค้าของจังหวัด ร้านค้าในชุมชน เป็นต้น ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างการศึกษาในการเพิ่มช่องทางและประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มแปลงใหญ่ เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า แปลงใหญ่มันสำปะหลังมีการเพิ่มช่องทางและโอกาสทางการค้าธุรกิจมากที่สุด ร้อยละ 80.00 รองลงมา คือ ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 75.00 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 70.00 ข้าวร้อยละ 64.44 และอ้อยโรงงานร้อยละ 62.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.27)

ตารางที่ 4.27 ช่องทางและโอกาสทางการค้าธุรกิจในกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ช่องทางการค้า		จำนวนช่องทางการค้าเฉลี่ย (ช่องทาง)
	ไม่มีช่องทางการค้า	มีช่องทางการค้า	
1. ข้าว	35.56	64.44	2
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	30.00	70.00	2
3. มันสำปะหลัง	20.00	80.00	2
4. อ้อยโรงงาน	37.50	62.50	2
5. ปาล์มน้ำมัน	25.00	75.00	2
ภาพรวม	32.59	67.41	2

ที่มา : จากการสำรวจ

4) การจำหน่ายกับภาคเอกชน/ภาครัฐที่ทำข้อตกลงร่วมกัน

จากการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) ส่งผลให้ในภาพรวมมีเกษตรกรร้อยละ 31.41 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน/ภาครัฐที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 68.59 ยังไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจากจำหน่ายได้ในราคาทั่วไป รวมทั้งคุ้นชินกับพ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำ และผลผลิตไม่เพียงพอในการนำไปจำหน่าย/ทำตามมาตรฐานผลผลิตที่เอกชนต้องการไม่ได้ ทั้งนี้ เกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนขายผลผลิตได้ตามราคาที่ตั้งลงกันไว้ (ราคาสูงขึ้น) ร้อยละ 29.24 ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงกับที่ภาคเอกชนกำหนด เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าอ้อยโรงงาน นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน/ภาครัฐที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้มากที่สุด ร้อยละ 48.33 รองลงมา คือ ข้าว ร้อยละ 33.41 ปาล์มน้ำมันร้อยละ 27.78 มันสำปะหลังร้อยละ 21.33 และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 19.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.28)

ตารางที่ 4.28 การนำผลผลิตของเกษตรกรไปจำหน่ายกับภาคเอกชน/ภาครัฐที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ และราคาขายผลผลิตในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
การนำสินค้าไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ (MOU)						
1. นำไปจำหน่าย	33.41	19.33	21.33	48.33	27.78	31.41
- ขายได้ตามราคาที่ตั้งลง (ราคาสูงขึ้น)	31.78	19.33	20.44	48.33	16.67	29.24
- ขายไม่ได้ตามราคาที่ตั้งลง (ราคาทั่วไป)	1.63	-	0.89	-	11.11	2.17
2. ไม่นำไปจำหน่าย	66.59	80.67	78.67	51.67	72.22	68.59
- ราคานำไปจำหน่ายขายได้ในราคาทั่วไป	20.44	15.34	16.00	18.33	37.78	20.99
- แหล่งรับซื้ออยู่ไกลจากพื้นที่	7.56	2.67	15.11	1.67	13.33	8.20
- ภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำ	2.15	11.33	1.78	12.50	12.78	4.34
- อื่นๆ เช่น ผลผลิตไม่เพียงพอในการนำไปจำหน่าย, ทำมาตรฐานที่เอกชนต้องการไม่ได้ เป็นต้น	36.44	51.33	45.78	19.17	8.33	35.06

ที่มา : จากการสำรวจ

5) การซื้อปัจจัยการผลิตที่ถูกลง/สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต

จากการส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิต และการจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า ในภาพรวมเกษตรกร ร้อยละ 62.28 ซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ส่วนที่เหลือยังคงซื้อในราคาตลาดทั่วไป เนื่องจากบางแปลงยังขาดเงินทุนในการบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งรอความชัดเจนของกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ในด้านการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 52.32 สามารถต่อรองราคาได้ ส่วนที่เหลือไม่สามารถต่อรองราคาได้ เนื่องจากผลผลิตของเกษตรกรยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร รวมทั้งคุณภาพและรูปลักษณ์ยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า แผลงใหญ่สินค้าปาล์มน้ำมันมีการซื้อปัจจัยการผลิตที่ถูกลงมากที่สุด ร้อยละ 87.22 รองลงมา คือ ข้าวร้อยละ 64.30 มันสำปะหลัง ร้อยละ 55.11 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 52.00 และ อ้อยโรงงาน ร้อยละ 28.33 ตามลำดับ ในส่วนของการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต สินค้าปาล์มน้ำมันสามารถต่อรองราคาได้มากที่สุด ร้อยละ 58.19 รองลงมา คือ ข้าว ร้อยละ 57.11 มันสำปะหลัง ร้อยละ 53.00 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 25.44 และอ้อยโรงงาน ร้อยละ 22.02 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.29)

ตารางที่ 4.29 การซื้อปัจจัยการผลิต และการต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตในแผลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1.การซื้อปัจจัยการผลิต						
- ซื้อในราคาถูกกว่าท้องตลาด	64.30	52.00	55.11	28.33	87.22	62.28
- ซื้อในราคาท้องตลาด	35.70	48.00	44.89	71.61	12.78	37.72
2. การต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิต						
- ต่อรองราคาได้	57.11	25.44	53.00	22.02	58.19	52.32
- ไม่สามารถต่อรองราคาได้	42.89	74.56	47.00	77.98	41.81	47.68

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

จากการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 67.66 สามารถลดการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตลง ปรับเปลี่ยนมาใช้สารชีวภัณฑ์แทนรวมทั้งใช้ปุ๋ยอินทรีย์และมูลสัตว์ในกระบวนการผลิต ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่ลดการใช้สารเคมี เนื่องจากมีการระบาดของศัตรูพืช จึงมีการใช้สารเคมีที่เพิ่มขึ้น ส่วนการหมุนเวียนทรัพยากรที่เหลือใช้ในครัวเรือนนำกลับมาใช้ใหม่พบว่า เกษตรกรร้อยละ 87.80 ได้นำสิ่งของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ การไถกลบตอซังพืช การนำฟางข้าวมาเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังไม่ดำเนินการ เนื่องจากไม่มีเวลา และขาดแรงงานในครัวเรือนที่จะทำกิจกรรม

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าข้าวลดการใช้สารเคมีมากที่สุด ร้อยละ 74.89 รองลงมา คือ ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 72.78 อ้อยโรงงานร้อยละ 50.83 มันสำปะหลังร้อยละ 46.67 และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 41.33 ตามลำดับ ในส่วนการหมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่ สินค้าข้าวดำเนินการมากที่สุด ร้อยละ 92.52 รองลงมาปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 88.89 มันสำปะหลัง ร้อยละ 76.44 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 75.33 และอ้อยโรงงาน ร้อยละ 70.00 ตามลำดับ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรเห็นความสำคัญของการดูแลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (ตารางที่ 4.30)

ตารางที่ 4.30 การผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. การใช้สารเคมีที่กระทบสิ่งแวดล้อม						
- ใช้ลดลง	74.89	41.33	46.67	50.83	72.78	67.66
- ใช้เท่าเดิม	23.33	40.67	51.56	48.33	12.78	28.29
- ใช้เพิ่มขึ้น	1.78	18.00	1.77	0.84	14.44	4.05
2. การหมุนเวียนทรัพยากรที่เหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่						
- หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่	92.52	75.33	76.44	70.00	88.89	87.80
- ไม่หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่	7.48	24.67	23.56	30.00	11.11	12.20

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4 ผลกระทบต่อเนืองความยั่งยืนของโครงการ (Impacts)

การพิจารณาผลกระทบต่อเนือง (Impacts) ในการประเมินครั้งนี้เป็นการพิจารณาความยั่งยืนของโครงการ โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย ด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ การให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ความโปร่งใสของระบบเงินทุนหมุนเวียน ผลกำไรจากการดำเนินการธุรกิจของกลุ่ม ด้านการถ่ายทอดความรู้แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่ ด้านคุณภาพชีวิต ได้แก่ ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย รายได้เสริมที่เกิดขึ้นของเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ รายละเอียด ดังนี้

4.4.1 ด้านความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่

1) การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่

จากการสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มแปลงใหญ่ โดยการส่งเสริมการสร้างกฎระเบียบข้อบังคับในกลุ่มพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 67.22 ยึดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 31.17 อยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 1.61 อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่ให้ความสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง โดยยึดแนวทางการปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มเป็นที่ตั้ง เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าข้าวยึดแนวทางการปฏิบัติตามกฎระเบียบมากที่สุด ร้อยละ 70.27 รองลงมาปาล์มน้ำมันร้อยละ 69.28 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 62.67 มันสำปะหลังร้อยละ 57.40 และอ้อยโรงงานร้อยละ 53.91 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.31)

ตารางที่ 4.31 การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก – มากที่สุด
1. ข้าว	0.30	0.52	28.91	70.27
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	1.33	36.00	62.67
3. มันสำปะหลัง	0.45	2.24	39.91	57.40
4. อ้อยโรงงาน	1.74	7.83	36.52	53.91
5. ปาล์มน้ำมัน	-	1.11	29.61	69.28
ภาพรวม	0.35	1.26	31.17	67.22

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่

การให้ความร่วมมือของเกษตรกรในการดำเนินงานกลุ่ม พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 80.05 ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกลุ่มอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 19.41 อยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 0.54 อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ในการเข้าร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงาน การให้ความร่วมมือในขบวนการผลิตของกลุ่ม และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่าเกษตรกรสินค้าข้าว ให้ความร่วมมือการดำเนินงานของกลุ่มมากที่สุด ร้อยละ 83.43 รองลงมาปาล์มน้ำมันร้อยละ 77.78 มันสำปะหลังร้อยละ 75.56 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 74.67 และอ้อยโรงงานร้อยละ 60.66 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.32)

ตารางที่ 4.32 การให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก – มากที่สุด
1. ข้าว	0.15	0.29	16.13	83.43
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	25.33	74.67
3. มันสำปะหลัง	0.44	-	24.00	75.56
4. อ้อยโรงงาน	-	2.46	36.89	60.66
5. ปาล์มน้ำมัน	-	0.55	21.67	77.78
ภาพรวม	0.15	0.39	19.41	80.05

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การยอมรับของสมาชิกในการทำงานของประธานกลุ่ม/คณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่

3.1) ประธานกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ โดยดำเนินการคัดเลือกประธานกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อขับเคลื่อนกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 88.45 ยอมรับการทำงานของประธานกลุ่มอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 9.92 อยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 1.63 อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยอมรับการทำงานของประธานกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าข้าวยอมรับการทำงานของประธานกลุ่มมากที่สุด ร้อยละ 90.74 รองลงมาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 87.33 ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 83.89 มันสำปะหลัง ร้อยละ 83.11 และ อ้อยโรงงาน ร้อยละ 80.84 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33 การยอมรับของสมาชิกในการทำงานของประธานกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก – มากที่สุด
1. ข้าว	0.30	1.26	7.70	90.74
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	4.67	0.67	7.33	87.33
3. มันสำปะหลัง	0.89	0.44	15.56	83.11
4. อ้อยโรงงาน	-	0.83	18.33	80.84
5. ปาล์มน้ำมัน	-	-	16.11	83.89
ภาพรวม	0.64	0.99	9.92	88.45

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2) คณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 86.96 ยอมรับการทำงานของคณะทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุด ร้อยละ 12.10 อยู่ในระดับปานกลาง และมีเพียงร้อยละ 0.94 อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยอมรับการทำงานของคณะทำงานกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ที่สูง เมื่อพิจารณา 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าข้าวยอมรับการทำงานของคณะทำงานกลุ่มมากที่สุด ร้อยละ 89.48 รองลงมาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 86.67 ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 82.22 มันสำปะหลัง ร้อยละ 80.89 และอ้อยโรงงาน ร้อยละ 77.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.34)

ตารางที่ 4.34 การยอมรับของสมาชิกในการทำงานของคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก – มากที่สุด
1. ข้าว	0.15	1.04	9.33	89.48
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	-	13.33	86.67
3. มันสำปะหลัง	-	0.89	18.22	80.89
4. อ้อยโรงงาน	-	0.83	21.67	77.50
5. ปาล์มน้ำมัน	-	-	17.78	82.22
ภาพรวม	0.10	0.84	12.10	86.96

ที่มา : จากการสำรวจ

4) ความโปร่งใสของระบบเงินทุนหมุนเวียน/และการปันผลในกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง โดยสนับสนุนให้กลุ่มมีระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 91.07 มีความเห็นว่าระบบเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มมีความโปร่งใส ในการจัดทำบัญชีและชี้แจงให้สมาชิกกลุ่มได้รับทราบถึงผลการใช้จ่ายเงินในกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนที่เหลือมีความเห็นว่า

ไม่โปร่งใส เนื่องจาก บางแปลงไม่มีการชี้แจงผลการใช้จ่ายเงินให้สมาชิกกลุ่มได้รับทราบ ในส่วนการได้รับเงินปันผล หรือสิทธิพิเศษของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 31.70 ได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่มแปลงใหญ่ เช่น เงินปันผลสิ้นปี การยืมเงินกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต การซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง เป็นต้น ส่วนที่เหลือยังไม่มีเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษ เนื่องจาก บางแปลงเพิ่งเริ่มดำเนินการวงเงินยังไม่ใช้ในการปันผลรวมทั้งแปลงยังไม่มีการจัดตั้งระบบเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มแปลงใหญ่

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีความเห็นว่าระบบเงินทุนหมุนเวียนกลุ่มมีความโปร่งใสมากที่สุด ร้อยละ 98.81 รองลงมาส้มตำ ร้อยละ 92.67 ข้าว ร้อยละ 91.73 ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 83.44 และอ้อยโรงงาน ร้อยละ 82.42 ตามลำดับ ในส่วนการได้รับเงินปันผล หรือสิทธิพิเศษ เกษตรกรสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้รับประโยชน์มากที่สุดร้อยละ 54.00 รองลงมาปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 42.22 ข้าว ร้อยละ 29.26 ส้มตำ ร้อยละ 27.56 และอ้อยโรงงานร้อยละ 23.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.35)

ตารางที่ 4.35 ความโปร่งใสและการได้รับเงินปันผลของระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. ความโปร่งใสของเงินทุนหมุนเวียน						
- โปร่งใส	91.73	98.81	92.67	82.42	83.44	91.07
- ไม่โปร่งใส	8.27	1.19	7.33	17.58	16.56	8.93
2. การได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษ						
- ได้รับ	29.26	54.00	27.56	23.33	42.22	31.70
- ไม่ได้รับ	70.74	46.00	72.44	76.67	57.78	68.30

ที่มา : จากการสำรวจ

5) ผลกำไรจากการดำเนินการธุรกิจของกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็ง โดยสนับสนุนให้กลุ่มมีระบบเงินทุนหมุนเวียนและเป็นผู้ประกอบการธุรกิจของกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า กลุ่มแปลงใหญ่มากกว่าร้อยละ 50.00 ที่มีผลกำไรตลอด 2 ปี ที่ผ่านมา จากการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง การกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนของสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่ ส่วนที่เหลือยังไม่มีผลกำไรของกลุ่ม เนื่องจาก บางแปลงเพิ่งเริ่มดำเนินการจัดตั้งระบบเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม และบางกลุ่มยังไม่มี การขับเคลื่อนในเชิงการทำธุรกิจเกษตร ซึ่งยังคงเป็นลักษณะต่างคนต่างทำอยู่ ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาต่อไป ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแนวโน้มผลกำไรที่เกิดขึ้นตลอด 2 ปี พบว่า กลุ่มแปลงใหญ่มีแนวโน้มผลกำไรที่เกิดขึ้น เช่น สินค้าข้าว ผลการดำเนินงานปี 2561 มีกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีผลกำไรร้อยละ 58.89 ปี 2562 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65.56 ซึ่งบ่งชี้ได้ว่ากลุ่มแปลงใหญ่มีการพัฒนาในเชิงธุรกิจอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า แปลงใหญ่สินค้าข้าวมีผลกำไรจากการดำเนินการธุรกิจในปี 2562 มากที่สุด ร้อยละ 65.56 รองลงมาอ้อยโรงงานร้อยละ 62.50 มันสำปะหลังร้อยละ 46.67 ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 41.67 และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 30.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.36)

ตารางที่ 4.36 ผลกำไรจากการดำเนินการธุรกิจของกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. ผลดำเนินการธุรกิจปี 2561						
- มีผลกำไร	58.89	30.00	40.00	25.00	33.33	50.37
- ไม่มีผลกำไร	41.11	70.00	60.00	75.00	66.67	49.63
2. ผลการดำเนินการธุรกิจปี 2562						
- มีผลกำไร	65.56	30.00	46.67	62.50	41.67	58.52
- ไม่มีผลกำไร	34.44	70.00	53.33	37.50	58.33	41.48

ที่มา : จากการสำรวจ

6) สินค้าสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปในกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมให้กลุ่มแปลงใหญ่มีการผลิตสินค้าแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มที่หลากหลายขึ้น พบว่ากลุ่มแปลงใหญ่ร้อยละ 48.15 ที่มีสินค้าแปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรที่มากขึ้น เช่น ข้าวสารแพ็คสุญญากาศ อาหารเลี้ยงสัตว์อินทรีย์ แปรรูปมันเส้น น้ำตาลอินทรีย์ และปุ๋ยหมักทะเลลายปาล์ม เป็นต้น ส่วนที่เหลือที่ยังไม่มีสินค้าสร้างมูลค่าเพิ่ม หน่วยงานอยู่ระหว่างการแนะนำและหาสินค้าที่จะผลิตได้ในกลุ่มแปลงใหญ่

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า แปลงใหญ่สินค้าข้าวมีสินค้าแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มมากที่สุด ร้อยละ 57.78 รองลงมาปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 50.00 มันสำปะหลังร้อยละ 33.33 อ้อยโรงงาน ร้อยละ 12.50 และ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 10.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.37)

ตารางที่ 4.37 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปในกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูปสินค้าเกษตร						
- มีสินค้าสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	57.78	10.00	33.33	12.50	50.00	48.15
สินค้าเกษตร						
- ไม่มีสินค้าสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป	42.22	90.00	66.67	87.50	50.00	51.85
สินค้าเกษตร						

ที่มา : จากการสำรวจ

7) การขยายจำนวนสมาชิกเข้าร่วมโครงการในแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มแปลงใหญ่ พบว่า กลุ่มแปลงใหญ่มีเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการในปี 2561 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 30.37 และปี 2562 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 39.26 ซึ่งผลการดำเนินงานตลอด 2 ปี มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ในส่วนแปลงที่เหลือสมาชิกยังไม่มีเปลี่ยนแปลง เนื่องจาก เกษตรกรยังไม่เห็นผลจากการส่งเสริมของหน่วยงานมากนัก จึงยังไม่มีความสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า ในปี 2562 พบว่า แปลงใหญ่สินค้าอ้อยโรงงานเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการมากที่สุด ร้อยละ 62.50 รองลงมา คือ ปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 50.00 มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 40.00 ข้าว ร้อยละ 35.56 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.38)

ตารางที่ 4.38 การขยายจำนวนสมาชิกเข้าร่วมโครงการในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
การเพิ่มสมาชิกเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่						
ปีดำเนินการ 2561						
- มีสมาชิกสมัครเพิ่มขึ้น	30.00	30.00	26.67	50.00	25.00	30.37
- เกษตรกรคงที่/ลดลง	70.00	70.00	73.33	50.00	75.00	69.63
ปีดำเนินการ 2562						
- มีสมาชิกสมัครเพิ่มขึ้น	35.56	40.00	40.00	62.50	50.00	39.26
- เกษตรกรคงที่/ลดลง	64.44	60.00	60.00	37.50	50.00	60.74

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4.2 ด้านองค์ความรู้แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่

1) การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของประธานกลุ่มในเครือข่ายแปลงใหญ่

กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ใน 3 ระดับ คือ ระดับจังหวัด 77 คณะ ระดับเขต 9 คณะ และระดับประเทศ 1 คณะ ช่วยในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดยมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่อง แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และจัดตั้ง Application Line เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลผลผลิต องค์ความรู้ แลกเปลี่ยนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างกันในกลุ่มเครือข่ายแปลงใหญ่ ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นพบว่า ประธานกลุ่มแปลงใหญ่ทั้งหมด มีแลกเปลี่ยนถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกัน เครือข่ายแปลงใหญ่ ในส่วนของการนำไปปฏิบัติ พบว่า ประธานทั้งหมดได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากเครือข่ายไปปฏิบัติในแปลงใหญ่ของตนเองทั้งหมด รวมทั้งบางแปลงมีการแลกเปลี่ยนผลผลิตระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่

ที่มา : <https://www.kasetkaoklai.com/home/ประชุมเครือข่าย> ที่มา : <https://www.khonkaen.doae.go.th/read-357>
 ภาพที่ 4.1 การประชุมเครือข่ายเกษตรกรฯ ระดับประเทศ ภาพที่ 4.2 การประชุมเครือข่ายเกษตรกรฯ ระดับจังหวัด

2) องค์กรความรู้แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จของเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่

จากการรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่ ส่งผลให้เกษตรกรสมาชิกมีการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่มากขึ้นกว่าก่อนมีโครงการ โดยมีเกษตรกรร้อยละ 94.42 ได้รับการถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่ และร้อยละ 92.25 ได้นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นส่งผลให้ทำการเกษตรเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องโรคแมลงได้ถูกวิธี การใช้เมล็ดพันธุ์และปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม และการทำปุ๋ยอินทรีย์/สารชีวภัณฑ์ไว้ใช้เองในครัวเรือน ในส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่ เนื่องจาก เกษตรกรไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้าแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรสินค้าปาล์มน้ำมัน ร้อยละ 99.44 ได้รับการถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด รองลงมา คือ ข้าว ร้อยละ 95.78 มันสำปะหลัง ร้อยละ 92.44 อ้อยโรงงาน ร้อยละ 86.67 และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 85.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.39)

ตารางที่ 4.39 การได้รับการถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
การถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตร ที่ประสบความสำเร็จระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่						
1. ได้รับการถ่ายทอดความรู้	95.78	85.33	92.44	86.67	99.44	94.42
- นำไปปฏิบัติ	94.00	85.33	89.33	83.33	94.44	92.25
- ไม่นำไปปฏิบัติ	1.78	-	3.11	3.34	5.00	2.17
2. ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้	4.22	14.67	7.56	13.33	0.56	5.58

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4.3 ด้านคุณภาพชีวิตในกลุ่มแปลงใหญ่

1) สุขภาพร่างกายของเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีในกระบวนการเพาะปลูก พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 54.61 ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย (จากเกษตรกรร้อยละ 62.22 ที่มีการตรวจสารเคมีตกค้างในร่างกายระหว่างปี 2561 – 2562 กับทางโรงพยาบาล และสถานีอนามัยในชุมชน) ส่วนเกษตรกรที่เหลือ 7.61 มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย ซึ่งเกษตรกรกลุ่มนี้ยังคงใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาต่อไป เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรสินค้าข้าวไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกายมากที่สุด คือ ร้อยละ 57.33 รองลงมา ปาล์มน้ำมันร้อยละ 52.78 มันสำปะหลังร้อยละ 52.44 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 52.00 และอ้อยโรงงานร้อยละ 34.17 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.40)

ตารางที่ 4.40 ผลการตรวจสารเคมีตกค้างในร่างกายของเกษตรกรระหว่างปี 2561 – 2562 ในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	การได้รับการตรวจสารเคมีตกค้างในร่างกาย	ผลการตรวจสารเคมีตกค้างในร่างกายระหว่างปี 2561 - 2562	
		มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย	ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย
1. ข้าว	62.74	5.41	57.33
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	59.33	7.33	52.00
3. มันสำปะหลัง	71.11	18.67	52.44
4. อ้อยโรงงาน	50.00	15.83	34.17
5. ปาล์มน้ำมัน	57.78	5.00	52.78
ภาพรวม	62.22	7.61	54.61

ที่มา : จากการสำรวจ

2) รายได้เสริมในกลุ่มแปลงใหญ่

จากการส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้เสริม นอกจากการผลิตสินค้าเชิงเดี่ยวในแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 42.52 มีรายได้เสริมนอกจากการผลิตพืชเชิงเดี่ยว เช่น ปลูกผัก พืชไร่ ทำสวนผลไม้ เป็นต้น โดยมีรายได้เสริมเฉลี่ย 53,770 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนที่เหลืออยู่ระหว่างการรอปรับเปลี่ยนมาทำพืชทางเลือก เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรมีรายได้เสริมมากที่สุด คือ ปาล์มน้ำมันร้อยละ 49.44 (รายได้เสริมเฉลี่ย 78,981 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) รองลงมาข้าวร้อยละ 44.15 (รายได้เสริมเฉลี่ย 41,316 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 41.33 (รายได้เสริมเฉลี่ย 79,453 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) มันสำปะหลังร้อยละ 38.22 (รายได้เสริมเฉลี่ย 78,197 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) และอ้อยโรงงานร้อยละ 23.33 (รายได้เสริมเฉลี่ย 78,159 บาทต่อครัวเรือนต่อปี) ตามลำดับ (ตารางที่ 4.41)

ตารางที่ 4.41 รายได้เสริมของเกษตรกรในแปลงใหญ่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	รายได้เสริมในแปลงใหญ่		รายได้เสริมเฉลี่ยบาทต่อปี
	ไม่มีรายได้เสริมในแปลงใหญ่	มีรายได้เสริมในแปลงใหญ่	
1. ข้าว	55.85	44.15	41,316
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	58.67	41.33	79,453
3. มันสำปะหลัง	61.78	38.22	78,197
4. อ้อยโรงงาน	76.67	23.33	78,159
5. ปาล์มน้ำมัน	50.56	49.44	78,981
ภาพรวม	57.48	42.52	53,770

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4.4 ความพึงพอใจ

1) ด้านผลการดำเนินงานแปลงใหญ่

1.1) ระดับการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการทำงานร่วมของหลายภาคส่วนในพื้นที่ ซึ่งผู้จัดการแปลงทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาร่วมดำเนินการในแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อการบูรณาการของหน่วยงานอยู่ในระดับ “มาก” ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 เนื่องจากเป็นโครงการที่ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 4 ปี และหน่วยงานมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดประชุมร่วมกันเฉลี่ยปีละ 12 ครั้ง ทั้งนี้ ใน 5 สิ้นค้าการบูรณาการอยู่ในระดับ “มาก” โดยสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีระดับการบูรณาการมากที่สุดค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 รองลงมาข้าวเฉลี่ย 3.84 มันสำปะหลังเฉลี่ย 3.80 อ้อยโรงงานเฉลี่ย 3.63 และปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 3.58 ตามลำดับ (ตารางที่ 42)

1.2) ระดับความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการฯ ผู้จัดการแปลงมีความเห็นว่า หน่วยงานทำงานอย่างต่อเนื่องในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.77 เนื่องจากมีหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมองค์ความรู้และติดตามดูแลให้คำแนะนำกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งหน่วยงานมีแผนปฏิบัติงานในการส่งเสริมแปลงในแต่ละปีที่ชัดเจน ทั้งนี้ ใน 5 สิ้นค้าความต่อเนื่องในการดำเนินงาน อยู่ในระดับ “มาก” โดยสินค้าข้าวมีระดับความต่อเนื่องในการดำเนินงานมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.84 รองลงมาคือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 3.80 มันสำปะหลังเฉลี่ย 3.73 ปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 3.58 และอ้อยโรงงานเฉลี่ย 3.38 ตามลำดับ (ตารางที่ 42)

2) ความร่วมมือในแปลงใหญ่

2.1) ระดับความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ การดำเนินงานโครงการแปลงใหญ่ มีการจัดตั้งคณะทำงานกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ รวมทั้งประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อเข้าร่วมส่งเสริมในกลุ่มแปลงใหญ่ โดยผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.07 เนื่องจากคณะกรรมการกลุ่มให้ความร่วมมือกับผู้จัดการแปลง และ

หน่วยงานในการประสานจัดประชุม และสนับสนุนข้อมูลผลการดำเนินงานให้หน่วยงานเป็นอย่างดี รวมทั้งเสียสละเวลาเพื่อการทำงานของกลุ่มแปลงใหญ่ ทั้งนี้ ใน 5 สินค้าความต่อเนื่องในการดำเนินงานอยู่ในระดับ “มาก” โดยสินค้าอ้อยโรงงานมีระดับความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่มมากที่สุดค่าคะแนนเฉลี่ย 4.25 รองลงมา คือ ปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 4.17 ข้าวเฉลี่ย 4.11 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 4.10 และมันสำปะหลังเฉลี่ย 3.60 ตามลำดับ (ตารางที่ 42)

2.2) ความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่ ผู้จัดการแปลงมีความเห็นต่อความร่วมมือของสมาชิกแปลงใหญ่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.90 เนื่องจากเกษตรกรมีความสนใจในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโครงการ เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต เป็นต้น รวมทั้งเกษตรกรเห็นผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาในแปลงใหญ่ ทั้งนี้ ใน 5 สินค้าความร่วมมือของสมาชิกอยู่ในระดับ “มาก” โดยสินค้าอ้อยโรงงานมีระดับความร่วมมือของสมาชิกมากที่สุดค่าคะแนนเฉลี่ย 4.38 รองลงมา คือ ข้าวเฉลี่ย 3.91 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 3.80 ปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 3.75 และมันสำปะหลังเฉลี่ย 3.73 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.42)

ตารางที่ 4.42 การบูรณาการระหว่างหน่วยงาน/ความร่วมมือโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

หน่วย : ค่าคะแนนเฉลี่ย

รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. หน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการฯ						
1.1 การบูรณาการระหว่างหน่วยงานในโครงการ	3.84	4.20	3.80	3.63	3.58	3.83
1.2 ความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการ	3.84	3.80	3.73	3.38	3.58	3.77
2. คณะทำงานกลุ่ม/สมาชิกแปลงใหญ่						
2.1 ความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่มในแปลงใหญ่	4.11	4.10	3.60	4.25	4.17	4.07
2.2 ความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่	3.91	3.80	3.73	4.38	3.75	3.90

ที่มา : จากการสำรวจ

3) การดำเนินงานของผู้จัดการแปลงในแปลงใหญ่

ผู้จัดการแปลง เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการฯ ให้ประสบความสำเร็จ โดยมีหน้าที่ประสานหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเข้ามาส่งเสริมและพัฒนาในกลุ่มแปลงใหญ่ รวมทั้งวางแผนบริหารจัดการกลุ่มตั้งแต่การรวมกลุ่มเกษตรกร รวมกลุ่มผลิตจนถึงการจำหน่ายผลผลิต ซึ่งพบว่า เกษตรกรพึงพอใจการทำงานของผู้จัดการแปลงอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.31 เนื่องจาก ผู้จัดการแปลงเข้ามาส่งเสริมและให้คำแนะนำช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาให้กลุ่มมีเครื่องมือ เครื่องจักรกลทางการเกษตร เครื่องมือการแปรรูป/สร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิต ซึ่งสามารถสร้างรายได้และกลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้นโดย กิจกรรมการประสานเชื่อมโยงตลาดของผู้จัดการแปลง เกษตรกรพึงพอใจระดับ “มาก” เนื่องจากในบางแปลงการเชื่อมโยงตลาดเป็นเพียงแค่การจัดประชุมร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งยังไม่มีการซื้อขายผลผลิตร่วมกันอย่างเป็นทางการมากนัก

ทั้งนี้ ใน 5 สินค้า เกษตรกรสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พึงพอใจการทำงานของผู้จัดการแปลงมากที่สุดคะแนนเฉลี่ย 4.37 รองลงมา คือ ข้าวเฉลี่ย 4.34 มันสำปะหลังเฉลี่ย 4.23 ปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 4.21 และอ้อยโรงงานเฉลี่ย 4.15 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.43)

ตารางที่ 4.43 ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานของผู้จัดการแปลง

หน่วย : ค่าคะแนนเฉลี่ย

รายการ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ปาล์มน้ำมัน	ภาพรวม
1. ความรู้ความสามารถของผู้จัดการแปลง	4.43	4.39	4.39	4.18	4.30	4.40
2. ความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่	4.37	4.50	4.32	4.22	4.26	4.36
3. การประสานความร่วมมือในหน่วยงานต่าง ๆ	4.42	4.55	4.43	4.20	4.26	4.40
4. การประสานจัดประชุม/อบรมถ่ายทอดความรู้	4.47	4.38	4.44	4.25	4.28	4.43
5. การประสานเชื่อมโยงตลาดในแปลงใหญ่	4.01	4.01	3.55	3.90	3.94	3.95
เฉลี่ย	4.34	4.37	4.23	4.15	4.21	4.31

ที่มา : จากการสำรวจ

4) ความพึงพอใจของเกษตรกรจากการดำเนินงานโครงการฯ

จากการขับเคลื่อนโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ใน 5 ด้าน พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีความพอใจต่อโครงการฯ อยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08 (คะแนนเต็ม 5) เนื่องจาก มีหลายหน่วยงานเข้ามาส่งเสริมทั้งองค์ความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต และเครื่องมือ/เครื่องจักรกลทางการเกษตรในแปลงใหญ่ รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรมกว่าที่ผ่านมา โดยมีคณะทำงานกลุ่มที่ชัดเจนช่วยในการขับเคลื่อนโครงการแปลงใหญ่ และประสานการทำงานกับภาครัฐและเอกชน โดยเกษตรกรพึงพอใจต่อการส่งเสริมด้านการลดต้นทุนและการบริหารจัดการกลุ่มมากที่สุดค่าคะแนนเฉลี่ย 4.19 รองลงมาด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตเฉลี่ย 4.14 ด้านการเพิ่มผลผลิตเฉลี่ย 4.10 และด้านการเชื่อมโยงตลาดเฉลี่ย 3.76 ตามลำดับ การเชื่อมโยงตลาดยังเป็นจุดที่เกษตรกรพึงพอใจน้อยที่สุดจากการที่เกษตรกรยังคงจำหน่ายได้ในราคาทั่วไป และยังไม่เห็นการเชื่อมโยงตลาดที่เป็นรูปธรรมมากนัก

เมื่อพิจารณาใน 5 สินค้า พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ ในระดับ “มาก” โดยสินค้าข้าวพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.15 รองลงมาปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 4.09 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 3.99 มันสำปะหลังเฉลี่ย 3.84 และอ้อยโรงงานเฉลี่ย 3.80 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.44)

ตารางที่ 4.44 ความพึงพอใจของเกษตรกรในการดำเนินงานโครงการฯ

หน่วย : ค่าคะแนนเฉลี่ย

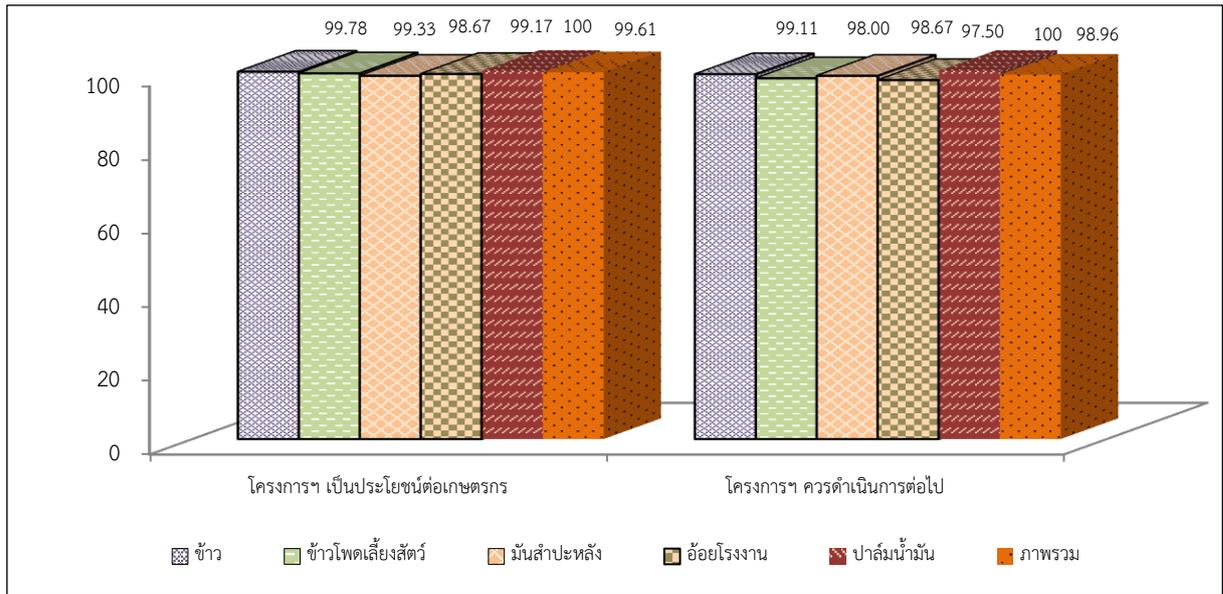
รายการ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	อ้อย โรงงาน	ปาล์ม น้ำมัน	ภาพรวม
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	4.28	4.03	3.96	3.79	4.23	4.19
2. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	4.17	3.93	3.92	3.72	4.14	4.10
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต	4.22	4.09	3.91	3.84	4.12	4.14
4. ด้านการเชื่อมโยงตลาด	3.84	3.64	3.35	3.70	3.79	3.76
5. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	4.23	4.24	4.06	3.93	4.17	4.19
เฉลี่ย	4.15	3.99	3.84	3.80	4.09	4.08

ที่มา : จากการสำรวจ

5) ความยั่งยืนของระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

จากการบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงฯ ตลอด 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 99.61 เห็นว่าโครงการแปลงใหญ่มีประโยชน์ต่อเกษตรกรเอง เนื่องจากได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้/สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งขึ้น จากการมีคณะทำงานกลุ่มช่วยในการขับเคลื่อนในการซื้อปัจจัยการผลิต จนถึงขั้นตอนการจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน และกลุ่มเกษตรกรมีการพบปะพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น ส่วนเกษตรกรที่ยังไม่เห็นประโยชน์ เนื่องจากเกษตรกรกลุ่มนี้มองในด้านการตลาดเป็นหลัก การขายผลผลิตยังขายได้ในราคาทั่วไป และการเชื่อมโยงตลาดที่ยังไม่เป็นรูปธรรม โดยสินค้าที่เกษตรกรเห็นประโยชน์ต่อโครงการมากที่สุด คือ สินค้าปาล์มน้ำมัน เกษตรกรทั้งหมดเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้น รองลงมา คือ ข้าวร้อยละ 99.78 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 99.33 อ้อยโรงงานร้อยละ 99.17 และมันสำปะหลังร้อยละ 98.67 ตามลำดับ

การดำเนินการโครงการในระยะต่อไป พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 98.96 เห็นว่าโครงการควรดำเนินการต่อไป เนื่องจากเกษตรกรนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติแล้วสามารถลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตได้จริง รวมทั้งมีหลายหน่วยงาน เข้ามาร่วมบูรณาการในการขับเคลื่อนโครงการฯ โดย 5 สินค้าที่เกษตรกรเห็นว่าโครงการฯ ควรดำเนินการต่อมากที่สุด คือ สินค้าปาล์มน้ำมัน เกษตรกรทั้งหมดเห็นว่าโครงการฯ ควรดำเนินการต่อไป รองลงมาข้าวร้อยละ 99.11 มันสำปะหลังร้อยละ 98.67 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 98.00 และอ้อยโรงงานร้อยละ 97.50 ตามลำดับ (ภาพที่ 4.3)

ที่มา : จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.3 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นโครงการสำคัญตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีหลายหน่วยงานร่วมบูรณาการในการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม และบริหารจัดการร่วมกัน มีตลาดรองรับที่แน่นอน เกษตรกรสามารถลดต้นทุนและผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รับผิดชอบในกิจกรรมด้านการติดตามประเมินผลโครงการ ซึ่งในปีนี้ทำการประเมินผล แปลงใหญ่ ปี 2560 ใน 5 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และปาล์มน้ำมัน เพื่อให้ฝ่ายบริหารและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบถึง ผลผลิต (Outputs) ผลกระทบ (Effects) และข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาโครงการไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยศูนย์ประเมินผล สรุปผลดังนี้

5.1.1 การดำเนินงาน

1) **งบประมาณ** พบว่า ในการดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2562 ทั้ง 5 ชนิดสินค้า ได้รับงบประมาณเฉลี่ย 1,220,022 บาทต่อแปลง (เป็นปี 2560 จำนวน 313,806 บาทต่อแปลง ปี 2561 จำนวน 504,698 บาทต่อแปลง และปี 2562 จำนวน 401,518 บาทต่อแปลง) โดยผู้จัดการแปลงร้อยละ 68.64 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับตลอด 3 ปีมีความเพียงพอ ส่วนที่เหลือไม่เพียงพอเนื่องจากในแปลงขนาด Size L (จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 70 รายขึ้นไป) งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมเกษตรกรทุกรายที่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากบางแปลงเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 200 – 300 ราย ส่งผลให้การจัดอบรม และสนับสนุนปัจจัยการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

2) **เกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ** ดำเนินการได้ตามเป้าหมายจำนวน 1,194 แปลง มีพื้นที่ 1,603,406 ไร่ เกษตรกร 86,045 ราย โดยทุกแปลง ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรระดับจังหวัด (Chief of Operation : CoO)

3) **ด้านการถ่ายทอดความรู้** พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 98.96 ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตในแต่ละชนิดสินค้า ส่วนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของกลุ่ม เกษตรกรร้อยละ 98.42 ได้รับการส่งเสริมการวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม ร้อยละ 90.12 การรวมกลุ่มผลิต ร้อยละ 89.48 การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต และร้อยละ 82.62 การรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ มีเกษตรกรได้รับการส่งเสริมร้อยละ 96.05 และด้านการพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer มีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ร้อยละ 65.22 ส่วนเกษตรกรที่ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ เนื่องจาก ไม่มีเวลาเข้าร่วมอบรมจากการติดภารกิจในช่วงการเพาะปลูกของเกษตรกร

4) **ด้านการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่** พบว่า ในภาพรวมการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในด้านต่าง ๆ เกษตรกรร้อยละ 28.84 ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่ ร้อยละ 56.55 ได้รับการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร ร้อยละ 93.93 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ ร้อยละ 72.54 ได้รับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ร้อยละ 67.24) และร้อยละ 85.04 ได้รับการส่งเสริมแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิต เนื่องจากเป้าหมายแปลงของหน่วยงานที่ร่วมบูรณาการยังไม่ครอบคลุมทั่วทุกแปลง รวมทั้งบางแปลงปริมาณปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่

5) **ด้านการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร และการเชื่อมโยงตลาด** พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 83.41 ได้รับการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร ร้อยละ 56.94 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป ร้อยละ 85.43 การส่งเสริมความรู้การพัฒนาตลาด และมีแปลงใหญ่ร้อยละ 57.04 ที่ได้ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน ทั้งนี้ เกษตรกรที่ไม่ได้รับการส่งเสริม เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมอบรมเนื่องจากติดภารกิจในช่วงการเพาะปลูก ในส่วนการสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และปาล์มน้ำมัน เกษตรกรไม่นิยมนำมาแปรรูป ส่วนใหญ่จำหน่ายในรูปผลผลิตเพื่อความสะดวก และได้เงินที่รวดเร็วกว่า ด้านการทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน แปลงใหญ่ที่ไม่ได้ทำข้อตกลงในปี 2563 เนื่องจาก การเชื่อมโยงตลาด 2 ปีที่ผ่านมาไม่เห็นผลที่เป็นรูปธรรม ในปีนี้จึงไม่มีการดำเนินการเป็นเพียงการแนะนำส่งเสริมเท่านั้น

5.1.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากการส่งเสริมของหน่วยงานต่าง ๆ ในแปลงใหญ่ปี 2560 พบว่า โครงการส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ จากการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต และราคาจำหน่ายสินค้าในแปลงใหญ่ โดยสร้างมูลค่าเพิ่มหลังมีโครงการ มูลค่ารวม 2,053.34 ล้านบาท โดยสินค้าข้าวมูลค่าเพิ่ม 1,351.64 ล้านบาท ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 114.58 ล้านบาท มันสำปะหลัง 268.82 ล้านบาท อ้อยโรงงาน 132.64 ล้านบาท และปาล์มน้ำมัน 185.66 ล้านบาท เพื่อพิจารณาเป้าหมายทั้ง 5 ด้าน พบว่า

1) **ด้านการลดค่าใช้จ่ายการผลิต** เกษตรกร 5 สินค้า มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลง สินค้าข้าวลดค่าใช้จ่ายการผลิต 676.18 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 17.63) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 513.97 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 13.11) มันสำปะหลัง 652.50 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 12.52) อ้อยโรงงาน 1,452.30 บาทต่อไร่ (13.96) ปาล์มน้ำมัน 570.02 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 10.12)

2) **ด้านการเพิ่มผลผลิต** เกษตรกร 5 สินค้า มีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น สินค้าข้าว ผลผลิตเพิ่มขึ้น 41.37 กก.ต่อไร่ (ร้อยละ 8.27) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 102.68 กก.ต่อไร่ (ร้อยละ 11.48) มันสำปะหลัง 394.98 กก.ต่อไร่ (ร้อยละ 11.25) อ้อยโรงงาน 1,048.01 กก.ต่อไร่ (ร้อยละ 8.59) ปาล์มน้ำมัน 395.32 กก.ต่อไร่ (ร้อยละ 12.97)

3) **ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต** เกษตรกรร้อยละ 42.39 ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 21.91 อยู่ระหว่างการตรวจรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 35.70 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเข้าสู่การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร

4) **ด้านการตลาด** มีแปลงใหญ่ที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน ร้อยละ 57.04 โดยเกษตรกรร้อยละ 31.41 นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชนที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้ มีเกษตรกร ร้อยละ 29.24 ขาย

ผลผลิตได้ตามราคาที่สูง (ราคาสูงขึ้น) ส่วนเกษตรกรที่เหลือยังขายได้ในราคาทั่วไป เนื่องจากคุณภาพที่เกษตรกรผลิตได้ไม่ตรงความต้องการของภาคเอกชน

5) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม มีเกษตรกรร้อยละ 62.28 ซื่อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด และมีเกษตรกรร้อยละ 52.32 สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตได้

5.1.3 ความพึงพอใจ เกษตรกรมีความพอใจต่อโครงการฯ อยู่ในระดับ “มาก” ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.08 (คะแนนเต็ม 5) เพราะ ได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ และเครื่องมือ/เครื่องจักรกลทางการเกษตรในแปลงใหญ่ รวมทั้งเกิดการรวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรมกว่าที่ผ่านมา

5.1.4 ข้อค้นพบจากการประเมินผล

1) ด้านการผลิต

1.1) เกษตรกรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการผลิตลดลง เช่น ค่าพันธุ์ ค่าปัจจัยการผลิต ปุ๋ยเคมี สารเคมีปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภัณฑ์ และรวมกลุ่มซื่อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง ส่วนค่าใช้จ่ายแรงงานภาคเกษตรยังไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนัก เพราะเกษตรกรมีการปฏิบัติตามปกติแบบเดิม

1.2) ผลกระทบจากภัยแล้ง ผลผลิตบางส่วนของเกษตรกรในพื้นที่แปลงใหญ่ได้รับความเสียหายไม่มากนัก เนื่องจากเกษตรกรมีการปรับตัวในการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ ในการดูแลรักษาที่ถูกวิธีขึ้น การใช้พันธุ์คุณภาพดี ซึ่งทำให้สามารถเพิ่มผลผลิตได้ แต่ยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) ด้านคุณภาพผลผลิต เกษตรกรบางส่วนยังมีการปฏิบัติตามปกติ ไม่เน้นการผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยมีเกษตรกรเพียงร้อยละ 42.39 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร อยู่ระหว่างการตรวจรับรองร้อยละ 21.91 และไม่ได้การรับรองมาตรฐานร้อยละ 35.70

3) ด้านการตลาด กลุ่มแปลงใหญ่มีคู่ค้าทางธุรกิจร้อยละ 65.19 เกิดจากการเชื่อมโยงตลาด แต่มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 31.41 ที่นำสินค้าไปจำหน่าย เพราะราคาที่น่าไปจำหน่ายขายได้ในราคาทั่วไป มีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายกันประจำ สินค้าไม่ได้มาตรฐานที่ผู้ประกอบการกำหนดไว้ แหล่งรับซื้ออยู่ไกลจากพื้นที่ เป็นต้น

4) ด้านการบริหารจัดการ เกษตรกรร้อยละ 98.74 ที่ร่วมวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม และมากกว่าร้อยละ 80.00 ให้ความร่วมมือการดำเนินงานของกลุ่มเป็นอย่างดี ส่วนเกษตรกรที่เหลือต้องได้รับการส่งเสริม และสร้างความเข้าใจให้เห็นประโยชน์จากการพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่

5) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ เกษตรกรร้อยละ 19.56 ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำที่ได้รับการพัฒนาในแปลงใหญ่ ส่วนร้อยละ 80.44 ยังขาดแหล่งน้ำในการเพาะปลูก

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ด้านการผลิต หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว ควรเร่งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร ทั้ง 5 ชนิดสินค้า เพื่อทดแทนแรงงานในขั้นตอนการเตรียมดิน การปลูก และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งมีค่าใช้จ่ายการผลิตค่อนข้างสูง รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มในการต่อรองการลดค่าใช้จ่ายใน 3 ขั้นตอนข้างต้นกับผู้ประกอบการ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ถูกลงยิ่งขึ้น

5.2.2 ด้านคุณภาพผลผลิต กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตร ควรต้องเร่งการตรวจรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำผลผลิตไปต่อรองในการจำหน่ายผลผลิตได้ ในส่วนของเกษตรกรที่ไม่ได้รับรอง ควรส่งเสริมเพื่อให้เกษตรกรเห็นผลจากการพัฒนาคุณภาพผลผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตร

5.2.3 ด้านการตลาด กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรประสานความต้องการระหว่างผู้ผลิตกับผู้ประกอบการ ให้เกิดความชัดเจนก่อนการผลิต รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรก่อนทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตและควบคุมคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่ทางผู้ประกอบการต้องการ รวมทั้งประสานภาคเอกชนในพื้นที่ใกล้เคียงใหญ่ในการทำ MOU เพื่อให้สะดวกต่อการนำไปจำหน่าย

5.2.4 ด้านการบริหารจัดการ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว สร้างความเข้าใจให้เกษตรกรที่ยังไม่เห็นประโยชน์จากการรวมกลุ่มในรูปแบบแปลงใหญ่ ให้ทราบถึงผลดีของการรวมกลุ่มและประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อให้เกษตรกรกลุ่มนี้ให้ความร่วมมือ เกิดความเข้มแข็งในกลุ่มแปลงใหญ่ที่เพิ่มขึ้น

5.2.5 ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ กรมชลประทาน ควรดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ และกรมพัฒนาที่ดิน ควรดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่นอกเขตชลประทาน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอนำไปสู่การวางแผนบริหารจัดการผลิต/การตลาดของกลุ่มเกษตรกรเองได้

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ .(2560) .คู่มือการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการค้าแบบแปลงใหญ่ ปี 2560. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- เกษม ศิริสุขโขดม .(2550) .การประเมินผลโครงการ.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กมลรัตน์ ธีระพงษ์. (2561). นโยบายเกษตรแปลงใหญ่กับบริบทของภาคเกษตรไทยในปัจจุบัน.การประชุมวิชาการระดับชาติ สาขาเศรษฐศาสตร์ ประจำปี 2560 (หน้า 49-64). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิราวุฒ มงคล ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ และบำเพ็ญ เขียวหวาน. (2559).ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ในจังหวัดสกลนคร .วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาเกษตรศาสตร์, คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจนธิชา ชัยชาญ .(2559) .เศรษฐกิจการผลิต การตลาดลำไยจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน .สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. เชียงใหม่ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ฉะอ้อน จ้อยแจ้ง. (2555). การจัดการโลจิสติกส์ของธุรกิจปาล์มน้ำมันในอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรภูมิ เอกะกลุ . (2550). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บรรเทิง มาแสง .(2546) .การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ไพโรจน์ นะเที่ยง .(2556) .ผลจากการใช้เทคโนโลยีเครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวสำหรับการปลูกข้าวแบบนาหว่านตามวารสารเพื่อการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 6.(หน้า15-30)
- มยุรี บุญริ้ว .(2547) .การประเมินผลการทำงานขององค์กรธุรกิจชุมชน ตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาพัฒนาสังคม,คณะพัฒนาสังคม,สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยุทธ ไถยวรรณ .(2549) .สถิติเพื่อการวิจัย.(พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2543). คู่มือการประเมินผลโครงการ. โครงการฝึกอบรมสถาบันวิจัยทางสังคม, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริยะ คล้ายแดง .(2561) .เกษตรแปลงใหญ่ .สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร .

- ศานิต เก้าเอี้ยน และคณะ .(2558) .*การยกระดับมูลค่าเพิ่มข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่ผลิตโดยเกษตรกรรายย่อย* .
สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย
- ศุทธิกานต์ คงคล้าย, และคณะ .(2553). *การผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้*.เชียงใหม่
: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ศูนย์ประเมินผล .(2556) .*คู่มือการประเมินผล*. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ศูนย์ประเมินผล .(2561).*การประเมินผลกระทบโครงการสร้างรายได้และพัฒนาเกษตรกรสู่ชุมชนเพื่อบรรเทา
ปัญหาภัยแล้ง*. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สรพงศ์ เบญจศรี และปัญญา ใจสมุทร. (2557). *ประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน
Roundtable on Sustainable Palm Oil ของเกษตรกรในประเทศไทย*. พัทลุง: มหาวิทยาลัยทักษิณ
วิทยาเขตพัทลุง.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2561). *การประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต้นแบบ)
ปี 2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 – 12 (2560) .*แนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่ตามระบบส่งเสริมการเกษตรสู่
การขยายผล* .รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สุพรรณ สหมาย พลสรายุ สราญรมย์ และสุนันท์ สีสังข์ .(2558) การผลิตข้าวตามมาตรฐานความปลอดภัย
ของเกษตรกรในจังหวัดราชบุรี ใน *การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5*.
- Likert, R. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*.Vol.22.No.14 of Archives of Psychology.
Columbia University.
- Sumonwan Jirarud and Suneeporn Suwanmaneepong. (2017). *Profitability of Rice Production
under the Large Agricultural Plot Scheme in Khlong Khuean District, Chachoengsao
Province Thailand*. International journal of Agricultral Technology 2017. Vol.13(7.2) :
1913 - 1922.
- W.K.Kellogg Foundation. (2004). Logic Model Development. W.K.Kellogg Foundation Michigan

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1

สรุปผลการประเมิน

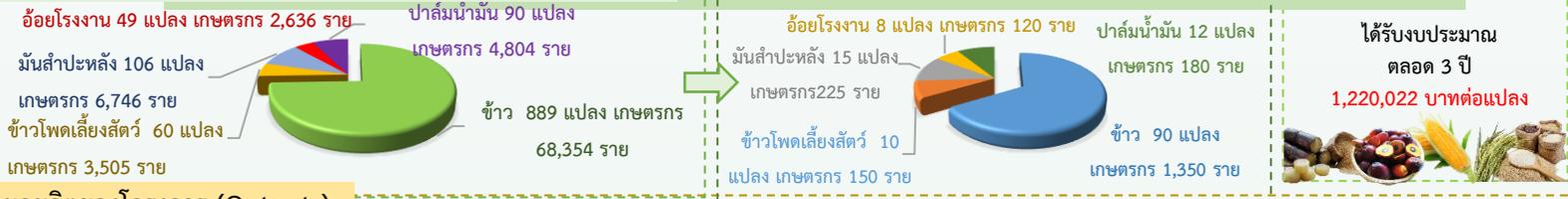
โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงปี 2560)

กรณีศึกษาสินค้า ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง

อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน

สรุปผลการประเมินโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงปี 2560) ใน 5 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

พื้นที่เป้าหมาย จำนวน 1,194 แปลง เกษตรกร 86,045 ราย ณ 30 ก.ย. 62 **ตัวอย่างในการสำรวจ** จำนวน 135 แปลง เกษตรกร 2,025 ตัวอย่าง **งบประมาณโครงการ**

เกษตรกรร่วมขับเคลื่อนกลุ่ม ร่วมวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม 98.74% ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน 60.39% ผลิตร่วมกัน 60.51% จัดจำหน่ายร่วมกัน 40.12%

ด้านเศรษฐกิจ	ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิต (บาท/ไร่)	ผลผลิตต่อหน่วย (กก./ไร่)	ราคาจำหน่าย (บ./กก.)	รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร (ล้านบาท)	การรับรองมาตรฐานสินค้า (ร้อยละ)
	↓ 676.18 (17.63 %)	↑ 41.37 (8.27 %)	11.57	↑ 2,195.78	1,351.64	47.07
	↓ 513.97 (13.11 %)	↑ 102.68 (11.48 %)	7.34	↑ 1,598.55	114.58	37.34
	↓ 652.50 (12.52 %)	↑ 394.98 (11.25 %)	2.10	↑ 2,113.91	268.82	28.44
	↓ 1,452.30 (13.96 %)	↑ 1,048.01 (8.59 %)	812.67 บ./ตัน	↑ 1,187.80	132.64	36.17
	↓ 570.02 (10.12 %)	↑ 395.32 (12.97 %)	3.09	↑ 1,669.65	185.66	33.09
					รวม 2,053.34 ล้านบาท	ภาพรวมการรับรอง 42.39%

ด้านสังคม
 เงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 507,504 บาทต่อแปลง
 - ช่องทางการค้าเฉลี่ย 2 ช่องทาง - กลุ่มแปลงใหญ่มีคู่ค้าเฉลี่ย 2 แห่ง
 - จําหน่ายสินค้าตาม MOU 31.41 % - เกษตรกรต่อรองราคาผลผลิตได้ 52.32%
 - เกษตรกรซื้อปัจจัยการผลิตถูกกว่าท้องตลาด 62.28%

ด้านสิ่งแวดล้อม
 - เกษตรกรใช้สารเคมีลดลง 67.66 %
 - เกษตรกรหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ 87.80%

ผลกระทบต่อความยั่งยืนโครงการ (Impacts)

- ประชากรกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิก **ระดับมาก-มากที่สุด 88.45%**
- กลุ่มแปลงใหญ่มีกำไรจากการดำเนินงานในปี 2561 50.37% และปี 2562 58.52%
- เกษตรกรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ **ระดับมาก-มากที่สุด 67.22%**
- กลุ่มแปลงใหญ่มีสินค้าสร้างมูลค่าเพิ่มแปรรูป 48.15%
- เกษตรกรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกลุ่ม **ระดับมาก-มากที่สุด 80.05%**
- กลุ่มแปลงใหญ่มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น ปี 2561 30.37% ปี 2562 39.26%
- ระบบเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มมีความโปร่งใส **91.07%**
- เกษตรกรไม่มีการนำความรู้ไปปฏิบัติจริงไม่ได้รับความเสียหายมากนัก
- เกษตรกรนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติจริงได้ **92.25%**
- เกษตรกรไม่มีการมีสารเคมีตกค้างในร่างกาย **54.61%**
- เกษตรกรมีอาชีพเสริม **42.52%** รายได้เฉลี่ย **53,770 บาทต่อปี**

ความพึงพอใจ

- ด้านผลการดำเนินงานแปลงใหญ่**
 - การบูรณาการหน่วยงาน **มาก (3.83)**
 - ความต่อเนื่องของหน่วยงาน **มาก (3.77)**
- ความร่วมมือในแปลงใหญ่**
 - ความร่วมมือของคณะทำงาน **ระดับ มาก (4.07)**
 - ความร่วมมือของสมาชิก **ระดับ มาก (3.90)**
- ความพึงพอใจของเกษตรกร การดำเนินงานของผู้จัดการแปลง**
ระดับ มากที่สุด (4.31)
- ความพึงพอใจของเกษตรกร ต่อโครงการ**
ระดับ มาก (4.08)
- ความยั่งยืนของระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่**
 - โครงการมีประโยชน์ต่อเกษตรกร **99.61%**
 - โครงการสามารถมีการดำเนินการต่อ **98.96%**

ข้อค้นพบ

- **ด้านการผลิต** เกษตรกรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ลดลงจากค่าพันธุ์ ค่าปัจจัยการผลิต ปุ๋ยเคมีสารเคมี แต่ค่าใช้จ่ายด้านแรงงานไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนัก เกษตรกรมีการปฏิบัติตามปกติแบบเดิม ในส่วนผลกระทบภัยแล้ง ผลผลิตบางส่วนของเกษตรกรได้รับความเสียหายไม่มากนัก เนื่องจากเกษตรกรปรับตัวในการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติจริงไม่ได้รับความเสียหายมากนัก
- **ด้านคุณภาพผลผลิต** เกษตรกรบางส่วนยังมีการปฏิบัติตามปกติ ไม่เน้นการผลิตเพื่อการรับรองมาตรฐาน โดยมีเกษตรกรร้อยละ 42.39 ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และอยู่ระหว่างการตรวจรับรองร้อยละ 21.91 และไม่ได้รับรองร้อยละ 35.70
- **ด้านการตลาด** กลุ่มแปลงใหญ่มีคู่ค้าทางธุรกิจแล้วร้อยละ 65.19 แต่มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 31.41 ที่นำสินค้าไปจำหน่าย เพราะราคาที่ทำไปจำหน่ายขายได้ในราคาทั่วไป สินค้าไม่ได้มาตรฐานที่ผู้ประกอบการกำหนดไว้ เป็นต้น
- **ด้านการบริหารจัดการ/แหล่งน้ำ** เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 80 ให้ความร่วมมือกลุ่มระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนเกษตรกรที่เหลือ ต้องได้รับการส่งเสริมสร้างความเข้าใจให้เห็นประโยชน์จากการร่วมกลุ่มแปลงใหญ่ ด้านแหล่งน้ำมีเกษตรกรใช้ประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งน้ำร้อยละ 19.56 ส่วนที่เหลือร้อยละ 80.44 ยังขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูกาลเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะ

- **ด้านการผลิต** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว ควรเร่งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร เพื่อทดแทนแรงงานในขั้นตอนการผลิต และส่งเสริมการรวมกลุ่มในการต่อรองการลดค่าใช้จ่ายกับผู้ประกอบการ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายการผลิตที่ถูกลงยิ่งขึ้น
- **ด้านการพัฒนาคุณภาพ** กรมการข้าว กรมวิชาการเกษตรเร่งการตรวจรับรองมาตรฐาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำผลผลิตไปต่อรองในการจำหน่ายผลผลิตได้ ในส่วนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง ควรส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นประโยชน์การพัฒนาคุณภาพผลผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าเกษตร
- **ด้านการตลาด** กรมส่งเสริมสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประสานผู้ผลิตกับผู้ประกอบการ ให้เกิดความชัดเจนก่อนการผลิต และสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรก่อนทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกัน รวมทั้งประสานภาคเอกชนในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปจำหน่าย
- **ด้านการบริหารจัดการ/แหล่งน้ำ** 1) กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าวสร้างความเข้าใจให้เกษตรกรเห็นผลดีของการรวมกลุ่มและประโยชน์ที่จะได้รับ 2) กรมชลประทาน และกรมพัฒนาที่ดิน ควรพัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกรมีน้ำใช้ที่เพียงพอ

ภาคผนวกที่ 2

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่และคณะกรรมการขับเคลื่อน

การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

คำสั่งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ที่ ๑ /๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีคำสั่งที่ ๒๒๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้การบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ ของคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๒๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
องค์ประกอบ

๑. พลเอก ปิฎมพงศ์ ประถมภักดิ์	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๒. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	ที่ปรึกษา
เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๓. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	ประธานคณะกรรมการ
๔. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
๕. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
๖. รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
๗. รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
๘. รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
๙. รองอธิบดีกรมประมง ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
๑๐. รองอธิบดีกรมการข้าว ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ
๑๑. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะกรรมการ

๑๒. รองอธิบดี...

๑๒. รองอธิบดีกรมชลประทาน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๓. รองอธิบดีกรมหม่อนไหม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๔. รองอธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตรกร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๕. รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๖. รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๗. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๘. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายวิชาการ	คณะทำงาน และเลขานุการ
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑) ขับเคลื่อนแผนนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเรื่องระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์

๒) กำหนดระบบการบริหารจัดการ กระบวนการ แนวทางปฏิบัติ ระบบการติดตามประเมิน และการรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน

๓) บูรณาการแผนงาน งบประมาณ และบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากหน่วยงานในส่วนกลางไปสู่หน่วยงานในส่วนภูมิภาค เพื่อขับเคลื่อนงานตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยยึดเกษตรกรในพื้นที่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๔) อำนวยการ ช่วยเหลือ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) ให้เป็นไปตามกรอบแนวทาง เป้าหมาย ผลลัพธ์ ผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

๕) กำหนดแผนปฏิบัติงาน ระบบการบริหารจัดการ ระบบการติดตามและประเมินผล และอื่นๆ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้การขับเคลื่อนงานตามนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการประสาน อำนวยการ กำกับ และติดตามงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหาร และขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรายงานความก้าวหน้า ต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงสุดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ทราบเป็นระยะ

๖) เชิญหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ความเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งจัดส่งเอกสาร ในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร

๗) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๒. คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
องค์ประกอบ

๑. พลเอก ปฐมพงศ์ ประถมภักดิ์	ที่ปรึกษา
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๒. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	ที่ปรึกษา
เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
๓. อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	ประธานคณะทำงาน
๔. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๕. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๖. รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๗. รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๘. รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๙. รองอธิบดีกรมประมง ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๐. รองอธิบดีกรมการข้าว ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๑. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๒. รองอธิบดีกรมชลประทาน ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๓. รองอธิบดีกรมหม่อนไหม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๔. รองอธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๕. รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๖. รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๗. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงาน
๑๘. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ฝ่ายบริหาร	คณะทำงาน และเลขานุการ
๑๙. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	คณะทำงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	และผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐. ผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาางานส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
กรมส่งเสริมการเกษตร	และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑) ขับเคลื่อนแนวนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในเรื่องศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและเกิดผลสัมฤทธิ์

๒) กำหนดระบบ...

๒) กำหนดระบบการบริหารจัดการ กระบวนการ แนวทางปฏิบัติ ระบบการติดตามประเมิน และการรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน

๓) บูรณาการแผนงาน งบประมาณ และบุคลากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จากหน่วยงานในส่วนกลางไปสู่หน่วยงานในส่วนภูมิภาค เพื่อขับเคลื่อนงานตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยยึดเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเป็นหลัก

๔) อำนาจการช่วยเหลือ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) ให้เป็นไปตามกรอบแนวทาง เป้าหมาย ผลลัพธ์ ผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

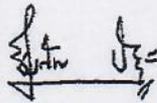
๕) กำหนดแผนปฏิบัติงาน ระบบการบริหารจัดการ ระบบการติดตามและประเมินผล และอื่นๆ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้การขับเคลื่อนงานตามนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง การประสาน อำนาจการ กำกับ และติดตามงานที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรายงานความก้าวหน้าต่อที่ประชุมผู้บริหารระดับสูงสุดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ทราบเป็นระยะ

๖) เชิญหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ความเห็นและข้อเสนอแนะ รวมทั้งจัดส่งเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควร

๗) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการบริหารและขับเคลื่อนงานตามนโยบาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวกที่ 3

สรุปการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (แปลงปี 2560)

กรณีศึกษาสินค้า ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง

อ้อยโรงงาน ปาล์มน้ำมัน

ตารางการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ประเมิน	ผลการประเมิน
1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs)			
1.1 งบประมาณ			
1.1.1 งบประมาณภาครัฐ	- จำนวนงบประมาณที่สนับสนุนโครงการ - ร้อยละความเพียงพอของงบประมาณ - ร้อยละความทันเวลาของงบประมาณ	เท่ากับเป้าหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ผ่าน ไม่ผ่าน ผ่าน
1.1.2 สินเชื่อแปลงใหญ่	- จำนวนสินเชื่อเงื่อนไขพิเศษสำหรับสมาชิกแปลงใหญ่ - จำนวนแปลงที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อแปลงใหญ่	สนับสนุนแปลง 10 ล้านบาท เท่ากับ 1,194 แปลง	ผ่าน ไม่ผ่าน
1.2 หน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการ	- จำนวนหน่วยงานร่วมปฏิบัติงานทั้งภาครัฐและเอกชน	เท่ากับ 23 หน่วยงาน	ผ่าน
1.3 การบริหารโครงการ	- จำนวนคณะกรรมการระดับส่วนกลาง/ระดับจังหวัด - จำนวนครั้งในการประชุมโครงการ	ครบ 77 จังหวัด เท่ากับ 5 ครั้ง/ปี	ผ่าน ผ่าน
1.4 เกษตรกรและพื้นที่เข้าร่วมโครงการ	- จำนวนแปลง พื้นที่และเกษตรกรที่ผ่านการพิจารณาคณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนนโยบาย กษ.ฯ (CoO)	ร้อยละ 80 ของเป้าหมาย	ผ่าน
1.5 หลักสูตรการถ่ายทอดความรู้	- จำนวนหลักสูตรฯ การถ่ายทอดความรู้ของหน่วยงานร่วมบูรณาการโครงการ	เท่ากับ 27 หลักสูตร	ผ่าน
2. ผลผลิต (Outputs)			
2.1 การได้รับการถ่ายทอดความรู้	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย	ผ่าน ผ่าน
2.2 การเป็นผู้จัดการแปลง	- ร้อยละของแปลงที่เกษตรกรเป็นผู้จัดการแปลง	เท่ากับ 1,194 ราย	ผ่าน
2.3 การสนับสนุนแหล่งน้ำ/เครื่องจักรกล/ปัจจัยการผลิต	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนแหล่งน้ำ เครื่องจักรกลทางการเกษตร/ปัจจัยการผลิตในแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย	เป้าหมายส่งเสริมไม่ครอบคลุมทุกแปลง
2.4 การยกระดับมาตรฐานสินค้าและเชื่อมโยงตลาด	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมยกระดับ มาตรฐานสินค้าเกษตร/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร - ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด - จำนวนแปลงที่ทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน	เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย เท่ากับเป้าหมาย	เป้าหมายส่งเสริมไม่ครอบคลุมทุกแปลง เป้าหมายส่งเสริมไม่ครอบคลุมทุกแปลง ผ่าน
2.5 การบริหารจัดการกลุ่ม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ร่วมกันวางแผนบริหารจัดการกลุ่ม/ซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน/ร่วมกันผลิต/ร่วมจำหน่ายผลผลิตในนามกลุ่มแปลงใหญ่	เท่ากับเป้าหมาย	เป้าหมายส่งเสริมไม่ครอบคลุมทุกแปลง

ตารางการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ประเมิน	ผลการประเมิน
3. ผลกระทบ (Effects)			
3.1 ด้านการนำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ	- ร้อยละเกษตรกรที่นำความรู้/ปัจจัยการผลิตไปปฏิบัติ	เท่ากับเป้าหมาย	ผ่าน
3.2 ด้านเศรษฐกิจ	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	สถานการณ์ภัยแล้ง
	- ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลง	ลดลงร้อยละ 20	สถานการณ์ภัยแล้ง
	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีผลผลิตที่เพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	สถานการณ์ภัยแล้ง
	- ผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นร้อยละ 20	สถานการณ์ภัยแล้ง
	- ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	ผ่าน
	- มูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรในแปลงใหญ่	เพิ่มขึ้น	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่ผ่าน
3.3 ด้านสังคม	- ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่มีเงินทุนหมุนเวียนอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 2 ปี	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	ผ่าน
	- ร้อยละกลุ่มแปลงใหญ่มีคู่ค้าธุรกิจซื้อขายผลผลิตประจำร่วมกันไม่น้อยกว่า 2 ปี	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	ผ่าน
	- ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่มีช่องทางและโอกาสทางการค้าเพิ่มขึ้น	ไม่น้อยกว่า 2 ช่องทาง	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่นำผลผลิตไปจำหน่ายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกัน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	ไม่ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ซื้อปัจจัยการผลิตราคาที่ถูกลง/ สามารถต่อรองราคาจำหน่ายผลผลิตได้	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60	ผ่าน
3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ลดการใช้สารเคมีที่กระทบสิ่งแวดล้อม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่หมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ผ่าน
4. ผลกระทบต่อความยั่งยืนของโครงการ (Impacts)			
4.1 ด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม	- ร้อยละของเกษตรกรที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในระดับมาก – มากที่สุด	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือการดำเนินงานกลุ่ม	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในระดับมาก – มากที่สุด	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรที่ยอมรับการทำงานของประธานกลุ่ม/คณะทำงานแปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ในระดับมาก – มากที่สุด	ผ่าน
	- ร้อยละของเกษตรกรต่อความโปร่งใสของเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ผ่าน

ตารางการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (ต่อ)

ประเด็น	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ประเมิน	ผลการประเมิน
4.1 ด้านความเข้มแข็งของกลุ่ม (ต่อ)	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่ม - ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจจากสินค้าในแปลงใหญ่อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 2 ปี - ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีสินค้าสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป - ร้อยละของกลุ่มแปลงใหญ่ที่มีจำนวนเกษตรกรเพิ่มขึ้นตลอด 2 ปี	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่ผ่าน ไม่ผ่าน ไม่ผ่าน ไม่ผ่าน
4.2 ด้านองค์ความรู้แนวทางการปฏิบัติสู่ความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่			
4.1.1 เครือข่ายแปลงใหญ่	- ร้อยละของผู้นำกลุ่มที่ได้รับถ่ายทอดผลสำเร็จจากเครือข่าย - ร้อยละของผู้นำกลุ่มที่นำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมาปฏิบัติใช้ในกลุ่มแปลงใหญ่ของตนเอง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	ผ่าน ผ่าน
4.1.2 กลุ่มเกษตรกรในแปลงใหญ่	- ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดแนวทางสู่ความสำเร็จในกลุ่มแปลงใหญ่ - ร้อยละของเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ผ่าน ผ่าน
4.3 ด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่	- ร้อยละของเกษตรกรที่มีสารเคมีตกค้างในร่างกายลดลง - ร้อยละของเกษตรกรที่มีรายได้เสริมในพื้นที่แปลงใหญ่	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70	ไม่ผ่าน ไม่ผ่าน
4.4 ความพึงพอใจ	- ระดับความพึงพอใจของผู้จัดการแปลงต่อการบูรณาการทำงาน - ระดับความพึงพอใจของผู้จัดการแปลงต่อความร่วมมือของคณะทำงานกลุ่ม/สมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ - ระดับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มต่อผู้จัดการแปลง - ระดับความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มต่อการดำเนินงานโครงการ - ร้อยละของเกษตรกรที่โครงการเป็นประโยชน์ส่งผลให้ คุณภาพชีวิตดีขึ้น - ร้อยละของเกษตรกรที่ต้องการให้โครงการแปลงใหญ่ ดำเนินการต่อไป	ระดับมากที่สุด ระดับมากที่สุด ระดับมากที่สุด ระดับมากที่สุด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80	ผ่าน ผ่าน ผ่าน ผ่าน ผ่าน ผ่าน

ภาคผนวกที่ 4

ตารางค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย ราคาจำหน่าย

และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร

ตารางการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าข้าว

หน่วย : ต่อไร่

รายการ	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)		ผลต่าง (+ -)		ร้อยละ (+ -)
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ(กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ(กก.)	มูลค่า (บาท)	
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตรวมทั้งหมด	3,836.42		3,160.24		-676.18		-17.63
1) ค่าวัตถุดิบ (เมล็ดพันธุ์)	26.39	502.38	14.85	299.44	-11.54	-202.94	-40.40
2) ค่าปัจจัยการผลิต		1,364.30		985.51		-378.79	-27.76
2.1) ค่าปุ๋ยเคมี	46.61	618.33	16.25	220.22	-30.36	-398.11	-64.39
2.2) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	86.46	215.55	94.51	235.37	8.05	19.82	9.20
- ปุ๋ยอินทรีย์	83.15	185.55	89.07	190.27	5.92	4.72	2.55
- สารชีวภาพ	3.31	30.00	5.44	45.10	2.13	15.10	50.34
2.3) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช (ลิตร)	2.68	108.38	1.91	89.63	-0.77	-18.75	-17.30
2.4) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	3.15	10.51	4.32	13.27	1.17	2.76	26.26
2.5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		164.68		172.87		8.19	4.98
2.6) ค่าไฟฟ้า		19.87		23.16		3.29	16.56
2.7) ค่าวัสดุการเกษตร/วัสดุสิ้นเปลือง		63.18		60.93		-2.25	-3.57
2.8) อื่น ๆ		163.80		170.06		6.26	3.82
3) ค่าจ้างแรง		1,969.74		1,875.29		-94.45	-4.80
3.1) ค่าเตรียมดิน		586.52		572.17		-14.35	-2.45
3.2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม		292.96		253.19		-39.77	-13.58
3.3) ค่าดูแลรักษา		355.45		328.84		-26.61	-7.49
3.4) ค่าเก็บเกี่ยว		608.64		595.80		-12.84	-2.11
3.5) ค่าขนส่ง		126.17		125.29		-0.88	-0.70
2.ผลผลิตข้าว (กก./ไร่)	550.46		541.83		41.37		8.27
3.ราคาจำหน่ายผลผลิต (บ./กก.)	9.49		11.57		2.08		21.92
4.รายได้ทั้งหมด	4,749.37		6,268.97		1,519.60		32.00
5.ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	912.95		3,110.50		2,195.78		240.51

ตารางการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

หน่วย : ต่อไร่

รายการ	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)		ผลต่าง (+ -)		ร้อยละ (+ -)
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตรวมทั้งหมด	3,921.19		3,407.22		-513.97		-13.11
1) ค่าวัตถุดิบ (เมล็ดพันธุ์)	3.42	519.60	3.05	456.76	-0.37	-62.84	-12.10
2) ค่าปัจจัยการผลิต		1,332.81		1,126.03		-206.78	-15.51
2.1) ค่าปุ๋ยเคมี	60.79	817.40	47.63	608.02	-13.16	-209.38	-25.62
2.2) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	25.75	55.40	35.65	67.43	9.90	12.03	21.72
- ปุ๋ยอินทรีย์	25.40	49.85	35.23	58.75	9.83	8.90	17.86
- สารชีวภาพ	0.35	5.55	0.42	8.68	0.07	3.13	56.40
2.3) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช (ลิตร)	1.36	242.33	1.06	213.39	-0.30	-28.94	-11.95
2.4) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	0.04	1.17	0.87	8.35	0.83	7.18	613.68
2.5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		76.14		95.61		19.47	25.58
2.6) ค่าไฟฟ้า		7.21		3.61		-3.60	-49.93
2.7) ค่าวัสดุการเกษตร/วัสดุสิ้นเปลือง		28.37		28.18		-0.19	-0.67
2.8) อื่น ๆ		104.79		101.44		-3.34	-3.19
3) ค่าจ้างแรง		2,068.78		1,824.43		-244.35	-11.81
3.1) ค่าเตรียมดิน		457.76		451.72		-6.04	-1.32
3.2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม		254.03		196.76		-57.27	-22.55
3.3) ค่าดูแลรักษา		487.02		421.30		-65.72	-13.50
3.4) ค่าเก็บเกี่ยว		693.53		599.32		-94.21	-13.59
3.5) ค่าขนส่ง		176.44		155.33		-21.11	-11.97
2.ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (กก./ไร่)	894.34		997.02		102.68		11.48
3.ราคาจำหน่ายผลผลิต (บ./กก.)	6.97		7.34		0.37		5.31
4.รายได้ทั้งหมด	6,233.55		7,318.13		1,084.58		17.40
5.ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	2,312.36		3,910.91		1,598.55		69.13

ตารางการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้ามันสำปะหลัง

หน่วย : ต่อไร่

ค่าปัจจัยการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)		ผลต่าง (+ -)		ร้อยละ (+ -)
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตรวมทั้งหมด	5,212.95		4,560.45		-652.50		-12.52
1) ค่าวัตถุดิบ (เมล็ดพันธุ์)	954.57	930.79	835.57	708.69	-119.00	-222.10	-23.87
2) ค่าปัจจัยการผลิต		1,366.95		1,158.16		-208.79	-15.27
2.1) ค่าปุ๋ยเคมี	51.27	669.84	34.03	474.46	-17.24	-195.38	-29.17
2.2) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	79.99	234.04	113.95	230.70	33.96	-3.34	-1.43
- ปุ๋ยอินทรีย์	78.88	211.29	112.48	203.61	33.60	-7.68	-3.64
- สารชีวภาพ	1.11	22.75	1.47	27.09	0.36	4.34	19.08
2.3) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช (ลิตร)	1.40	221.01	1.28	204.23	-0.12	-16.78	-7.60
2.4) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	2.49	43.00	1.66	37.66	-0.83	-5.34	-12.42
2.5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		107.46		112.20		4.74	4.41
2.6) ค่าไฟฟ้า		17.96		18.01		0.05	0.28
2.7) ค่าวัสดุการเกษตร/วัสดุสิ้นเปลือง		26.33		29.27		2.94	11.17
2.8) อื่น ๆ		47.31		51.63		4.32	9.13
3) ค่าจ้างแรง		2,915.21		2,693.60		-221.61	-7.60
3.1) ค่าเตรียมดิน		660.72		655.72		-5.00	-0.76
3.2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม		357.00		352.62		-4.38	-1.23
3.3) ค่าดูแลรักษา		504.71		406.74		-97.97	-19.42
3.4) ค่าเก็บเกี่ยว		1,038.18		956.12		-82.06	-7.91
3.5) ค่าขนส่ง		354.60		322.40		-32.20	-9.08
2.ผลผลิตมันสำปะหลัง (กก./ไร่)	3,510.86		3,905.84		394.98		11.25
3.ราคาจำหน่ายผลผลิต (บ./กก.)	1.92		2.10		0.18		9.38
4.รายได้ทั้งหมด	6,740.85		8,202.26		1,461.41		21.68
5.ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	1,527.90		3,641.81		2,113.91		138.35

ตารางการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าอ้อยโรงงาน

หน่วย : ต่อไร่

ค่าใช้จ่ายการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)		ผลต่าง (+ -)		ร้อยละ (+ -)
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	
1. ค่าใช้จ่ายการผลิตรวมทั้งหมด	10,405.31		8,953.01		-1,452.30		-13.96
1) ค่าวัตถุดิบ (พันธุ์)	1,148.04	2,295.68	979.34	1,912.34	-168.70	-383.34	-16.70
2) ค่าใช้จ่ายการผลิต		2,285.73		2,139.83		-145.90	-6.40
2.1) ค่าปุ๋ยเคมี	87.51	1,161.50	85.13	1,033.15	-2.38	-128.35	-11.05
2.2) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	117.50	271.40	125.73	352.00	8.23	80.60	29.70
- ปุ๋ยอินทรีย์	114.80	250.71	123.21	324.89	8.41	74.18	29.59
- สารชีวภาพ	2.70	20.69	2.52	27.11	-0.18	6.42	31.03
2.3) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช (ลิตร)	1.66	414.95	1.81	341.51	0.15	-73.44	-17.70
2.4) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	46.39	72.60	29.63	31.77	-16.76	-40.83	-56.24
2.5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		174.74		195.20		20.46	11.71
2.6) ค่าไฟฟ้า		55.68		57.07		1.39	2.50
2.7) ค่าวัสดุการเกษตร/วัสดุสิ้นเปลือง		29.30		32.82		3.52	12.02
2.8) อื่น ๆ		105.56		96.31		-9.25	-8.77
3) ค่าจ้างแรง		5,823.90		4,900.84		-923.06	-15.85
3.1) ค่าเตรียมดิน		874.56		765.73		-108.83	-12.45
3.2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม		592.87		479.83		-113.04	-19.07
3.3) ค่าดูแลรักษา		707.10		666.86		-40.24	-5.69
3.4) ค่าเก็บเกี่ยว		2,416.81		2,023.07		-393.74	-16.30
3.5) ค่าขนส่ง		1,232.56		965.35		-267.21	-21.68
2.ผลผลิตอ้อยโรงงาน (กก./ไร่)	12,204.13		13,252.14		1,048.01		8.59
3.ราคาจำหน่ายผลผลิต (บ./ตัน)	904.13		812.67		-91.46		-10.12
4.รายได้ทั้งหมด	11,034.12		10,769.62		-264.50		-2.40
5.ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	628.81		1,816.61		1,187.80		188.90

ตารางการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการผลิต ผลผลิต และผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตรสินค้าปาล์มน้ำมัน

หน่วย : ต่อไร่

ค่าปัจจัยการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)		ผลต่าง (+ -)		ร้อยละ (+ -)
	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	ปริมาณ (กก.)	มูลค่า (บาท)	
1. ค่าใช้จ่ายปัจจัยการผลิตรวมทั้งหมด	5,635.37		5,065.35		-570.02		-10.12
1) ค่าวัตถุดิบ (เมล็ดพันธุ์)	2.42	262.35	2.31	260.43	-0.11	-1.92	-0.74
2) ค่าปัจจัยการผลิต		2,825.82		2,441.66		-384.16	-13.59
2.1) ค่าปุ๋ยเคมี	108.49	1,704.44	77.34	1,147.31	-31.15	-557.13	-32.69
2.2) ค่าปุ๋ยอินทรีย์	220.09	681.61	300.94	819.01	80.85	137.40	20.20
- ปุ๋ยอินทรีย์	196.48	653.63	240.79	769.70	44.31	116.07	17.76
- สารชีวภาพ	23.61	27.98	60.15	49.31	36.54	21.33	76.24
2.3) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช (ลิตร)	2.44	67.40	2.47	51.70	0.03	-15.70	-23.30
2.4) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	12.07	69.84	20.11	117.77	8.04	47.93	68.63
2.5) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง		206.77		206.37		-0.40	-0.20
2.6) ค่าไฟฟ้า		55.32		55.94		0.62	1.12
2.7) ค่าวัสดุการเกษตร/วัสดุสิ้นเปลือง		12.09		14.70		2.61	21.59
2.8) อื่น ๆ		28.35		28.86		0.51	1.80
3) ค่าจ้างแรง		2,547.20		2,363.26		-183.94	-7.22
3.1) ค่าเตรียมดิน		167.34		7.50		-159.84	-95.52
3.2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม		23.41		7.86		-15.55	-66.43
3.3) ค่าดูแลรักษา		774.74		742.14		-32.60	-4.21
3.4) ค่าเก็บเกี่ยว		1,310.27		1,325.47		15.20	1.16
3.5) ค่าขนส่ง		271.44		280.29		8.85	3.26
2. ผลผลิตอ้อยโรงงาน (กก./ไร่)	3,047.78		3,443.10		395.32		12.97
3. ราคาจำหน่ายผลผลิต (บ./กก.)	3.13		3.09		-0.04		-1.28
4. รายได้ทั้งหมด	9,539.55		10,639.18		1,099.63		11.53
5. ผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร	3,904.18		5,573.83		1,669.65		42.77

ภาคผนวกที่ 5

ประมวลภาพกิจกรรมในแปลงใหญ่

สินค้าข้าว

ภาพที่ 1 แปลงเพาะปลูกสินค้าข้าวในแปลงใหญ่

ภาพที่ 2 กิจกรรมส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 3 เครื่องจักรกลที่ได้รับการส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 4 การติดตามประเมินผลในแปลงใหญ่

สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ 5 แปลงเพาะปลูกสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในแปลงใหญ่

ภาพที่ 6 กิจกรรมส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 7 เครื่องจักรกลที่ได้รับการส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 8 การติดตามประเมินผลในแปลงใหญ่

สินค้ามันสำปะหลัง

ภาพที่ 9 แปลงเพาะปลูกสินค้ามันสำปะหลังในแปลงใหญ่

ภาพที่ 10 กิจกรรมส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 11 เครื่องจักรกลที่ได้รับการส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 12 การติดตามประเมินผลในแปลงใหญ่

สินค้าอ้อยโรงงาน

ภาพที่ 13 แปลงเพาะปลูกสินค้าอ้อยโรงงานในแปลงใหญ่

ภาพที่ 14 กิจกรรมส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 15 เครื่องจักรกลที่ได้รับการส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 16 การติดตามประเมินผลในแปลงใหญ่

สินค้าปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ 17 แปลงเพาะปลูกสินค้าปาล์มน้ำมันในแปลงใหญ่

ภาพที่ 18 กิจกรรมส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 19 เครื่องจักรกลที่ได้รับการส่งเสริมในแปลงใหญ่

ภาพที่ 20 การติดตามประเมินผลในแปลงใหญ่

ภาคผนวกที่ 6

แบบสัมภาษณ์เกษตรกร/ผู้จัดการแปลง

สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
โดย สศท. ศปผ.

ชื่อผู้สัมภาษณ์	ส่วน
สวป. = 1, สปป. = 2, สปล. = 3, สปป. = 4, สผพ. = 5, สปร. = 6, ศปร. = 7, ผบท. = 8	

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1	ชื่อ	สกุล		
1.2	เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน			
1.3	อายุ (ปี)			
1.4	เพศ	หญิง = 1, ชาย = 2		
1.5	ที่อยู่	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมู่บ้าน
	ตำบล	อำเภอ		
	จังหวัด	รหัสจังหวัด		
	โทร			

รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด
010	เชียงใหม่	180	เลย	470	นครนายก	560	สมุทรสาคร
020	พะเยา	190	หนองบัวลำภู	480	ปราจีนบุรี	570	นครปฐม
030	ลำปาง	200	อุดรธานี	490	ฉะเชิงเทรา	580	กาญจนบุรี
040	ลำพูน	210	หนองคาย	500	สระแก้ว	590	ราชบุรี
050	เชียงใหม่	220	สกลนคร	510	จันทบุรี	600	สมุทรสงคราม
060	แม่ฮ่องสอน	230	นครพนม	520	ตราด	610	เพชรบุรี
070	ตาก	770	บึงกาฬ	530	ระยอง	620	ประจวบคีรีขันธ์
090	สุโขทัย	310	มหาสารคาม	540	ชลบุรี	630	ชุมพร
100	แพร่	320	ร้อยเอ็ด	550	สมุทรปราการ	640	ระนอง
110	น่าน	330	กาฬสินธุ์	370	สระบุรี	650	สุราษฎร์ธานี
120	อุดรดิษฐ์	340	ขอนแก่น	380	ลพบุรี	660	พังงา
130	พิษณุโลก	290	สุรินทร์	390	สิงห์บุรี	670	ภูเก็ต
080	กำแพงเพชร	300	บุรีรัมย์	400	ชัยนาท	680	กระบี่
140	พิจิตร	350	ชัยภูมิ	410	สุพรรณบุรี	700	นครศรีธรรมราช
150	นครสวรรค์	360	นครราชสีมา	420	อ่างทอง	690	ตรัง
160	อุทัยธานี	240	มุกดาหาร	430	พระนครศรีอยุธยา	710	พัทลุง
170	เพชรบูรณ์	250	ยโสธร	440	นนทบุรี	720	สงขลา
		260	อำนาจเจริญ	450	กรุงเทพมหานคร	730	สตูล
		270	อุบลราชธานี	460	ปทุมธานี	740	ปัตตานี
		280	ศรีสะเกษ			750	ยะลา
						760	นราธิวาส

1.6	ระดับการศึกษาสูงสุด		ไม่สำเร็จการศึกษา = 0, ประถมต้น = 4, ประถมปลาย = 6, มัธยมต้น = 9, มัธยมปลาย/ปวช. = 12, ปวส. = 14, ปริญญาตรี = 16, ปริญญาโท = 18, ปริญญาเอก = 22
-----	---------------------	--	---

1.7	อาชีพหลัก		ในภาคเกษตร: เกษตรกร = 1, รับจ้างเกษตร = 2 นอกภาคเกษตร: รับจ้างนอกภาคเกษตร = 3, ทำงานประจำ = 4, ธุรกิจส่วนตัว = 5 ไม่มีงานทำ: เรียนหนังสือ = 6, ว่างาน/แม่บ้าน = 7, คนชรา/ผู้พิการ = 8
-----	-----------	--	--

1.8	ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี)	
-----	---------------------------	--

1.9	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
	จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		จำนวนแรงงานในภาคเกษตร (คน)

1.10	ที่ดินในการถือครอง					
	รายการ	ของตนเอง (ไร่)	เช่า (ไร่)	ทำฟรี (ไร่)	ชลประทาน (ใน=1, นอก=2)	แหล่งน้ำที่ใช้
ในภาคเกษตร						
	1) ที่นา					
	2) ที่พืชไร่					
	3) ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น					
	4) ที่สวนผัก/สมุนไพร					
	5) ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ					
	6) ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์					
	7) ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์					
	8) ที่เพาะเลี้ยงประมง					
	9) ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน					
นอกภาคเกษตร						
	10) ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย					
	11) ที่รกร้างว่างเปล่า					
	12) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ					
	13) ป่าถือครอง					
แหล่งน้ำที่ใช้						
น้ำฝน = 1, ชลประทาน = 2, สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ = 3, บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง = 4, โครงการเอกชน/ราชการ สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 5, กลุ่ม/สถาบัน สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 6, ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา = 7						

1.1.1	การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐ (ให้ตอบทุกข้อ)				มีส่วนร่วม = 1, ไม่มีส่วนร่วม = 2	
	1) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	3) การบริหารจัดการน้ำ	5) Zoning by Agri-Map	7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์		
	2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร	6) ธนาкарสินค้าเกษตร	8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่		
	9) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	10) รักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว	11) เกษตรผสมผสาน	12) ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร		
	13) ป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมีสาเหตุหลัง	14) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร				

คำจำกัดความแบบสอบถามเพื่อสนับสนุนโครงการสำรวจข้อมูลเกษตรกร สำหรับการประเมินผล

1. **อาชีพหลัก** หมายถึง อาชีพหลักเกษตรกร โดยยึดตามการใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอาชีพนั้น ๆ เป็นหลัก หากในกรณีที่มีการใช้เวลาที่เท่ากันหรือก้ำกึ่งกันให้ยึดตามการได้รับรายได้ที่มากกว่าของอาชีพนั้น ๆ เป็นหลักแทน

2. **ที่ดินในการถือครอง** หมายถึง การถือครองที่ดินของเกษตรกรทุกผืนและทุกแปลงที่ถือครองอยู่และการเข้าไปใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงของพื้นที่ดินนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นของตนเอง ที่เช่าผู้อื่น และที่ได้ทำฟรี โดยยึดตามปีเพาะปลูก 2562/63

3. **การใส่จำนวนไร่** ให้ใส่เป็นจำนวนทศนิยมเท่านั้นเช่น 4 ไร่ 2 งาน ให้กรอก “4.50” เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 พื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ไร่

2.2 พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ไร่

พันธุ์ข้าวในพื้นที่โครงการ 1) ข้าวเจ้า พันธุ์หอมมะลิ 105 กข 15 ปทุมธานี 1 พันธุ์อื่น ๆ.....

2) ข้าวเหนียว กข 6 พันธุ์อื่น ๆ.....

2.3 การเป็นสมาชิกโครงการ 1) เก่า เข้าร่วมโครงการในปี 2560

2) ใหม่ เข้าร่วมโครงการในปี 2561 2562

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ 1 ต.ค. 59 – 30 ก.ย. 62

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
1.การถ่ายทอดความรู้			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิต (การลดต้นทุน/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)			การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ ☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน			☐ 1.เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2. ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1.เป็น Smart Farmer ☐ 2. ไม่เป็น
1.4 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์อื่นๆ			☐ 1.ได้รับการรับรอง ☐ 2.อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3.ไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจาก.....
1.5 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1.ทำทุกขั้นตอน ☐ 2.ทำบางขั้นตอน ☐ 3.ไม่ทำเพราะ.....
2. การสนับสนุนปัจจัยผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ น้ำหมักชีวภาพ เชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ ☐ อื่นๆระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 กระบวนการพัฒนาคุณภาพดิน			
1) ไถกลบตอซัง จดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ สินค้าที่แปรรูประบุ..... ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
4. การเชื่อมโยงการตลาด			
4.1 ท่านได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4.2 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) กับภาคเอกชน			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก.....
5. การบริหารจัดการกลุ่ม/กิจกรรมเสริมครัวเรือน			
5.1 เงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่			☐ 1.มีเงินฝากในกลุ่ม จำนวน.....บาท ☐ 2. ไม่มีเงินฝากในกลุ่ม เนื่องจาก.....
5.2 เกษตรผสมผสาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5.3อาชีพเสริมในครัวเรือนเช่น ทอผ้า เครื่องสาน เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)

4.1ด้านเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการ ฤดูกาลเพาะปลูกชาวนาปี 1พ.ค. - 31 ต.ค. 62 ยกเว้นภาคใต้ ข้าวที่เพาะปลูก 16 มิ.ย.62 – 28 ก.พ. 63

1)การลดต้นทุนการผลิต (ชาวนาปี)

หน่วย : ต่อไร่

ปัจจัยการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)
1) ค่าเตรียมดิน				
2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม				
3) ค่าพันธุ์				
4) ค่าปุ๋ยเคมี				
5) ค่าปุ๋ยอินทรีย์				
- ปุ๋ยอินทรีย์				
- สารชีวภาพ หน่วยปริมาณ อื่น ๆ:ระบุ.....				
6) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช				
หน่วยปริมาณ อื่น ๆ: ระบุ.....				
7) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน				
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
9) ค่าไฟฟ้า				
10) ค่าวัสดุทางการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง				
11) ค่าดูแลรักษา				
12) ค่าเก็บเกี่ยว				
13) ค่าขนส่ง				
14) อื่น ๆ				

หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด

^{1/}ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก. /ไร่ ^{2/}มูลค่าปัจจัยการผลิตหน่วย บาท /ไร่

2) การเพิ่มขึ้นของผลผลิต (ผลผลิตรวมทั้งหมดในพื้นที่โครงการ)

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)					
ผลผลิตที่ได้รับ		การจำแนกแจกจ่ายผลผลิต (กก.)			
ปริมาณทั้งหมด(กก.)	% ความชื้น	ขาย	เก็บไว้บริโภคทั้งปี	เก็บไว้ทำพันธุ์ทั้งปี	อื่น ๆ

ราคาที่กำหนดก่อนโครงการ บาทต่อกก.

หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)					
ผลผลิตที่ได้รับ		การจำแนกแจกจ่ายผลผลิต (กก.)			
ปริมาณทั้งหมด(กก.)	% ความชื้น	ขาย	เก็บไว้บริโภคทั้งปี	เก็บไว้ทำพันธุ์ทั้งปี	อื่น ๆ

ราคาที่กำหนดหลังโครงการ บาทต่อกก.

การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต 1. เพิ่มขึ้น 2.เท่าเดิม 3.ลดลง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงในทุกกรณี

.....

3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)	หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)
☐ 1. ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2. ไม่ได้การรับรอง	☐ 1.ขอรับรองมาตรฐานใหม่ ☐ (1) ได้รับการรับรอง ☐ (1.1) มาตรฐาน GAP ☐ (1.2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (1.3) อื่น ๆระบุ..... ☐ (2) อยู่ระหว่างการตรวจรับรอง ☐ (3) ไม่ได้การรับรอง ☐ 2.คงอายุการรับรองมาตรฐาน

4.2 ด้านสังคมในพื้นที่โครงการ

1) การซื้อขายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้

1. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ทั้งหมด (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....
2. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) บางส่วน ปริมาณจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ.....ของปริมาณทั้งหมด
 (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....
3. ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) สาเหตุที่ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก (1) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป
 (2) แหล่งรับซื้ออยู่ไกล (3) มีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายประจำ
 (4) อื่น ๆ ระบุ

2) การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต

1. ซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด 2. ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาดเนื่องจาก.....

4.3 ด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มแปลงใหญ่

1) การลดการใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดยาปราบวัชพืช/ศัตรูพืช ลดปุ๋ยเคมี/สารเคมี เป็นต้น

1. ลดลง
 2. เท่าเดิม
 3. เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....

2) การหมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่ในขบวนการผลิตเช่น โถกบดตอซัง ฟางข้าว ของเหลือใช้ในครัวเรือนทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

1. หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น.....
 2. ไม่หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5.1 องค์กรความรู้ระหว่างเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่

1) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม
 2. ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม (ข้ามไปตอบ 5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่)

2) ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือนท่านหรือไม่

1. นำไปปฏิบัติ
 2. ไม่นำไปปฏิบัติ เนื่องจาก.....

3) ท่านมีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จของท่านให้กับกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม
 2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม

5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่

1) ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่

1. ปฏิบัติ ○(1) น้อยที่สุด ○(2) น้อย ○(3) ปานกลาง ○(4) มาก ○(5) มากที่สุด
 2. ไม่ปฏิบัติ เนื่องจาก.....

2) ท่านให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่ในระดับใด

1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
 สาเหตุ ทุกกรณี.....

3) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตมีการคัดคุณภาพก่อนขายหรือไม่

1. คัดคุณภาพ
 2. ไม่คัดคุณภาพ เนื่องจาก.....

4) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตขายให้กลุ่มแปลงใหญ่เพื่อรวบรวมผลผลิตหรือไม่

1. ขายให้กลุ่ม
 2. ไม่ขายให้กลุ่ม เนื่องจาก.....

5) ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความโปร่งใสหรือไม่

1. โปร่งใส 2. ไม่โปร่งใส เนื่องจาก.....

6) ท่านได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่

1. ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ 2. ไม่ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ เนื่องจาก.....

7) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับใด

1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
 สาเหตุ ทุกกรณี.....

5.3 คุณภาพชีวิตในแปลงใหญ่

1) ปี 2561 - 2562 ท่านได้รับการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกายหรือไม่

1. ได้รับการตรวจ 2. ไม่ได้รับตรวจ (ข้ามตอบข้อ 3))

2) ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย

1. มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย 2. ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย

3) จากการเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สุขภาพของท่านมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือไม่

1. มีสุขภาพที่ดีขึ้น อธิบาย.....
 2. สุขภาพเหมือนเดิม
 3. สุขภาพแย่ลง เนื่องจาก.....

4) ท่านมีรายได้เสริมนอกจากการผลิตสินค้า(เชิงเดี่ยว) ในแปลงใหญ่หรือไม่

1. มีรายได้เสริม 1) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
 2) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
 3) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
 4) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
2. ไม่มีรายได้เสริม เพราะ.....

5.4 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่านหรือไม่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เป็นประโยชน์เพราะ ○1) ลดต้นทุน ○2) เพิ่มผลผลิต ○3) มีตลาดรองรับผลผลิต ○4) มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม
 ○5) เกิดการรวมกลุ่มสร้างอำนาจการต่อรอง ○6) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด
 ○7) มีคู่ค้าซื้อขายผลผลิต ○8) มีรายได้เพิ่มขึ้น ○9) อื่นๆ ระบุ.....
2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....

5.5 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่หลังจากดำเนินการมา 3 ปี เพราะอะไร

1. ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
2. ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ

6.1 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง/ประธานกลุ่ม/คณะทำงานกลุ่ม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 -5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อความรู้ความสามารถของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานความร่วมมือในหน่วยงานต่างๆของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการเชื่อมโยงตลาดของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการจัดประชุม/อบรมความรู้ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
6.ท่านมีความพอใจต่อการทำงานของประธานกลุ่มของท่านในระดับใด		
7.ท่านมีความพอใจการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มของท่านในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

6.2 ความพึงพอใจผลการดำเนินงานโครงการฯ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 - 5)	เหตุผลประกอบ
1. ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตในระดับใด		
2. ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับใด		
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในระดับใด		
4. ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดในระดับใด		
5. ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านประสบความสำเร็จในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1.ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงวัย ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8.โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9.ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1.ราคาซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่เข้าร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2.แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่ คุ้มกันการนำไปจำหน่าย	

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอน ไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1.สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงใกล้เคียง หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. อื่นๆระบุ.....	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 -12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร

โทร. 02-579-0555 Email : Infraeva@gmail.com

สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
โดย สศท. ศคพ.

ชื่อผู้สัมภาษณ์	ส่วน
สวป. = 1, สปป. = 2, สปส. = 3, สปป. = 4, สผพ. = 5, สปธ. = 6, ศปร. = 7, ฝบท. = 8	

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1	ชื่อ	สกุล		
1.2	เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน			
1.3	อายุ (ปี)			
1.4	เพศ	หญิง = 1, ชาย = 2		
1.5	ที่อยู่	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมู่บ้าน
	ตำบล	อำเภอ		
	จังหวัด	รหัสจังหวัด		
	โทร			

รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด
010	เชียงใหม่	180	เลย	470	นครนายก	560	สมุทรสาคร
020	พะเยา	190	หนองบัวลำภู	480	ปราจีนบุรี	570	นครปฐม
030	ลำปาง	200	อุดรธานี	490	ฉะเชิงเทรา	580	กาญจนบุรี
040	ลำพูน	210	หนองคาย	500	สระแก้ว	590	ราชบุรี
050	เชียงใหม่	220	สกลนคร	510	จันทบุรี	600	สมุทรสงคราม
060	แม่ฮ่องสอน	230	นครพนม	520	ตราด	610	เพชรบุรี
070	ตาก	770	บึงกาฬ	530	ระยอง	620	ประจวบคีรีขันธ์
090	สุโขทัย	310	มหาสารคาม	540	ชลบุรี	630	ชุมพร
100	แพร่	320	ร้อยเอ็ด	550	สมุทรปราการ	640	ระนอง
110	น่าน	330	กาฬสินธุ์	370	สระบุรี	650	สุราษฎร์ธานี
120	อุดรดิษฐ์	340	ขอนแก่น	380	ลพบุรี	660	พังงา
130	พิษณุโลก	290	สุรินทร์	390	สิงห์บุรี	670	ภูเก็ต
080	กำแพงเพชร	300	บุรีรัมย์	400	ชัยนาท	680	กระบี่
140	พิจิตร	350	ชัยภูมิ	410	สุพรรณบุรี	700	นครศรีธรรมราช
150	นครสวรรค์	360	นครราชสีมา	420	อ่างทอง	690	ตรัง
160	อุทัยธานี	240	มุกดาหาร	430	พระนครศรีอยุธยา	710	พัทลุง
170	เพชรบูรณ์	250	ยโสธร	440	นนทบุรี	720	สงขลา
		260	อำนาจเจริญ	450	กรุงเทพมหานคร	730	สตูล
		270	อุบลราชธานี	460	ปทุมธานี	740	ปัตตานี
		280	ศรีสะเกษ			750	ยะลา
						760	นราธิวาส

1.6	ระดับการศึกษาสูงสุด		ไม่สำเร็จการศึกษา = 0, ประถมต้น = 4, ประถมปลาย = 6, มัธยมต้น = 9, มัธยมปลาย/ปวช. = 12, ปวส. = 14, ปริญญาตรี = 16, ปริญญาโท = 18, ปริญญาเอก = 22
-----	---------------------	--	---

1.7	อาชีพหลัก		<p>ในภาคเกษตร: เกษตรกร = 1, รับจ้างเกษตร = 2</p> <p>นอกภาคเกษตร: รับจ้างนอกภาคเกษตร = 3, ทำงานประจำ = 4, ธุรกิจส่วนตัว = 5 ไม่มีงานทำ: เรียนหนังสือ = 6, ว่างาน/แม่บ้าน = 7, คนชรา/ผู้พิการ = 8</p>
-----	-----------	--	--

1.8	ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี)	
-----	---------------------------	--

1.9	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
	จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		จำนวนแรงงานในภาคเกษตร (คน)

1.10	ที่ดินในการถือครอง					
	รายการ	ของตนเอง (ไร่)	เช่า (ไร่)	ทำฟรี (ไร่)	ชลประทาน (ใน=1, นอก=2)	แหล่งน้ำที่ใช้
ในภาคเกษตร						
	1) ที่นา					
	2) ที่พืชไร่					
	3) ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น					
	4) ที่สวนผัก/สมุนไพร					
	5) ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ					
	6) ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์					
	7) ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์					
	8) ที่เพาะเลี้ยงประมง					
	9) ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน					
นอกภาคเกษตร						
	10) ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย					
	11) ที่รกร้างว่างเปล่า					
	12) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ					
	13) ป่าถือครอง					
แหล่งน้ำที่ใช้						
น้ำฝน = 1, ชลประทาน = 2, สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ = 3, บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง = 4, โครงการเอกชน/ราชการ สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 5, กลุ่ม/สถาบัน สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 6, ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา = 7						

1.11	การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐ (ให้ตอบทุกข้อ)				มีส่วนร่วม = 1, ไม่มีส่วนร่วม = 2
	1) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	3) การบริหารจัดการน้ำ	5) Zoning by Agri-Map	7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์	
	2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร	6) ธนาคารสินค้าเกษตร	8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่	
	9) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	10) รักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว	11) เกษตรผสมผสาน	12) ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร	
	13) ป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมีสาหร่าย	14) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร			

คำจำกัดความแบบสอบถามเพื่อสนับสนุนโครงการสำรวจข้อมูลเกษตรกร สำหรับการประเมินผล

1. **อาชีพหลัก** หมายถึง อาชีพหลักเกษตรกร โดยยึดตามการใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอาชีพนั้น ๆ เป็นหลัก หากในกรณีที่มีการใช้เวลาที่เท่ากันหรือก้ำกึ่งกันให้ยึดตามการได้รับรายได้ที่มากกว่าของอาชีพนั้น ๆ เป็นหลักแทน

2. **ที่ดินในการถือครอง** หมายถึง การถือครองที่ดินของเกษตรกรทุกผืนและทุกแปลงที่ถือครองอยู่และการเข้าไปใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงของพื้นที่ดินนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นของตนเอง ที่เช่าผู้อื่น และที่ได้ทำฟรี โดยยึดตามปีเพาะปลูก 2562/63

3. **การใส่จำนวนไร่** ให้ใส่เป็นจำนวนทศนิยมเท่านั้นเช่น 4 ไร่ 2 งาน ให้กรอก “4.50” เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด ไร่

2.2 พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ไร่

พันธุ์ข้าวโพดในพื้นที่โครงการ 1) พันธุ์ลูกผสมราชการ (ที่ผลิตโดยศูนย์วิจัยฯ ของ ม.เกษตร/กรมวิชาการ) ระบุชื่อพันธุ์.....
 2) พันธุ์ลูกผสมเอกชน (888,999,328,922,3011,3012 ฯลฯ) ระบุชื่อพันธุ์.....

2.3 การเป็นสมาชิกโครงการ 1) เก่า เข้าร่วมโครงการในปี 2560
 2) ใหม่ เข้าร่วมโครงการในปี 2561 2562

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ 1 ต.ค. 59 – 30 ก.ย. 62

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
1.การถ่ายทอดความรู้			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิต (การลดต้นทุน/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)			การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ ☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน			☐ 1.เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2.ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1.เป็น Smart Farmer ☐ 2. ไม่เป็น
1.4 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์อื่นๆ			☐ 1.ได้รับการรับรอง ☐ 2.อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3.ไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจาก.....
1.5 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1.ทำทุกขั้นตอน ☐ 2.ทำบางขั้นตอน ☐ 3.ไม่ทำเพราะ.....
2. การสนับสนุนปัจจัยผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ น้ำหมักชีวภาพ เชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ ☐ อื่นๆระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 กระบวนการพัฒนาคุณภาพดิน			
1) ไถกลบตอซัง จดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ สินค้าที่แปรรูประบุ..... ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4. การเชื่อมโยงการตลาด			

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
4.1 ท่านได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4.2 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) กับภาคเอกชน			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก.....
5. การบริหารจัดการกลุ่ม/กิจกรรมเสริมครัวเรือน			
5.1 เงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่			☐ 1.มีเงินฝากในกลุ่ม จำนวน.....บาท ☐ 2. ไม่มีเงินฝากในกลุ่ม เนื่องจาก.....
5.2 เกษตรผสมผสาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5.3อาชีพเสริมในครัวเรือนเช่น ทอผ้า เครื่องสาน เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)

4.1ด้านเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการ (ฤดูกาลเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่น 1 ฤดูฝน 1 พ.ค. - 31 ต.ค. 2562)

1)การลดต้นทุนการผลิต (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่น 1 ฤดูฝน)

หน่วย : ต่อไร่

ปัจจัยการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)
1) ค่าเตรียมดิน				
2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม				
3) ค่าพันธุ์				
4) ค่าปุ๋ยเคมี				
5) ค่าปุ๋ยอินทรีย์				
- ปุ๋ยอินทรีย์				
- สารชีวภาพ หน่วยปริมาณ อื่น ๆ:ระบุ.....				
6) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช				
หน่วยปริมาณ อื่น ๆ: ระบุ.....				
7) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน				
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
9) ค่าไฟฟ้า				
10) ค่าวัสดุทางการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง				
11) ค่าดูแลรักษา				
12) ค่าเก็บเกี่ยว				
13) ค่าขนส่ง				
14) อื่น ๆ				

หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เงินสด

^{1/}ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก. /ไร่ ^{2/}มูลค่าปัจจัยการผลิตหน่วย บาท /ไร่

2) การเพิ่มขึ้นของผลผลิต (ผลผลิตรวมทั้งหมดในพื้นที่โครงการ)

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)			
ชายฝั่ง		ชายเมืง	
ปริมาณ (กก.)	% ความขึ้น	ปริมาณ (กก.)	% ความขึ้น

ราคาที่กำหนดก่อนโครงการ บาทต่อกก.

หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)			
ชายฝั่ง		ชายเมืง	
ปริมาณ (กก.)	% ความขึ้น	ปริมาณ (กก.)	% ความขึ้น

ราคาที่กำหนดหลังโครงการ บาทต่อกก.

การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต 1. เพิ่มขึ้น 2. เท่าเดิม 3. ลดลง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงในทุกกรณี

.....

3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)	หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)
☐ 1. ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆระบุ..... ☐ 2. ไม่ได้การรับรอง	☐ 1.ขอรับรองมาตรฐานใหม่ ☐ (1) ได้รับการรับรอง ☐ (1.1) มาตรฐาน GAP ☐ (1.2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (1.3) อื่น ๆระบุ..... ☐ (2) อยู่ระหว่างการตรวจรับรอง ☐ (3) ไม่ได้การรับรอง ☐ 2.คงอายุการรับรองมาตรฐาน

4.2 ด้านสังคมในพื้นที่โครงการ

1) การซื้อขายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้

1. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ทั้งหมด (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....
2. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) บางส่วน ปริมาณจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ.....ของปริมาณทั้งหมด
 (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....
3. ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) สาเหตุที่ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก (1) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป
 (2) แหล่งรับซื้ออยู่ไกล (3) มีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายประจำ
 (4) อื่น ๆ ระบุ

2) การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต

1. ซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด 2. ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาดเนื่องจาก.....

4.3 ด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มแปลงใหญ่

1) การลดการใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดยาปราบวัชพืช/ศัตรูพืช ลดปุ๋ยเคมี/สารเคมี เป็นต้น

1. ลดลง
 2. เท่าเดิม
 3. เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....

2) การหมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่ในขบวนการผลิตเช่น โถกบดตอซัง ฟางข้าว ของเหลือใช้ในครัวเรือนทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

1. หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น.....
 2. ไม่หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5.1 องค์กรความรู้ระหว่างเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่

1) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม
 2. ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม (ข้ามไปตอบ 5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่)

2) ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือนท่านหรือไม่

1. นำไปปฏิบัติ
 2. ไม่นำไปปฏิบัติ เนื่องจาก.....

3) ท่านมีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จของท่านให้กับกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม
 2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม

5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่

1) ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่

1. ปฏิบัติ ○(1) น้อยที่สุด ○(2) น้อย ○(3) ปานกลาง ○(4) มาก ○(5) มากที่สุด
 2. ไม่ปฏิบัติ เนื่องจาก.....

2) ท่านให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่ในระดับใด

1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
 สาเหตุ ทุกกรณี.....

3) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตมีการคัดคุณภาพก่อนขายหรือไม่

1. คัดคุณภาพ
 2. ไม่คัดคุณภาพ เนื่องจาก.....

4) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตขายให้กลุ่มแปลงใหญ่เพื่อรวบรวมผลผลิตหรือไม่

1. ขายให้กลุ่ม
 2. ไม่ขายให้กลุ่ม เนื่องจาก.....

5) ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความโปร่งใสหรือไม่

1. โปร่งใส 2. ไม่โปร่งใส เนื่องจาก.....

6) ท่านได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่

1. ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ 2. ไม่ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ เนื่องจาก.....

7) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับใด

1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
 สาเหตุ ทุกกรณี.....

5.3 คุณภาพชีวิตในแปลงใหญ่

1) ปี 2561 - 2562 ท่านได้รับการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกายหรือไม่

1. ได้รับการตรวจ 2. ไม่ได้รับตรวจ (ข้ามตอบข้อ 3))

2) ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย

1. มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย 2. ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย

3) จากการเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สุขภาพของท่านมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือไม่

1. มีสุขภาพที่ดีขึ้น อธิบาย.....
 2. สุขภาพเหมือนเดิม
 3. สุขภาพแย่ลง เนื่องจาก.....

4) ท่านมีรายได้เสริมนอกจากการผลิตสินค้า(เชิงเดี่ยว) ในแปลงใหญ่หรือไม่

1. มีรายได้เสริม 1) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
 2) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
 3) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
 4) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
2. ไม่มีรายได้เสริม เพราะ.....

5.4 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่านหรือไม่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เป็นประโยชน์เพราะ ○1) ลดต้นทุน ○2) เพิ่มผลผลิต ○3) มีตลาดรองรับผลผลิต ○4) มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม
 ○5) เกิดการรวมกลุ่มสร้างอำนาจการต่อรอง ○6) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด
 ○7) มีคู่ค้าซื้อขายผลผลิต ○8) มีรายได้เพิ่มขึ้น ○9) อื่นๆ ระบุ.....
2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....

5.5 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่หลังจากดำเนินการมา 3 ปี เพราะอะไร

1. ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
2. ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ

6.1 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง/ประธานกลุ่ม/คณะทำงานกลุ่ม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 -5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อความรู้ความสามารถของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานความร่วมมือในหน่วยงานต่างๆของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการเชื่อมโยงตลาดของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการจัดประชุม/อบรมความรู้ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
6.ท่านมีความพอใจต่อการทำงานของประธานกลุ่มของท่านในระดับใด		
7.ท่านมีความพอใจการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มของท่านในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

6.2 ความพึงพอใจผลการดำเนินงานโครงการฯ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 - 5)	เหตุผลประกอบ
1. ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตในระดับใด		
2. ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับใด		
3. ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในระดับใด		
4. ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดในระดับใด		
5. ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านประสบความสำเร็จในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1.ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงวัย ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8.โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9.ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1.ราคาซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่เข้าร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2.แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่ คุ้มกันการนำไปจำหน่าย	

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอน ไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7. อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1. สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงใกล้เคียงกัน หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. อื่นๆระบุ.....	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 -12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร

โทร. 02-579-0555 Email : Infraeva@gmail.com

สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
โดย สศท. ศปผ.

ชื่อผู้สัมภาษณ์	ส่วน
สวป. = 1, สปป. = 2, สปล. = 3, สปป. = 4, สผพ. = 5, สปร. = 6, ศปร. = 7, ผบท. = 8	

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1	ชื่อ	สกุล		
1.2	เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน			
1.3	อายุ (ปี)			
1.4	เพศ	หญิง = 1, ชาย = 2		
1.5	ที่อยู่	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมู่บ้าน
	ตำบล	อำเภอ		
	จังหวัด	รหัสจังหวัด		
	โทร			

รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด
010	เชียงใหม่	180	เลย	470	นครนายก	560	สมุทรสาคร
020	พะเยา	190	หนองบัวลำภู	480	ปราจีนบุรี	570	นครปฐม
030	ลำปาง	200	อุดรธานี	490	ฉะเชิงเทรา	580	กาญจนบุรี
040	ลำพูน	210	หนองคาย	500	สระแก้ว	590	ราชบุรี
050	เชียงใหม่	220	สกลนคร	510	จันทบุรี	600	สมุทรสงคราม
060	แม่ฮ่องสอน	230	นครพนม	520	ตราด	610	เพชรบุรี
070	ตาก	770	บึงกาฬ	530	ระยอง	620	ประจวบคีรีขันธ์
090	สุโขทัย	310	มหาสารคาม	540	ชลบุรี	630	ชุมพร
100	แพร่	320	ร้อยเอ็ด	550	สมุทรปราการ	640	ระนอง
110	น่าน	330	กาฬสินธุ์	370	สระบุรี	650	สุราษฎร์ธานี
120	อุดรดิษฐ์	340	ขอนแก่น	380	ลพบุรี	660	พังงา
130	พิษณุโลก	290	สุรินทร์	390	สิงห์บุรี	670	ภูเก็ต
080	กำแพงเพชร	300	บุรีรัมย์	400	ชัยนาท	680	กระบี่
140	พิจิตร	350	ชัยภูมิ	410	สุพรรณบุรี	700	นครศรีธรรมราช
150	นครสวรรค์	360	นครราชสีมา	420	อ่างทอง	690	ตรัง
160	อุทัยธานี	240	มุกดาหาร	430	พระนครศรีอยุธยา	710	พัทลุง
170	เพชรบูรณ์	250	ยโสธร	440	นนทบุรี	720	สงขลา
		260	อำนาจเจริญ	450	กรุงเทพมหานคร	730	สตูล
		270	อุบลราชธานี	460	ปทุมธานี	740	ปัตตานี
		280	ศรีสะเกษ			750	ยะลา
						760	นราธิวาส

1.6	ระดับการศึกษาสูงสุด		ไม่สำเร็จการศึกษา = 0, ประถมต้น = 4, ประถมปลาย = 6, มัธยมต้น = 9, มัธยมปลาย/ปวช. = 12, ปวส. = 14, ปริญญาตรี = 16, ปริญญาโท = 18, ปริญญาเอก = 22
-----	---------------------	--	---

1.7	อาชีพหลัก		<p>ในภาคเกษตร: เกษตรกร = 1, รับจ้างเกษตร = 2</p> <p>นอกภาคเกษตร: รับจ้างนอกภาคเกษตร = 3, ทำงานประจำ = 4, ธุรกิจส่วนตัว = 5 ไม่มีงานทำ: เรียนหนังสือ = 6, ว่างาน/แม่บ้าน = 7, คนชรา/ผู้พิการ = 8</p>
-----	-----------	--	---

1.8	ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี)	
-----	---------------------------	--

1.9	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
	จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		จำนวนแรงงานในภาคเกษตร (คน)

1.10	ที่ดินในการถือครอง					
	รายการ	ของตนเอง (ไร่)	เช่า (ไร่)	ทำฟรี (ไร่)	ชลประทาน (ใน=1, นอก=2)	แหล่งน้ำที่ใช้
ในภาคเกษตร						
	1) ที่นา					
	2) ที่พืชไร่					
	3) ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น					
	4) ที่สวนผัก/สมุนไพร					
	5) ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ					
	6) ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์					
	7) ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์					
	8) ที่เพาะเลี้ยงประมง					
	9) ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน					
นอกภาคเกษตร						
	10) ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย					
	11) ที่รกร้างว่างเปล่า					
	12) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ					
	13) ป่าถือครอง					
แหล่งน้ำที่ใช้						
น้ำฝน = 1, ชลประทาน = 2, สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ = 3, บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง = 4, โครงการเอกชน/ราชการ สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 5, กลุ่ม/สถาบัน สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 6, ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา = 7						

1.11	การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐ (ให้ตอบทุกข้อ)				มีส่วนร่วม = 1, ไม่มีส่วนร่วม = 2	
	1) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	3) การบริหารจัดการน้ำ	5) Zoning by Agri-Map	7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์		
	2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร	6) ธนาкарสินค้าเกษตร	8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่		
	9) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	10) รักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว	11) เกษตรผสมผสาน	12) ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร		
	13) ป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมีสาหร่าย	14) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร				

คำจำกัดความแบบสอบถามเพื่อสนับสนุนโครงการสำรวจข้อมูลเกษตรกร สำหรับการประเมินผล

1. **อาชีพหลัก** หมายถึง อาชีพหลักเกษตรกร โดยยึดตามการใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอาชีพนั้น ๆ เป็นหลัก หากในกรณีที่มีการใช้เวลาที่เท่ากันหรือก้ำกึ่งกันให้ยึดตามการได้รับรายได้ที่มากกว่าของอาชีพนั้น ๆ เป็นหลักแทน

2. **ที่ดินในการถือครอง** หมายถึง การถือครองที่ดินของเกษตรกรทุกผืนและทุกแปลงที่ถือครองอยู่และการเข้าไปใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงของพื้นที่ดินนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นของตนเอง ที่เช่าผู้อื่น และที่ได้ทำฟรี โดยยึดตามปีเพาะปลูก 2562/63

3. **การใส่จำนวนไร่** ให้ใส่เป็นจำนวนทศนิยมเท่านั้นเช่น 4 ไร่ 2 งาน ให้กรอก “4.50” เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ไร่

2.2 พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ไร่

พันธุ์มันสำปะหลังในพื้นที่โครงการ 1) เกษตรศาสตร์ ระบุ..... 2) ระยอง ระบุ..... 3) ห้วยบง ระบุ..... 4) อื่น ๆ ระบุ.....

2.3 การเป็นสมาชิกโครงการ 1) เก่า เข้าร่วมโครงการในปี 2560

2) ใหม่ เข้าร่วมโครงการในปี 2561 2562

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ 1 ต.ค. 59 – 30 ก.ย. 62

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
1.การถ่ายทอดความรู้			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิต (การลดต้นทุน/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)			การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ ☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน			☐ 1.เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2.ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1.เป็น Smart Farmer ☐ 2. ไม่เป็น
1.4 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์อื่นๆ			☐ 1.ได้รับการรับรอง ☐ 2.อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3.ไม่ได้รับการรับรอง เนื่องจาก.....
1.5 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2.ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1.ทำทุกขั้นตอน ☐ 2.ทำบางขั้นตอน ☐ 3.ไม่ทำเพราะ.....
2. การสนับสนุนปัจจัยผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ น้ำหมักชีวภาพ เชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ ☐ อื่นๆระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลฯที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 กระบวนการพัฒนาคุณภาพดิน			
1) โกลบตอซัง งดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ สินค้าที่แปรรูประบุ..... ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
4. การเชื่อมโยงการตลาด			
4.1 ท่านได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4.2 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) กับภาคเอกชน			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก.....
5. การบริหารจัดการกลุ่ม/กิจกรรมเสริมครัวเรือน			
5.1 เงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่			☐ 1.มีเงินฝากในกลุ่ม จำนวน.....บาท ☐ 2. ไม่มีเงินฝากในกลุ่ม เนื่องจาก.....
5.2 เกษตรผสมผสาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5.3อาชีพเสริมในครัวเรือนเช่น ทอผ้า เครื่องสาน เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)

4.1ด้านเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการ (ฤดูกาลเพาะปลูก 2562/63)

1)การลดต้นทุนการผลิต (มันสำปะหลัง)

หน่วย : ต่อไร่

ปัจจัยการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)
1) ค่าเตรียมดิน				
2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม				
3) ค่าพันธุ์				
4) ค่าปุ๋ยเคมี				
5) ค่าปุ๋ยอินทรีย์				
- ปุ๋ยอินทรีย์				
- สารชีวภาพ หน่วยปริมาณ อื่น ๆ:ระบุ.....				
6) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช				
หน่วยปริมาณ อื่น ๆ: ระบุ.....				
7) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน				
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
9) ค่าไฟฟ้า				
10) ค่าวัสดุทางการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง				
11) ค่าดูแลรักษา				
12) ค่าเก็บเกี่ยว				
13) ค่าขนส่ง				
14) อื่น ๆ				

หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด

^{1/}ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก. /ไร่ ^{2/}มูลค่าปัจจัยการผลิตหน่วย บาท /ไร่

2) การเพิ่มขึ้นของผลผลิต (ผลผลิตรวมทั้งหมดในพื้นที่โครงการ)

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
อายุตั้งแต่ปลูกถึงเก็บ (กี่เดือน)	ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ (ตัน) (ทศนิยม 2 ตำแหน่ง)	อายุตั้งแต่ปลูกถึงเก็บ (กี่เดือน)	ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ (ตัน) (ทศนิยม 2 ตำแหน่ง)

ราคาที่กำหนดก่อนโครงการ บาทต่อกก. ราคาที่กำหนดหลังโครงการ บาทต่อกก.

การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต 1. เพิ่มขึ้น 2. เท่าเดิม 3. ลดลง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงในทุกกรณี

.....

3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)	หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)
☐ 1. ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆ ระบุ..... ☐ 2. ไม่ได้การรับรอง	☐ 1. ขอรับรองมาตรฐานใหม่ ☐ (1) ได้รับการรับรอง ☐ (1.1) มาตรฐาน GAP ☐ (1.2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (1.3) อื่น ๆ ระบุ..... ☐ (2) อยู่ระหว่างการตรวจรับรอง ☐ (3) ไม่ได้การรับรอง ☐ 2. คงอายุการรับรองมาตรฐาน

4.2 ด้านสังคมในพื้นที่โครงการ

1) การซื้อขายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้

1. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ทั้งหมด (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....
2. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) บางส่วน ปริมาณจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ.....ของปริมาณทั้งหมด
 (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....
3. ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) สาเหตุที่ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก (1) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป
 (2) แหล่งรับซื้ออยู่ไกล (3) มีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายประจำ
 (4) อื่น ๆ ระบุ

2) การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต

1. ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด 2. ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาดเนื่องจาก.....

4.3 ด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มแปลงใหญ่

- 1) การลดการใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดยาปราบวัชพืช/ศัตรูพืช ลดปุ๋ยเคมี/สารเคมี เป็นต้น

1. ลดลง
 2. เท่าเดิม
 3. เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....

- 2) การหมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่ในขบวนการผลิตเช่น โถกบดตอซัง ฟางข้าว ของเหลือใช้ในครัวเรือนทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

1. หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น.....
 2. ไม่หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5.1 องค์กรความรู้ระหว่างเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่

- 1) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม
 2. ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม (ข้ามไปตอบ 5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่)

- 2) ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือนท่านหรือไม่

1. นำไปปฏิบัติ
 2. ไม่นำไปปฏิบัติ เนื่องจาก.....

- 3) ท่านมีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จของท่านให้กับกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม
 2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม

5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่

- 1) ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่

1. ปฏิบัติ ○(1) น้อยที่สุด ○(2) น้อย ○(3) ปานกลาง ○(4) มาก ○(5) มากที่สุด
 2. ไม่ปฏิบัติ เนื่องจาก.....

- 2) ท่านให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่ในระดับใด

1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
 สาเหตุ ทุกกรณี.....

- 3) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตมีการคัดคุณภาพก่อนขายหรือไม่
1. คัดคุณภาพ
2. ไม่คัดคุณภาพ เนื่องจาก.....
- 4) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตขายให้กลุ่มแปลงใหญ่เพื่อรวบรวมผลผลิตหรือไม่
1. ขายให้กลุ่ม
2. ไม่ขายให้กลุ่ม เนื่องจาก.....
- 5) ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความโปร่งใสหรือไม่
1. โปร่งใส 2. ไม่โปร่งใส เนื่องจาก.....
- 6) ท่านได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่
1. ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ 2. ไม่ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ เนื่องจาก.....
- 7) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับใด
1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
- สาเหตุ ทุกกรณี.....

5.3 คุณภาพชีวิตในแปลงใหญ่

- 1) ปี 2561 - 2562 ท่านได้รับการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกายหรือไม่
1. ได้รับการตรวจ 2. ไม่ได้รับตรวจ (ข้ามตอบข้อ 3)
- 2) ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย
1. มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย 2. ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย
- 3) จากการเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สุขภาพของท่านมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือไม่
1. มีสุขภาพที่ดีขึ้น อธิบาย.....
2. สุขภาพเหมือนเดิม
3. สุขภาพแย่ลง เนื่องจาก.....
- 4) ท่านมีรายได้เสริมนอกจากการผลิตสินค้า(เชิงเดี่ยว) ในแปลงใหญ่หรือไม่
1. มีรายได้เสริม 1) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 2) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 3) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 4) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
2. ไม่มีรายได้เสริม เพราะ.....

5.4 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่านหรือไม่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เป็นประโยชน์เพราะ ○1) ลดต้นทุน ○2) เพิ่มผลผลิต ○3) มีตลาดรองรับผลผลิต ○4) มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม
○5) เกิดการรวมกลุ่มสร้างอำนาจการต่อรอง ○6) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด
○7) มีคู่ค้าซื้อขายผลผลิต ○8) มีรายได้เพิ่มขึ้น ○9) อื่นๆ ระบุ.....
2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....

5.5 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่หลังจากดำเนินการมา 3 ปี เพราะอะไร

1. ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
2. ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ

6.1 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง/ประธานกลุ่ม/คณะทำงานกลุ่ม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 -5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความรู้ความสามารถ</u> ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความสามารถในการบริหารจัดการ</u> กลุ่มของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานความร่วมมือ</u> ในหน่วยงานต่างๆของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานการเชื่อมโยงตลาด</u> ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานการจัดประชุม/อบรม</u> ความรู้ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
6.ท่านมีความ <u>พอใจ</u> ต่อการทำงานของประธานกลุ่มของท่านในระดับใด		
7.ท่านมีความ <u>พอใจ</u> การทำงานของคณะกรรมการกลุ่มของท่านในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

6.2 ความพึงพอใจผลการดำเนินงานโครงการฯ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 - 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>ลดต้นทุนการผลิต</u> ในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>เพิ่มผลผลิต</u> ในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>พัฒนาคุณภาพผลผลิต</u> ในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>เชื่อมโยงตลาด</u> ในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>บริหารจัดการกลุ่ม</u> ในระดับใด		
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา <u>กลุ่มแปลงใหญ่</u> ของท่านประสบความสำเร็จในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1. ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงอายุ ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8.โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9.ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1.ราคาซื้อขายผลผลิตของภาคเอกชนที่ทำงานร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2.แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่คุ้มกับการนำไปจำหน่าย	
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ทำงานร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอนไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1.สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงไกลกัน หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. อื่นๆระบุ.....	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 -12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร

โทร. 02-579-0555 Email : Infraeva@gmail.com

สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
โดย สศท. ศปผ.

ชื่อผู้สัมภาษณ์	ส่วน
สวป. = 1, สปป. = 2, สปส. = 3, สปป. = 4, สผพ. = 5, สปธ. = 6, ศปร. = 7, ฝบท. = 8	

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1	ชื่อ	สกุล		
1.2	เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน			
1.3	อายุ (ปี)			
1.4	เพศ	หญิง = 1, ชาย = 2		
1.5	ที่อยู่	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมู่บ้าน
	ตำบล	อำเภอ		
	จังหวัด	รหัสจังหวัด		
	โทร			

รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด
010	เชียงใหม่	180	เลย	470	นครนายก	560	สมุทรสาคร
020	พะเยา	190	หนองบัวลำภู	480	ปราจีนบุรี	570	นครปฐม
030	ลำปาง	200	อุดรธานี	490	ฉะเชิงเทรา	580	กาญจนบุรี
040	ลำพูน	210	หนองคาย	500	สระแก้ว	590	ราชบุรี
050	เชียงใหม่	220	สกลนคร	510	จันทบุรี	600	สมุทรสงคราม
060	แม่ฮ่องสอน	230	นครพนม	520	ตราด	610	เพชรบุรี
070	ตาก	770	บึงกาฬ	530	ระยอง	620	ประจวบคีรีขันธ์
090	สุโขทัย	310	มหาสารคาม	540	ชลบุรี	630	ชุมพร
100	แพร่	320	ร้อยเอ็ด	550	สมุทรปราการ	640	ระนอง
110	น่าน	330	กาฬสินธุ์	370	สระบุรี	650	สุราษฎร์ธานี
120	อุดรดิษฐ์	340	ขอนแก่น	380	ลพบุรี	660	พังงา
130	พิษณุโลก	290	สุรินทร์	390	สิงห์บุรี	670	ภูเก็ต
080	กำแพงเพชร	300	บุรีรัมย์	400	ชัยนาท	680	กระบี่
140	พิจิตร	350	ชัยภูมิ	410	สุพรรณบุรี	700	นครศรีธรรมราช
150	นครสวรรค์	360	นครราชสีมา	420	อ่างทอง	690	ตรัง
160	อุทัยธานี	240	มุกดาหาร	430	พระนครศรีอยุธยา	710	พัทลุง
170	เพชรบูรณ์	250	ยโสธร	440	นนทบุรี	720	สงขลา
		260	อำนาจเจริญ	450	กรุงเทพมหานคร	730	สตูล
		270	อุบลราชธานี	460	ปทุมธานี	740	ปัตตานี
		280	ศรีสะเกษ			750	ยะลา
						760	นราธิวาส

1.6	ระดับการศึกษาสูงสุด		ไม่สำเร็จการศึกษา = 0, ประถมต้น = 4, ประถมปลาย = 6, มัธยมต้น = 9, มัธยมปลาย/ปวช. = 12, ปวส. = 14, ปริญญาตรี = 16, ปริญญาโท = 18, ปริญญาเอก = 22
-----	---------------------	--	---

1.7	อาชีพหลัก		<p>ในภาคเกษตร: เกษตรกร = 1, รับจ้างเกษตร = 2</p> <p>นอกภาคเกษตร: รับจ้างนอกภาคเกษตร = 3, ทำงานประจำ = 4, ธุรกิจส่วนตัว = 5 ไม่มีงานทำ: เรียนหนังสือ = 6, ว่างาน/แม่บ้าน = 7, คนชรา/ผู้พิการ = 8</p>
-----	-----------	--	---

1.8	ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี)	
-----	---------------------------	--

1.9	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
	จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		จำนวนแรงงานในภาคเกษตร (คน)

1.10	ที่ดินในการถือครอง					
	รายการ	ของตนเอง (ไร่)	เช่า (ไร่)	ทำฟรี (ไร่)	ชลประทาน (ใน=1, นอก=2)	แหล่งน้ำที่ใช้
ในภาคเกษตร						
	1) ที่นา					
	2) ที่พืชไร่					
	3) ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น					
	4) ที่สวนผัก/สมุนไพร					
	5) ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ					
	6) ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์					
	7) ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์					
	8) ที่เพาะเลี้ยงประมง					
	9) ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน					
นอกภาคเกษตร						
	10) ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย					
	11) ที่รกร้างว่างเปล่า					
	12) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ					
	13) ป่าถือครอง					
แหล่งน้ำที่ใช้						
น้ำฝน = 1, ชลประทาน = 2, สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ = 3, บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง = 4, โครงการเอกชน/ราชการ สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 5, กลุ่ม/สถาบัน สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 6, ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา = 7						

1.11	การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐ (ให้ตอบทุกข้อ)				มีส่วนร่วม = 1, ไม่มีส่วนร่วม = 2	
	1) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	3) การบริหารจัดการน้ำ	5) Zoning by Agri-Map	7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์		
	2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร	6) ธนาкарสินค้าเกษตร	8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่		
	9) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	10) รักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว	11) เกษตรผสมผสาน	12) ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร		
	13) ป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมีสาหร่าย	14) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร				

คำจำกัดความแบบสอบถามเพื่อสนับสนุนโครงการสำรวจข้อมูลเกษตรกร สำหรับการประเมินผล

1. **อาชีพหลัก** หมายถึง อาชีพหลักเกษตรกร โดยยึดตามการใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอาชีพนั้น ๆ เป็นหลัก หากในกรณีที่มีการใช้เวลาที่เท่ากันหรือก้ำกึ่งกันให้ยึดตามการได้รับรายได้ที่มากกว่าของอาชีพนั้น ๆ เป็นหลักแทน

2. **ที่ดินในการถือครอง** หมายถึง การถือครองที่ดินของเกษตรกรทุกผืนและทุกแปลงที่ถือครองอยู่และการเข้าไปใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงของพื้นที่ดินนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นของตนเอง ที่เช่าผู้อื่น และที่ได้ทำฟรี โดยยึดตามปีเพาะปลูก 2562/63

3. **การใส่จำนวนไร่** ให้ใส่เป็นจำนวนทศนิยมเท่านั้นเช่น 4 ไร่ 2 งาน ให้กรอก “4.50” เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานทั้งหมด ไร่

2.2 พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ไร่

พันธุ์อ้อยโรงงานในพื้นที่โครงการ 1) ขอนแก่น 3 2) LK92-11 3) 2) K99-72

4) อู่ทอง ระบุ..... 5) อื่น ๆ ระบุ.....

อายุของอ้อยโรงงาน 1) ปีแรก 2) ปีที่ 2 2) ปีที่ 3 ขึ้นไป ระบุปี.....

2.3 การเป็นสมาชิกโครงการ 1) เก่า เข้าร่วมโครงการในปี 2560

2) ใหม่ เข้าร่วมโครงการในปี 2561 2562

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ 1 ต.ค. 59 – 30 ก.ย. 62

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
1.การถ่ายทอดความรู้			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิต (การลดต้นทุน/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)			การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ ☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน			☐ 1.เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2. ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1.เป็น Smart Farmer ☐ 2. ไม่เป็น
1.4 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP/อินทรีย์อื่นๆ			☐ 1.ได้รับการรับรอง ☐ 2.อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3.ไม่ได้รับรอง เนื่องจาก.....
1.5 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1.ทำทุกขั้นตอน ☐ 2.ทำบางขั้นตอน ☐ 3.ไม่ทำเพราะ.....
2. การสนับสนุนปัจจัยผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ น้ำหมักชีวภาพ เชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ ☐ อื่นๆระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 กระบวนการพัฒนาคุณภาพดิน			
1) ไถกลบตอซัง จดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ สินค้าที่แปรรูประบุ..... ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
4. การเชื่อมโยงการตลาด			
4.1 ท่านได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4.2 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) กับภาคเอกชน			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก.....
5. การบริหารจัดการกลุ่ม/กิจกรรมเสริมครัวเรือน			
5.1 เงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่			☐ 1.มีเงินฝากในกลุ่ม จำนวน.....บาท ☐ 2. ไม่มีเงินฝากในกลุ่ม เนื่องจาก.....
5.2 เกษตรผสมผสาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5.3อาชีพเสริมในครัวเรือนเช่น ทอผ้า เครื่องสาน เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)

4.1ด้านเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการ (ฤดูกาลเพาะปลูก 2562/63)

1)การลดต้นทุนการผลิต (อ้อยโรงงาน)

หน่วย : ต่อไร่

ปัจจัยการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)
1) ค่าเตรียมดิน				
2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม				
3) ค่าพันธุ์				
4) ค่าปุ๋ยเคมี				
5) ค่าปุ๋ยอินทรีย์				
- ปุ๋ยอินทรีย์				
- สารชีวภาพ หน่วยปริมาณ อื่น ๆ:ระบุ.....				
6) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช				
หน่วยปริมาณ อื่น ๆ: ระบุ.....				
7) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน				
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
9) ค่าไฟฟ้า				
10) ค่าวัสดุทางการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง				
11) ค่าดูแลรักษา				
12) ค่าเก็บเกี่ยว				
13) ค่าขนส่ง				
14) อื่น ๆ				

หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด

^{1/}ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก. /ไร่ ^{2/}มูลค่าปัจจัยการผลิตหน่วย บาท /ไร่

2) การเพิ่มขึ้นของผลผลิต (ผลผลิตรวมทั้งหมดในพื้นที่โครงการ)

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
ความหวานโดยเฉลี่ย (ซีซีเอส)	ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ (ตัน) ทศนิยม 2 ตำแหน่ง	ความหวานโดยเฉลี่ย (ซีซีเอส)	ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ (ตัน) ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ราคาที่กำหนดก่อนโครงการ บาทต่อตัน ราคาที่กำหนดหลังโครงการ บาทต่อตัน

การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต 1. เพิ่มขึ้น 2. เท่าเดิม 3. ลดลง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงในทุกกรณี

3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)	หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)
☐ 1. ได้รับการรับรอง ☐ (1) มาตรฐาน GAP ☐ (2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (3) อื่น ๆ ระบุ..... ☐ 2. ไม่ได้การรับรอง	☐ 1. ขอรับรองมาตรฐานใหม่ ☐ (1) ได้รับการรับรอง ☐ (1.1) มาตรฐาน GAP ☐ (1.2) เกษตรอินทรีย์ ☐ (1.3) อื่น ๆ ระบุ..... ☐ (2) อยู่ระหว่างการตรวจรับรอง ☐ (3) ไม่ได้การรับรอง ☐ 2. คงอายุการรับรองมาตรฐาน

4.2 ด้านสังคมในพื้นที่โครงการ

1) การซื้อขายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้

1. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ทั้งหมด (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....

2. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) บางส่วน ปริมาณจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ.....ของปริมาณทั้งหมด
 (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ตกลง สาเหตุ.....

3. ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) สาเหตุที่ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก (1) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป
 (2) แหล่งรับซื้ออยู่ไกล (3) มีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายประจำ
 (4) อื่น ๆ ระบุ

2) การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต

1. ซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด 2. ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาดเนื่องจาก.....

4.3 ด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มแปลงใหญ่

- 1) การลดการใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดยาปราบวัชพืช/ศัตรูพืช ลดปุ๋ยเคมี/สารเคมี เป็นต้น

1. ลดลง
 2. เท่าเดิม
 3. เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....

- 2) การหมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่ในขบวนการผลิตเช่น โกลบตอซัง ฟางข้าว ของเหลือใช้ในครัวเรือนทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

1. หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น.....
 2. ไม่หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5.1 องค์กรระหว่างเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่

- 1) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม
 2. ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม (ข้ามไปตอบ 5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่)

- 2) ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือนท่านหรือไม่

1. นำไปปฏิบัติ
 2. ไม่นำไปปฏิบัติ เนื่องจาก.....

- 3) ท่านมีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จของท่านให้กับกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม
 2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม

5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่

- 1) ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่

1. ปฏิบัติ ○(1) น้อยที่สุด ○(2) น้อย ○(3) ปานกลาง ○(4) มาก ○(5) มากที่สุด
 2. ไม่ปฏิบัติ เนื่องจาก.....

- 2) ท่านให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่ในระดับใด

1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด

สาเหตุ ทุกรณณ์.....

- 3) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตมีการคัดคุณภาพก่อนขายหรือไม่
1. คัดคุณภาพ
2. ไม่คัดคุณภาพ เนื่องจาก.....
- 4) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตขายให้กลุ่มแปลงใหญ่เพื่อรวบรวมผลผลิตหรือไม่
1. ขายให้กลุ่ม
2. ไม่ขายให้กลุ่ม เนื่องจาก.....
- 5) ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความโปร่งใสหรือไม่
1. โปร่งใส 2. ไม่โปร่งใส เนื่องจาก.....
- 6) ท่านได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่
1. ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ 2. ไม่ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ เนื่องจาก.....
- 7) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับใด
1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
- สาเหตุ ทุกกรณี.....

5.3 คุณภาพชีวิตในแปลงใหญ่

- 1) ปี 2561 - 2562 ท่านได้รับการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกายหรือไม่
1. ได้รับการตรวจ 2. ไม่ได้รับตรวจ (ข้ามตอบข้อ 3)
- 2) ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย
1. มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย 2. ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย
- 3) จากการเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สุขภาพของท่านมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือไม่
1. มีสุขภาพที่ดีขึ้น อธิบาย.....
2. สุขภาพเหมือนเดิม
3. สุขภาพแย่ลง เนื่องจาก.....
- 4) ท่านมีรายได้เสริมนอกจากการผลิตสินค้า(เชิงเดี่ยว) ในแปลงใหญ่หรือไม่
1. มีรายได้เสริม 1) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 2) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 3) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 4) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
2. ไม่มีรายได้เสริม เพราะ.....

5.4 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่านหรือไม่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เป็นประโยชน์เพราะ ○1) ลดต้นทุน ○2) เพิ่มผลผลิต ○3) มีตลาดรองรับผลผลิต ○4) มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม
○5) เกิดการรวมกลุ่มสร้างอำนาจการต่อรอง ○6) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด
○7) มีคู่ค้าซื้อขายผลผลิต ○8) มีรายได้เพิ่มขึ้น ○9) อื่นๆ ระบุ.....
2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....

5.5 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่หลังจากดำเนินการมา 3 ปี เพราะอะไร

1. ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
2. ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ

6.1 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง/ประธานกลุ่ม/คณะทำงานกลุ่ม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 -5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความรู้ความสามารถ</u> ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>ความสามารถในการบริหารจัดการ</u> กลุ่มของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานความร่วมมือ</u> ในหน่วยงานต่างๆของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานการเชื่อมโยงตลาด</u> ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อ <u>การประสานการจัดประชุม/อบรม</u> ความรู้ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
6.ท่านมีความ <u>พอใจ</u> ต่อการทำงานของประธานกลุ่มของท่านในระดับใด		
7.ท่านมีความ <u>พอใจ</u> การทำงานของคณะกรรมการกลุ่มของท่านในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

6.2 ความพึงพอใจผลการดำเนินงานโครงการฯ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 - 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>ลดต้นทุนการผลิต</u> ในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>เพิ่มผลผลิต</u> ในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>พัฒนาคุณภาพผลผลิต</u> ในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>เชื่อมโยงตลาด</u> ในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการ <u>บริหารจัดการกลุ่ม</u> ในระดับใด		
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา <u>กลุ่มแปลงใหญ่</u> ของท่านประสบความสำเร็จในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1.ขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงอายุ ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8.โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9.ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1.ราคาซื้อขายผลผลิตของภาคเอกชนที่ร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2.แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่คุ้มกับการนำไปจำหน่าย	
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอนไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6.อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7.อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1.สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงไกลกัน หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. อื่นๆระบุ.....	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 -12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร

โทร. 02-579-0555 Email : Infraeva@gmail.com

สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เพื่อประเมินผลโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
โดย สศท. ศปผ.

ชื่อผู้สัมภาษณ์	ส่วน
สวป. = 1, สปป. = 2, สปส. = 3, สปป. = 4, สผพ. = 5, สปธ. = 6, ศปร. = 7, ฝปท. = 8	

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1	ชื่อ	สกุล		
1.2	เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน			
1.3	อายุ (ปี)			
1.4	เพศ	หญิง = 1, ชาย = 2		
1.5	ที่อยู่	บ้านเลขที่	หมู่ที่	หมู่บ้าน
	ตำบล	อำเภอ		
	จังหวัด	รหัสจังหวัด		
	โทร			

รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด	รหัส	จังหวัด
010	เชียงใหม่	180	เลย	470	นครนายก	560	สมุทรสาคร
020	พะเยา	190	หนองบัวลำภู	480	ปราจีนบุรี	570	นครปฐม
030	ลำปาง	200	อุดรธานี	490	ฉะเชิงเทรา	580	กาญจนบุรี
040	ลำพูน	210	หนองคาย	500	สระแก้ว	590	ราชบุรี
050	เชียงใหม่	220	สกลนคร	510	จันทบุรี	600	สมุทรสงคราม
060	แม่ฮ่องสอน	230	นครพนม	520	ตราด	610	เพชรบุรี
070	ตาก	770	บึงกาฬ	530	ระยอง	620	ประจวบคีรีขันธ์
090	สุโขทัย	310	มหาสารคาม	540	ชลบุรี	630	ชุมพร
100	แพร่	320	ร้อยเอ็ด	550	สมุทรปราการ	640	ระนอง
110	น่าน	330	กาฬสินธุ์	370	สระบุรี	650	สุราษฎร์ธานี
120	อุดรดิษฐ์	340	ขอนแก่น	380	ลพบุรี	660	พังงา
130	พิษณุโลก	290	สุรินทร์	390	สิงห์บุรี	670	ภูเก็ต
080	กำแพงเพชร	300	บุรีรัมย์	400	ชัยนาท	680	กระบี่
140	พิจิตร	350	ชัยภูมิ	410	สุพรรณบุรี	700	นครศรีธรรมราช
150	นครสวรรค์	360	นครราชสีมา	420	อ่างทอง	690	ตรัง
160	อุทัยธานี	240	มุกดาหาร	430	พระนครศรีอยุธยา	710	พัทลุง
170	เพชรบูรณ์	250	ยโสธร	440	นนทบุรี	720	สงขลา
		260	อำนาจเจริญ	450	กรุงเทพมหานคร	730	สตูล
		270	อุบลราชธานี	460	ปทุมธานี	740	ปัตตานี
		280	ศรีสะเกษ			750	ยะลา
						760	นราธิวาส

1.6	ระดับการศึกษาสูงสุด		ไม่สำเร็จการศึกษา = 0, ประถมต้น = 4, ประถมปลาย = 6, มัธยมต้น = 9, มัธยมปลาย/ปวช. = 12, ปวส. = 14, ปริญญาตรี = 16, ปริญญาโท = 18, ปริญญาเอก = 22
-----	---------------------	--	---

1.7	อาชีพหลัก		ในภาคเกษตร: เกษตรกร = 1, รับจ้างเกษตร = 2 นอกภาคเกษตร: รับจ้างนอกภาคเกษตร = 3, ทำงานประจำ = 4, ธุรกิจส่วนตัว = 5 ไม่มีงานทำ: เรียนหนังสือ = 6, ว่างาน/แม่บ้าน = 7, คนชรา/ผู้พิการ = 8
-----	-----------	--	--

1.8	ประสบการณ์ทำการเกษตร (ปี)	
-----	---------------------------	--

1.9	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
	จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		จำนวนแรงงานในภาคเกษตร (คน)

1.10	ที่ดินในการถือครอง					
	รายการ	ของตนเอง (ไร่)	เช่า (ไร่)	ทำฟรี (ไร่)	ชลประทาน (ใน=1, นอก=2)	แหล่งน้ำที่ใช้
ในภาคเกษตร						
	1) ที่นา					
	2) ที่พืชไร่					
	3) ที่สวนผลไม้/ไม้ยืนต้น					
	4) ที่สวนผัก/สมุนไพร					
	5) ที่ไม้ดอก/ไม้ประดับ					
	6) ที่เลี้ยงสัตว์เป็นโรงเรือน/ โรงเลี้ยง/คอกสัตว์					
	7) ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์/ปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์					
	8) ที่เพาะเลี้ยงประมง					
	9) ฟาร์ม/เกษตรผสมผสาน					
นอกภาคเกษตร						
	10) ที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย					
	11) ที่รกร้างว่างเปล่า					
	12) ห้วย/หนอง/คลอง/บึง/สระ					
	13) ป่าถือครอง					
แหล่งน้ำที่ใช้						
น้ำฝน = 1, ชลประทาน = 2, สูบเองจากแหล่งธรรมชาติ = 3, บ่อ/สระ/บาดาล ของตนเอง = 4, โครงการเอกชน/ราชการ สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 5, กลุ่ม/สถาบัน สูบจากแหล่งธรรมชาติ = 6, ซื้อจากผู้ให้บริการ/ประปา = 7						

1.11 การมีส่วนร่วมในโครงการ/นโยบายของรัฐ (ให้ตอบทุกข้อ)				มีส่วนร่วม = 1, ไม่มีส่วนร่วม = 2	
1) ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	3) การบริหารจัดการน้ำ	5) Zoning by Agri-Map	7) มาตรฐานสินค้าเกษตร GAP/เกษตรอินทรีย์		
2) ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	4) แผนการผลิตข้าวครบวงจร	6) ธนาкарสินค้าเกษตร	8) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่		
9) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	10) รักษาระดับปริมาณและคุณภาพข้าว	11) เกษตรผสมผสาน	12) ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร		
13) ป้องกันและกำจัดโรคใบด่างมีสาเหตุหลัง	14) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร				

คำจำกัดความแบบสอบถามเพื่อสนับสนุนโครงการสำรวจข้อมูลเกษตรกร สำหรับการประเมินผล

1. **อาชีพหลัก** หมายถึง อาชีพหลักเกษตรกร โดยยึดตามการใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับอาชีพนั้น ๆ เป็นหลัก หากในกรณีที่มีการใช้เวลาที่เท่ากันหรือก้ำกึ่งกันให้ยึดตามการได้รับรายได้ที่มากกว่าของอาชีพนั้น ๆ เป็นหลักแทน

2. **ที่ดินในการถือครอง** หมายถึง การถือครองที่ดินของเกษตรกรทุกผืนและทุกแปลงที่ถือครองอยู่และการเข้าไปใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงของพื้นที่ดินนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นของตนเอง ที่เช่าผู้อื่น และที่ได้ทำฟรี โดยยึดตามปีเพาะปลูก 2562/63

3. **การใส่จำนวนไร่** ให้ใส่เป็นจำนวนทศนิยมเท่านั้นเช่น 4 ไร่ 2 งาน ให้กรอก “4.50” เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโครงการ

2.1 พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมด ไร่

2.2 พื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ไร่

พันธุ์ปาล์มน้ำมันในพื้นที่โครงการ 1) สุราษฎร์ธานี 1 2) สุราษฎร์ธานี 2 3) พันธุ์พื้นเมือง 4) อื่น ๆ

2.3 การเป็นสมาชิกโครงการ 1) เก่า เข้าร่วมโครงการในปี 2560

2) ใหม่ เข้าร่วมโครงการในปี 2561 2562

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

3.1 การได้รับการส่งเสริมและผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมของโครงการ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านได้รับ ส่งเสริม เข้าร่วม สนับสนุน จากการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ 1 ต.ค. 59 – 30 ก.ย. 62

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
1.การถ่ายทอดความรู้			
1.1 การส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการผลิต (การลดต้นทุน/การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต)			การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ ☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2.ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.2 การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม			
1) การส่งเสริมวางแผนบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน			☐ 1.เข้าร่วมวางแผนกลุ่ม ☐ 2. ไม่เข้าร่วม เนื่องจาก.....
2) การส่งเสริมการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) การส่งเสริมการรวมกลุ่มกันผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.3 การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer			☐ 1.เป็น Smart Farmer ☐ 2. ไม่เป็น
1.4 การส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO			☐ 1.ได้รับการรับรอง ☐ 2.อยู่ระหว่างขอการรับรอง ☐ 3.ไม่ได้รับรอง เนื่องจาก.....
1.5 การถ่ายทอดความรู้การพัฒนาการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
1.6 มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2.ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....
1.7 อบรมการทำบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ			☐ 1.ทำทุกขั้นตอน ☐ 2.ทำบางขั้นตอน ☐ 3.ไม่ทำเพราะ.....
2. การสนับสนุนปัจจัยผลิต/เครื่องจักรกล/แหล่งน้ำ			
2.1 มีการสนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่			☐ 1.ใช้ประโยชน์ ☐ 2. ไม่ใช้ประโยชน์เนื่องจาก.....
2.2 ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ น้ำหมักชีวภาพ เชื้อจุลินทรีย์ เป็นต้น			ปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน ☐ 1.พันธุ์พืช ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 2.วัสดุทางการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก..... ☐ 3.อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ (1) ใช้ประโยชน์ ☐ (2) ไม่ใช้ประโยชน์ ☐ อื่นๆระบุ.....
2.3 การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร			เครื่องจักรกลที่ได้รับการสนับสนุน 1..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 2..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ 3..... ☐ (1) นำไปใช้ ☐ (2) ไม่ใช้ ไม่ใช้เนื่องจาก.....
2.4 กระบวนการพัฒนาคุณภาพดิน			
1) โกลบตอซัง จดเผาฟางและตอซังพืช			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3) ส่งเสริม/สาธิตการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4) การผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5) ผลิตน้ำหมักชีวภาพ			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3. การยกระดับมาตรฐานและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร			
3.1 เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เช่น GAP เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
3.2 การสร้างมูลค่าเพิ่ม/แปรรูป			☐ 1.ปฏิบัติ สินค้าที่แปรรูประบุ..... ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4. การเชื่อมโยงการตลาด			
4.1 ท่านได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านการตลาด			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
4.2 การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิตร่วมกัน (MOU) กับภาคเอกชน			☐ 1.นำไปจำหน่าย ☐ (1)ราคาสูงขึ้น ☐ (2)เท่าเดิม ☐ (3)ลดลง ☐ 2.ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก.....

กิจกรรม	1.ไม่ได้รับ/ไม่มี	2. ได้รับ/มี	ผลการดำเนินการ/ผลที่เกิดขึ้น (ปีเพาะปลูก 2562/63)
5. การบริหารจัดการกลุ่ม/กิจกรรมเสริมครัวเรือน			
5.1 เงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่			☐ 1.มีเงินฝากในกลุ่ม จำนวน.....บาท ☐ 2. ไม่มีเงินฝากในกลุ่ม เนื่องจาก.....
5.2 เกษตรผสมผสาน			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....
5.3 อาชีพเสริมในครัวเรือนชน ทอผ้า เครื่องสาน เป็นต้น			☐ 1.ปฏิบัติ ☐ 2. ไม่ปฏิบัติเนื่องจาก.....

ส่วนที่ 4 ผลกระทบของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)

4.1ด้านเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการ (ฤดูกาลเพาะปลูก 2562/63)

1) การลดต้นทุนการผลิต (ปาล์มน้ำมัน)

หน่วย : ต่อไร่

ปัจจัยการผลิต	ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)	ปริมาณ ^{1/} (กก.)	มูลค่า ^{2/} (บาท)
1) ค่าเตรียมดิน				
2) ค่าปลูก/ค่าซ่อม				
3) ค่าพันธุ์				
4) ค่าปุ๋ยเคมี				
5) ค่าปุ๋ยอินทรีย์				
- ปุ๋ยอินทรีย์				
- สารชีวภาพ หน่วยปริมาณ อื่น ๆ:ระบุ.....				
6) ค่าสารกำจัดศัตรูพืชและวัชพืช				
หน่วยปริมาณ อื่น ๆ: ระบุ.....				
7) ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน				
8) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
9) ค่าไฟฟ้า				
10) ค่าวัสดุทางการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง				
11) ค่าดูแลรักษา				
12) ค่าเก็บเกี่ยว				
13) ค่าขนส่ง				
14) อื่น ๆ				

หมายเหตุ : ค่าปัจจัยการผลิตรวมที่เป็นเงินสด และไม่เงินสด

^{1/}ปริมาณปัจจัยการผลิตหน่วย กก. /ไร่ ^{2/}มูลค่าปัจจัยการผลิตหน่วย บาท /ไร่

2) การเพิ่มขึ้นของผลผลิต (ผลผลิตรวมทั้งหมดในพื้นที่โครงการ)

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)		หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)	
ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ (ตัน) ทศนิยม 2 ตำแหน่ง	ราคา (บาท/กก.)	ปริมาณผลผลิตที่ได้รับ (ตัน) ทศนิยม 2 ตำแหน่ง	ราคา (บาท/กก.)

การเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต 1. เพิ่มขึ้น 2. เท่าเดิม 3. ลดลง

สาเหตุการเปลี่ยนแปลงในทุกกรณี

3) การพัฒนาคุณภาพผลผลิต

ก่อนโครงการ (ปีเพาะปลูก 2559/60)	หลังโครงการ (ปีเพาะปลูก 2562/63)
☐ 1. ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO ☐ 2. ไม่ได้การรับรอง	☐ 1. ขอรับรองมาตรฐานใหม่ ☐ (1) ได้รับการรับรองมาตรฐาน RSPO ☐ (2) อยู่ระหว่างการตรวจรับรอง ☐ (3) ไม่ได้การรับรอง ☐ 2. คงอายุการรับรองมาตรฐาน

4.2 ด้านสังคมในพื้นที่โครงการ

1) การซื้อขายกับภาคเอกชน/หน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้

1. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) ทั้งหมด (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ยตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ยตกลง สาเหตุ.....
2. นำผลผลิตไปจำหน่ายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) บางส่วน ปริมาณจำหน่ายคิดเป็นร้อยละ.....ของปริมาณทั้งหมด
 (1) จำหน่ายได้ตามราคาที่ยตกลง
 (2) ไม่ได้ตามราคาที่ยตกลง สาเหตุ.....
3. ไม่นำไปขายเอกชนที่ทำข้อตกลง (MOU) สาเหตุที่ไม่นำไปจำหน่าย เนื่องจาก (1) ขายได้ราคาตลาดทั่วไป
 (2) แหล่งรับซื้ออยู่ไกล (3) มีภาระผูกพันกับพ่อค้าที่ซื้อขายประจำ
 (4) อื่น ๆ ระบุ

2) การรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต

1. ซื้อได้ในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด 2. ซื้อได้ในราคาเท่ากับท้องตลาดเนื่องจาก.....

4.3 ด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มแปลงใหญ่

1) การลดการใช้สารเคมีที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดยาปราบวัชพืช/ศัตรูพืช ลดปุ๋ยเคมี/สารเคมี เป็นต้น

1. ลดลง
 2. เท่าเดิม
 3. เพิ่มขึ้น เนื่องจาก.....

2) การหมุนเวียนทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่ในขบวนการผลิตเช่น โถกบตอซัง ฟางข้าว ของเหลือใช้ในครัวเรือนทำน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น

1. หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น.....
 2. ไม่หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 5 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

5.1 องค์กรความรู้ระหว่างเกษตรกรในกลุ่มแปลงใหญ่

1) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จระหว่างกันในกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม
 2. ไม่มีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันในกลุ่ม (ข้ามไปตอบ 5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่)

2) ท่านได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติใช้ในครัวเรือนท่านหรือไม่

1. นำไปปฏิบัติ
 2. ไม่นำไปปฏิบัติ เนื่องจาก.....

3) ท่านมีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จของท่านให้กับกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม
 2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่ม

5.2 ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่

1) ท่านปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่

1. ปฏิบัติ ○(1) น้อยที่สุด ○(2) น้อย ○(3) ปานกลาง ○(4) มาก ○(5) มากที่สุด
 2. ไม่ปฏิบัติ เนื่องจาก.....

2) ท่านให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของกลุ่มแปลงใหญ่ในระดับใด

1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
 สาเหตุ ทุกกรณี.....

3) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตมีการคัดคุณภาพก่อนขายหรือไม่

1. คัดคุณภาพ
 2. ไม่คัดคุณภาพ เนื่องจาก.....

- 4) สินค้าเกษตรที่ท่านผลิตขายให้กลุ่มแปลงใหญ่เพื่อรวบรวมผลผลิตหรือไม่
1. ขายให้กลุ่ม
2. ไม่ขายให้กลุ่ม เนื่องจาก.....
- 5) ระบบเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความโปร่งใสหรือไม่
1. โปร่งใส 2. ไม่โปร่งใส เนื่องจาก.....
- 6) ท่านได้รับเงินปันผลหรือสิทธิพิเศษจากกลุ่มแปลงใหญ่ของท่านหรือไม่
1. ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ 2. ไม่ได้รับเงินปันผล/สิทธิพิเศษ เนื่องจาก.....
- 7) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีความเข้มแข็งอยู่ในระดับใด
1. น้อยที่สุด 2. น้อย 3. ปานกลาง 4. มาก 5. มากที่สุด
- สาเหตุ ทุกกรณี.....

5.3 คุณภาพชีวิตในแปลงใหญ่

- 1) ปี 2561 - 2562 ท่านได้รับการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกายหรือไม่
1. ได้รับการตรวจ 2. ไม่ได้ตรวจ (ข้ามตอบข้อ 3))
- 2) ผลการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในร่างกาย
1. มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย 2. ไม่มีสารเคมีตกค้างในร่างกาย
- 3) จากการเข้าร่วมโครงการแปลงใหญ่สุขภาพของท่านมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือไม่
1. มีสุขภาพที่ดีขึ้น อธิบาย.....
2. สุขภาพเหมือนเดิม
3. สุขภาพแย่ลง เนื่องจาก.....
- 4) ท่านมีรายได้เสริมนอกจากการผลิตสินค้า(เชิงเดี่ยว) ในแปลงใหญ่หรือไม่
1. มีรายได้เสริม 1) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 2) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 3) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
- 4) กิจกรรม..... รายได้ บาท/ปี
2. ไม่มีรายได้เสริม เพราะ.....
- 5.4 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่เป็นประโยชน์กับตัวท่านหรือไม่(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. เป็นประโยชน์เพราะ○1) ลดต้นทุน○2) เพิ่มผลผลิต○3) มีตลาดรองรับผลผลิต○4) มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม
- 5) เกิดการรวมกลุ่มสร้างอำนาจการต่อรอง○6) ผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด
- 7) มีคู่ค้าซื้อขายผลผลิต○8) มีรายได้เพิ่มขึ้น○9) อื่นๆ ระบุ.....
2. ไม่เป็นประโยชน์เพราะ.....

5.5 ท่านคิดว่าโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ควรดำเนินการต่อหรือไม่หลังจากดำเนินการมา 3 ปี เพราะอะไร

1. ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....
2. ไม่ดำเนินการต่อ เนื่องจาก.....

ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ

6.1 ความพึงพอใจต่อการทำงานของผู้จัดการแปลง/ประธานกลุ่ม/คณะทำงานกลุ่ม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 -5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อความรู้ความสามารถของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานความร่วมมือในหน่วยงานต่างๆของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการเชื่อมโยงตลาดของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการประสานการจัดประชุม/อบรมความรู้ของผู้จัดการแปลงในระดับใด		
6.ท่านมีความพอใจต่อการทำงานของประธานกลุ่มของท่านในระดับใด		
7.ท่านมีความพอใจการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มของท่านในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

6.2 ความพึงพอใจผลการดำเนินงานโครงการฯ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 - 5)	เหตุผลประกอบ
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		
6. ท่านคิดว่าจากการดำเนินการกลุ่มแปลงใหญ่ที่ผ่านมา กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านประสบความสำเร็จในระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 7 ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
ด้านการผลิต	
☐ 1.ขาดแหล่งน้ำในทำการเกษตร	
☐ 2. ความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ(ฝนแล้ง น้ำท่วม เป็นต้น)	
☐ 3. เกษตรกรสูงอายุ ส่งผลให้การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้ลำบาก	
☐ 4. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่ม	
☐ 5. เทคโนโลยีเครื่องจักรกลที่นำเข้ามาส่งเสริมไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่ม	
☐ 6. องค์ความรู้ที่เข้ามาส่งเสริมเป็นความรู้เดิมๆ ไม่ส่งผลให้ปรับเปลี่ยนดีขึ้น	
☐ 7. ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาส่งเสริมในแปลงใหญ่	
☐ 8. โรคระบาด ศัตรูพืช	
☐ 9. ขาดเงินทุนหมุนเวียน	
☐ 10. ราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น	
☐ 11. อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 12. อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการตลาด	
☐ 1.ราคาซื้อขายผลผลิตของภาคเอกชนที่ร่วมกันไว้ยังเป็นไปตามกลไกตลาด	
☐ 2.แหล่งรับซื้อผลผลิตที่ทำข้อตกลงร่วมกันไว้อยู่ไกลจากพื้นที่แปลงใหญ่ไม่คุ้มกับการนำไปจำหน่าย	
☐ 3. ขั้นตอนการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชนที่ร่วมกันไว้มีหลายขั้นตอนไม่สะดวกในการนำไปจำหน่าย	
☐ 4. ไม่ทราบเงื่อนไขการรับซื้อผลผลิตของภาคเอกชน	
☐ 5. สินค้าเกษตรปลอดภัย ขายได้ในราคาทั่วไป ไม่จูงใจให้ทำการผลิต	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	
☐ 7. อื่นๆ ระบุ.....	
ด้านการบริหารจัดการ	
☐ 1.สมาชิกเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก การส่งเสริมไม่ทั่วถึง	
☐ 2. พื้นที่แปลงไกลกัน หลายตำบล ส่งผลให้การบริหารจัดการยาก	

ประเด็นปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญ	ข้อเสนอแนะ
☐ 3. สมาชิกบางกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ	
☐ 4. คณะกรรมการกลุ่มขาดความยุติธรรม ส่งเสริมเฉพาะกลุ่ม	
☐ 5. อื่นๆระบุ.....	
☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....	

ชื่อ/สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์.....

โดย ศูนย์ประเมินผล และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 -12 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร บางเขน กรุงเทพมหานคร

โทร. 02-579-0555 Email : Infraeva@gmail.com

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้จัดการแปลง

โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ชื่อผู้จัดการแปลง..... สกุล..... ตำแหน่ง.....สังกัด.....เบอร์โทรศัพท์.....
ที่ตั้งแปลง หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด.....

1.2 ลินค้า

☐ 1. ข้าว	☐ 2. อ้อยโรงงาน	☐ 3. มันสำปะหลัง	☐ 4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	☐ 5. ปาล์มน้ำมัน
----------------------------------	--	---	--	---

1.3 พื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ

เริ่มโครงการปี 2560	คงเหลือปัจจุบัน (30 ก.ย. 62)
พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย	พื้นที่ทั้งหมด.....ไร่ เกษตรกร.....ราย

1.4 งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานโครงการ

ปีที่ได้รับ	จำนวนเงิน (บาท)	ความเพียงพอ		ความทันเวลา	
		1 พอ/ 2 ไม่พอ	เหตุผล	1 ทัน/ 2 ไม่ทัน	เหตุผล
1) งบประมาณ พ.ศ.2560					
2) งบประมาณ พ.ศ.2561					
3) งบประมาณ พ.ศ.2562					

1.5 บุคลากรมีเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมโครงการฯ 1. เพียงพอ 2. ไม่เพียงพอ เนื่องจาก

1.6 การบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (1-5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1. ด้านการบูรณาการของหน่วยงานต่างๆในแปลงใหญ่		
2. ด้านความต่อเนื่องของหน่วยงานในการดำเนินงานโครงการ		
3. ด้านความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกในแปลงใหญ่		
4. ด้านความร่วมมือของคณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่		
5. ด้านความร่วมมือของสมาชิกในแปลงใหญ่		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากโครงการให้ท่านใส่เครื่องหมาย✓ในข้อที่ท่านเลือก พร้อมระบุข้อมูลประกอบ

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน ปีการเพาะปลูก 2562/63			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
1. การจัดทำแผนรายแปลง/แผนธุรกิจ				
1) แผนพัฒนารายแปลงมีการจัดทำและปรับปรุงแผนทุกปีหรือไม่		การนำแผนปฏิบัติการรายแปลงไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด ☐ 5.มากที่สุด ☐ 4.มาก ☐ 3.ปานกลาง ☐ 2.น้อย ☐ 1.น้อยที่สุด		

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน ปีการเพาะปลูก 2562/63			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
2)จัดทำแผนธุรกิจกลุ่ม (ธ.ก.ส. แนะนำส่งเสริม) 2.1) ผลการดำเนินงาน		☐ 1.เสร็จแล้ว ☐ 2.อยู่ ระหว่างดำเนินการ ☐ 3.ยังไม่ จัดทำเนื่องจาก.....		
2. การถ่ายทอดความรู้/สนับสนุนปัจจัยการผลิต				
1) การส่งเสริมองค์ความรู้การลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต		เกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริม/ อบรม.....ราย		
2) มีแปลงเรียนรู้/แปลงสาธิตเพิ่มประสิทธิภาพ		☐ 1ปัจจุบันใช้ประโยชน์ ☐ 2 ปัจจุบันไม่ใช้ประโยชน์ เนื่องจาก.....		
3) การพัฒนาผู้จัดการแปลง		☐ นำความรู้การบริหาร จัดการกลุ่มไปปฏิบัติ ☐ นำความรู้การพัฒนาการ ตลาดไปปฏิบัติ		
4) การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmer		จำนวนเกษตรกรที่พัฒนาเป็น SF จำนวน.....ราย		
5) สนับสนุนปัจจัยการผลิต		☐ 1 พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ☐ 2 วัสดุทางการเกษตร ☐ 3 อุปกรณ์ เครื่องมือการเกษตร ☐ 4 อื่นๆ ระบุ..... จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน ปัจจัยฯ.....ราย		
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน				
1) สนับสนุนแหล่งน้ำในแปลงใหญ่		พื้นที่ใช้ประโยชน์.....ไร่ เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
2) พัฒนาคุณภาพดินในแปลงใหญ่		พื้นที่ได้รับการพัฒนาคุณภาพดินไร่		
3) ส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น เครื่องหยอดข้าว รถแทรกเตอร์ติดพ่วงระเบิดดินดาน เป็นต้น		ระบุ 1..... 2..... 3..... เกษตรกรใช้ประโยชน์.....ราย		
4) ระบบการขนส่ง เช่น ปรับปรุงถนนหนทาง เป็นต้น		เกษตรกรกรได้ใช้ประโยชน์ จำนวน..... ราย		
4. การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน/เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร				
1) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเพื่อการรับรองมาตรฐาน อายุของเอกสารการรับรองมาตรฐาน ☐ 1 ช่วงอายุ 1-3 ปี ☐ 2 ช่วงอายุ 3-5 ปี ☐ 3 หมดอายุ อยู่ระหว่างการต่ออายุ ฯ ☐ 4 หมดอายุ ไม่ได้ต่ออายุ		☐ 1 ได้รับรอง GAP จำนวน.....ราย ☐ 2 ได้รับรองเกษตรอินทรีย์ จำนวน.....ราย ☐ 3 ได้รับรองอื่นๆ..... จำนวน.....ราย		

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน ปีการเพาะปลูก 2562/63			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
		☐ 4 อยู่ระหว่างการตรวจรับรองมาตรฐาน จำนวน.....ราย		
2) ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่า/แปรรูปสินค้าเกษตร		ผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าเพิ่ม 1..... 2..... 3..... 4.....		
5. การสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม(กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์เข้ามาส่งเสริม)				
1) รวมกลุ่มวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มรวมกัน		☐ 1 รวมกลุ่มวางแผนทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มวางแผน		
2) รวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มซื้อทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มซื้อ		
3) รวมกลุ่มผลิต		☐ 1 รวมกลุ่มผลิตทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มผลิต		
4) รวมกลุ่มจำหน่าย		☐ 1 รวมกลุ่มจำหน่ายทุกราย ☐ 2 รวมกลุ่มบางส่วน ☐ 3 ไม่มีการรวมกลุ่มจำหน่าย		
5) การพัฒนารูปแบบการรวมกลุ่ม		☐ 1 พัฒนาไปสู่กลุ่มเกษตรกร (นิติบุคคล) ☐ 2 พัฒนาไปสู่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ☐ 3 พัฒนาไปสู่สหกรณ์		
6. การพัฒนาด้านการตลาด				
1) การเชื่อมโยงตลาดระหว่างผู้ผลิต กับผู้ค้า		จำนวน..... แห่ง		
2) การทำข้อตกลงซื้อขายผลผลิต (MOU)		จำนวน..... แห่ง ☐ 1เกษตรกรทุกรายนำไปขาย ☐ 2เกษตรกรนำไปขายบางส่วน ☐ 3เกษตรกรทุกรายไม่นำไปขาย		
3)การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย/ประชาสัมพันธ์		1 ช่องทางจำหน่าย จำนวน..... ช่องทาง ระบุ1..... 2..... 2 ช่องทางประชาสัมพันธ์ จำนวน..... ช่องทาง ระบุ1..... 2.....		

กิจกรรมการดำเนินการแปลงใหญ่	ผลการดำเนินงาน ปีการเพาะปลูก 2562/63			
	1มี	ระบุ	2ไม่มี	เหตุผล
4) การพัฒนาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ		การดำเนินการในนามธุรกิจ กลุ่มแปลงใหญ่ ☐ 1 ดำเนินการแล้ว ☐ 2 ยังไม่ดำเนินการ		
7. การขอสนับสนุนสินเชื่อเงินพิเศษ ธ.ก.ส. (วงเงิน 10 ล้านบาทต่อแปลง /อัตราดอกเบี้ย 0.01 ต่อปี) ☐ 1. กลุ่มขอสินเชื่อ ☐ 2. กลุ่มไม่ขอสินเชื่อ เนื่องจาก		☐ 1 ได้รับแล้ว จำนวนบาท การนำไปใช้ประโยชน์ ระบุ ☐ 2 ยังไม่ได้รับเนื่องจาก.....		

ส่วนที่ 3 ผลสำเร็จเป้าหมายการพัฒนาแปลงใหญ่ใน 4 ด้านของโครงการ (หลังเข้าร่วมโครงการมา 3 ปี)

เป้าหมายโครงการ	ผลสำเร็จโครงการ (เฉพาะสินค้าที่เข้าร่วมโครงการ)	
	ก่อนมีโครงการปีเพาะปลูก 2559/60	หลังมีโครงการปีเพาะปลูก 2562/63
1. ด้านการลดต้นทุนการผลิต	ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่	ต้นทุนการผลิตบาท/ไร่
2. ด้านการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย	ผลผลิต.....กก./ไร่	ผลผลิต.....กก./ไร่
3. ด้านการตลาด	ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก.	ราคาขายผลผลิต.....บาท/กก.
4. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1.ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2.รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 2.1ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ☐ 2.2ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ☐ 2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1.สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2.ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้	1) การซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน ☐ 1.ต่างคนต่างซื้อ ☐ 2.รวมกลุ่มกันซื้อปัจจัยการผลิต ☐ 2.1ซื้อได้ในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด ☐ 2.2 ซื้อในราคาเท่ากับท้องตลาด ☐ 2.3 ซื้อในราคาแพงกว่าท้องตลาด 2) จำหน่ายผลผลิต ☐ 1.สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้ ☐ 2.ไม่สามารถต่อรองราคาซื้อขายผลผลิตได้

ส่วนที่ 4 ความยั่งยืนของโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

1) องค์กรความรู้ระหว่างผู้นำกลุ่มในเครือข่ายกลุ่มแปลงใหญ่

1.1) ท่านหรือประธานกลุ่มได้มีโอกาสถ่ายทอดความรู้แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จให้กับเครือข่ายกลุ่มแปลงใหญ่หรือไม่

1. ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเครือข่ายกลุ่มแปลงใหญ่
 2. ไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับเครือข่ายกลุ่มแปลงใหญ่

1.2) องค์กรความรู้ที่มีในเครือข่ายกลุ่มแปลงใหญ่ ท่านหรือประธานกลุ่มได้นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้/แนวทางการทำการเกษตรที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติใช้ในกลุ่มหรือไม่

1. นำไปปฏิบัติ
 2. ไม่นำไปปฏิบัติ เนื่องจาก.....

2) ความเข้มแข็งของกลุ่มแปลงใหญ่

2.1) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มหรือไม่

1. มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม จำนวน บาท

2. ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม เนื่องจาก.....

2.2) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีผลกำไรจากการดำเนินการธุรกิจหรือไม่

ปี 2561 (1) มีผลกำไร (2) ไม่มีผลกำไร เหตุผล.....

ปี 2562 (1) มีผลกำไร (2) ไม่มีผลกำไร เหตุผล.....

2.3) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีเกษตรกรรายใหม่สมัครเข้าร่วมโครงการหรือไม่

ปี 2561 (1) มีสมัครเพิ่ม จำนวน.....ราย (2) ไม่มีการสมัคร เหตุผล.....

ปี 2562 (1) มีสมัครเพิ่ม จำนวน.....ราย (2) ไม่มีการสมัคร เหตุผล.....

2.4) กลุ่มแปลงใหญ่ของท่านมีการคัดคุณภาพผลผลิตก่อนขายผู้ประกอบการหรือไม่

1. คัดคุณภาพ

2. ไม่คัดคุณภาพ เนื่องจาก.....

3) แนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

รายการ	แนวทางการพัฒนาแปลงใหญ่ให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน (อธิบาย)
1. การบริหารจัดการกลุ่ม	
2. การเชื่อมโยงตลาด/เพิ่มช่องทางตลาด	
3. องค์กรความรู้/เทคโนโลยี	
4. พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร	
5. อื่น ๆ ระบุ.....	
6. อื่น ๆ ระบุ.....	
7. อื่น ๆ ระบุ.....	

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (1 – 5)	เหตุผลประกอบทุกกรณี
1.ท่านมีความพึงพอใจต่อการลดต้นทุนการผลิตของกลุ่มในระดับใด		
2.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเพิ่มผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
3.ท่านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพผลผลิตของกลุ่มในระดับใด		
4.ท่านมีความพึงพอใจต่อการเชื่อมโยงตลาดของกลุ่มในระดับใด		
5.ท่านมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการกลุ่มในระดับใด		
6.ท่านคิดเห็นว่าการดำเนินงานแปลงใหญ่มา3ปีประสบความสำเร็จระดับใด		

หมายเหตุ : ระดับคะแนน 1=น้อยสุด, 2=น้อย, 3=ปานกลาง, 4=มาก, 5=มากที่สุด

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	